

KOLENDAR

(Vestnik)

==== xxii. ====

šolske družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani

za prestopno leto

1908.

Izdalo in založilo vodstvo.

Urednik: Ivan Vrhovnik.

Cena 1 K 20 v.

V Ljubljani.

Tisk „Narodne tiskarne“.

1907.

030024088

J.Č 33.564c

Leto 1908

je prestopno in ima 366 dni (med temi 66 nedelj in praznikov);
začne se s sredo in konča s četrtkom.

Začetek leta 1908.

Občno in drž. leto se začne novega leta dan, 1. prosinca.
Cerkveno leto se začne 1. adventno nedeljo, 29. listopada.

Godovinsko število.

Zlato število 9	Rimsko število 6
Epakta ali lunino kazalo XVII	Nedeljska črka . . . . . ED
Solnčni krog 13	Letni vladar: Mesec.

Letni časi.

Začetek pomladi 21. sušca.	Začetek jeseni 23. kimavca.
Začetek poletja 21. rožnika.	Začetek zime 22. grudna.

Premakljivi godovi.

Sedemdesetnica 16. svečana.	Binkošti, 7. rožnika.
Pepelnica 4. sušca.	Telovo, 18. rožnika.
Velika noč, 19. mal. travna.	Posvečevanje cerkev, 18. vin.
Vnebohod, 28. vel. travna.	1. adv. nedelja, 29. listopada.

Od božiča do pepelnice je 10 tednov.

Znamenja za lunine premene.

Mlaj . . . . . ☾	Ščip ali polna luna . . . ☽
Prvi krajec . . . . . ☾	Zadnji krajec . . . . . ☾

Solnčni in lunini mraki leta 1908.

Leta 1908 mrkne solnce trikrat, a pri nas ne bomo videli nobenega teh mrakov. Luna ne mrkne nobenkrat.

1.) Solnce mrkne popolnoma dne 3. prosinca.
Začetek ob 8. uri 13 min. zveč., konec ob 1. uri 29 min. zjutraj.

2.) Solnce mrkne obročasto dne 28. rožnika.
Začetek ob 1. uri 32 min. pop., konec ob 8. uri 36 min. zvečer.

3.) Solnce mrkne obročasto dne 23. grudna.
Začetek ob 10. uri 12 min. predp. konec ob 3. uri 28 min. pop.

Cerkveni prepovedani časi.

Ženitve so prepovedane od 1. adventne nedelje do razglašenja Gospodovega in od pepelnice do bele nedelje.

Državni prepovedani časi.

Igre v gledališčih in javni plesi so prepovedani: na veliki četrtek, veliki petek, veliko soboto, o Telovem in božični dan.
— Druge veselice, n. pr. koncerti, besede, godbe i. dr. so prepovedane: zadnje tri dni velikega tedna in dne 24. grudna.

PROSINEC * JANUARIJ

Hrv.-srbsko: Siečanj.

Češko: Leden. ← 31 dni. →

Luž.-srb.: Wulki różk.

Poljsko: Styczeń.

Rusko: Январь.

Bolgarsko: Януари.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Sred.	Novo leto. Obrez. Gosp.	
2 Čet.	Makarij, op.; Zlatan.	
3 Pet.	Genovefa, dev.; Bistra. ☉	
4 Sob.	Tit, šk.; Dobromir.	
Ko je bil Herod umrl. Mat. 2.		
5 Ned.	N. pred razgl. G. Grozdana.	
6 Pon.	3 kralji ali razgl. G. Darinka.	
7 Tor.	Valentin, šk.; Svetoslav.	
8 Sred.	Severin, op.; Bogoljub, m.	
9 Čet.	Julijan, muč; Nikosava.	
10 Pet.	Pavel I., pap.; Dobroslav. ☽	
11 Sob.	Higin, p. m.; Božidar, op.	
12letni Jezus v templju. Luk. 2.		
12 Ned.	1. po razgl. Gosp. Arkadij.	
13 Pon.	Veronika, dev.; Bogomir.	
14 Tor.	Hilarij, šk.; Neda.	
15 Sred.	Pavel, pušč.; Radoslav.	
16 Čet.	Marcel, p.; Tmislava.	
17 Pet.	Anton, pušč.; Ratislav.	
18 Sob.	Sv. Petra stol v R.; Vera. ☿	
O ženitnini v Kani Gal. Ivan 2.		
19 Ned.	2. po razgl. Gosp. Ime Jez.	
20 Pon.	Fab. in Seb.; Živojin.	
21 Tor.	Agna, dev. muč.; Janja.	
22 Sred.	Vincencij, m.; Sviloj.	
23 Čet.	Zaroka Marije Dev.; Voljiča.	
24 Pet.	Timotej, šk.; Vratislav.	
25 Sob.	Izpreobrn. Pavla; Kosava.	
Jezus ozdravi Gobavca. Mat 8.		
26 Ned.	3. po razgl. Gosp. Sv. druž. ☾	
27 Pon.	Ivan Zlatoust; Dušana.	
28 Tor.	Julijan, šk.; Dragomil.	
29 Sred.	Fran Sal., šk.; Gorislava.	
30 Čet.	Martina, dev.; Desislav.	
31 Pet.	Peter Nol., sp.; Divna.	

Dan vzraste za 1 uro 1 min.

Dan je dolg 8 ur 21 min. do 9 ur 22 min.

SVEČAN ★ FEBRUARIJ

Hrv.-srbsko: Veljača.

Češko: Únor. ↔ 29 dni. ↔

Luž.-srb.: Maly róžk.

Poljsko: Luty.

Rusko: Февраль.

Bolgarsko: Февруариј.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	
1	Sob. Ignacij, šk.; Budimil.	<h2 style="margin: 0;">Beleške.</h2> <hr style="width: 50%; margin: 10px auto;"/>
Jezus pomiri vihar na morju.		
2	Ned. 4. po razgl. Gosp. Svečn. ☿	
3	Pon. Blaž, šk.; Bojmir.	
4	Tor. Andrej Kor., šk.; Daroslav.	
5	Sred. Agata, d.; Jagoda.	
6	Čet. Doroteja, d. m.; Žalimir.	
7	Pet. Romuald, op.; Malina.	
8	Sob. Ivan Mat., sp.; Zvezdodrag.	
Prilika o dobrem semenu. Mat. 13.		
9	Ned. 5. po razgl. G. Blagoslava. ♃	
10	Pon. Šolastika, d.; Vojmil.	
11	Tor. Adolf, šk.; Dobrana.	
12	Sred. Evalija, d. m.; Zvonimir.	
13	Čet. Katarina, d.; Vrativoj.	
14	Pet. Valentin m.; Cvetna.	
15	Sob. Favstin in Jov.; Ljuboslava.	
O delavcih v vinogradu. Mat. 20.		
16	Ned. 7Onica. Julijana. Strahomir.	
17	Pon. Donat in tov., m.; Vesela. ☿	
18	Tor. Simeon, šk.; Dobrana.	
19	Sred. Julijan, sp.; Bratomil.	
20	Čet. Eleverij, šk. m.; Dragovan.	
21	Pet. Maksimilijan, šk.; Miloslav.	
22	Sob. Stol sv. Petra v A. Gojслав.	
Prilika o sejalcu in semenu. Luk. 8.		
23	Ned. 6Onica. Peter D. Čudomil.	
24	Pon. Prestopni dan. Miladin.	
25	Tor. Matija, ap.; Divka. ☾	
26	Sred. Valburga, op.; Vladoj.	
27	Čet. Marjeta Kort.; Krašimir.	
28	Pet. Leander, šk.; Nikna.	
29	Sob. Roman, op.; Inoslav.	

Dan vzraste za 1 uro 31 min.

Dan je dolg 9 ur 24 min. do 10 ur 55 min.

SUŠEC * MARCIJ

Hrv.-srbsko: Ožujak.

Češko: Březen. ↔ 31 dni. ↔

Luž.-srb.: Nalětnik.

Poljsko: Marzec.

Rusko: Мартъ.

Bolgarsko: Мартъ.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
Jezus ozdravil slepca. Luk. 18.		
1 Ned.	50nica. Albin, šk.; Belin.	
2 Pon.	Simplicij, pap.; Milena. ☿	
3 Tor.	Pust. Kunigunda, c.; Mislav.	
4 Sred.	† Pepelnica. Kazimir, sp.	
5 Čet.	Evzebij; Danica.	
6 Pet.	Fridolin, op.; Zvezda.	
7 Sob.	Tomo Akv., c. uč.; Kosana.	
Hudobni duh izkušal Jezusa. Mat. 4.		
8 Ned.	1. postna. Ivan božji; Bodin.	
9 Pon.	Frančiška R.; Danimir. ☽	
10 Tor.	40 muč. Stana.	
11 Sred.	† Kvatre. Radoja.	
12 Čet.	Gregor I., pap.; Božana.	
13 Pet.	† Kvatre. Svetovid.	
14 Sob.	† Kvatre. Desimir.	
Jezus se na gori izpremenil. Mat. 17.		
15 Ned.	2. postna (kvat.) Velislav.	
16 Pon.	Hilarij, m.; Ljubislava.	
17 Tor.	Jedert, d.; Budimir.	
18 Sred.	Ciril Jeruz.; Slavoljub. ☿	
19 Čet.	Josip, ž. D. M. Zlata.	
20 Pet.	Evgenij, m.; Vlada.	
21 Sob.	Benedikt, op.; Tuga.	
Jez. izgnal hudiča iz mutca. Luk. 11.		
22 Ned.	3. postna. Bazil; Milojka.	
23 Pon.	Viktorijan, m.; Dražislav.	
24 Tor.	Gabrijel, n. a.; Jaroslav.	
25 Sred.	Sredp. Oznanjenje M. D. ☾	
26 Čet.	Dizma; Srdan.	
27 Pet.	Rupert, šk.; Stanimir.	
28 Sob.	Ivan Kap., sp.; Uma.	
Jezus nasitil 5000 mož. Ivan 6.		
29 Ned.	4. postna (sredp.) Ciril, šk.	
30 Pon.	Angela F., vd.; Pribislav.	
31 Tor.	Modest, šk.; Mojmir.	

Dan vzraste za 1 uro 48 min.

Dan je dolg 10 ur 56 min. do 12 ur 44 min.

MALI TRAVEN ★ APRIL

Hrv.-srbsko: Travanj.

Češko: Duben. ☞ 30 dni. ☜

Luž.-srb.: Jutrownik.

Poljsko: Kwiecień.

Rusko: Апрель.

Bolgarsko: Април.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Sred.	Hugon, šk.; Mutimir. ☞	<hr/> Beleške. <hr/>
2 Čet.	Fran Pavl.; Gojmir.	
3 Pet.	Abundij, šk.; Žarko.	
4 Sob.	Izidor, šk.; Dušica.	
Judje hote Jez. kamenjati. Ivan 8.		
5 Ned.	5 postna (tiha) Vin.; Dabiživ	
6 Pon.	Sikst, p.; Čudna.	
7 Tor.	Herman, sp.; Radivoj.	
8 Sred.	Albert, šk.; Viljenica. ☞	
9 Čet.	Demeter, m.; Ljuban.	
10 Pet.	Marije D. 7 žal. Srčanica.	
11 Sob.	Leon I. Vel., p.; Rada.	
Jez. prihod v Jeruzalem. Mat. 21.		
12 Ned.	6. postna. (cvetna) . Zenon.	
13 Pon.	Hermenegild, m.; Milutina.	
14 Tor.	Justin, m.; Jelača.	
15 Sred.	Helena, kr.; Gestirad.	
16 Čet.	† Vel. čet. Božislava. ☞	
17 Pet.	† Vel. pet. Rudolf, m.	
18 Sob.	† Vel. sob. Apolonij, m.	
Jezus vstal od smrti. Mark. 16.		
19 Ned.	Velika noč. Vstaj. Gosp.	
20 Pon.	Velikn. poned. Dragislav.	
21 Tor.	Anzelm, šk.; Dragomira.	
22 Sred.	Soter in Kaj, p., m.; Ljutomer.	
23 Čet.	Adalbert, šk.; Vojteh. ☞	
24 Pet.	Jurij, m.; Jurislav.	
25 Sob.	Marko, evang.; Tugomir.	
Jez. se prikazal pri zap. vratih. Ivan 20.		
26 Ned.	1. povelik. (bela) . Klet, p.	
27 Pon.	Peregrin, duh.; Raduna.	
28 Tor.	Pavel kriški; Slavica.	
29 Sred.	Peter, m.; Tankoslava.	
30 Čet.	Katarina S., d.; Samorad. ☞	

Dan vzraste za 1 uro 36 min.

Dan je dolg 12 ur 49 min. do 14 ur 25 min.

VELIKI TRAVEN ★ MAJ

Hrv.-srbsko: Svibanj.

Češko: Květen. ☞ 31 dni. ☜

Luž.-srb.: Róžovnik.

Poljsko: Maj.

Rusko: Mañ.

Bolgarsko: Mañ.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Pet.	Filip in Jakob, ap.; Žiga.	
2 Sob.	Atanazij, šk.; Živana.	
Jezus, dobri pastir. Iv. 10, 11-16.		
3 Ned.	2. povelik. Najdba sv. križa.	
4 Pon.	Florijan, m.; Cvetoslav.	
5 Tor.	Pij V., p.; Desirad.	
6 Šred.	Ivan Ev. p. lat. vr. Dragovit.	
7 Čet.	Stanislav, šk. m.; Ognjana.	
8 Pet.	Prikaz. sv. Mih.; Budislav. ☽	
9 Sob.	Gregor Nac., šk.; Prvinica.	
Jez. napovedal svoj odhod. Ivan 16.		
10 Ned.	3. povelik. Zavet. sv. Josipa.	
11 Pon.	Mamert, šk.; Ljerka.	
12 Tor.	Pankracij, m.; Stojmir.	
13 Šred.	Servacij, šk.; Jasna.	
14 Čet.	Bonifacij, šk.; Svetolik.	
15 Pet.	Zofija, m.; Jaromira.	
16 Sob.	Ivan Nep., m.; Mladena. ☾	
Jezus obljubil sv. Duha. Ivan 16.		
17 Ned.	4. povelik. Paškal; Dušoje.	
18 Pon.	Feliks, sp.; Mladica.	
19 Tor.	Celestin, p.; Vitoslava.	
20 Šred.	Bernardin, sp.; Milodar.	
21 Čet.	Valent, m.; Jelina.	
22 Pet.	Helena, d.; Boža.	
23 Sob.	Deziderij, šk.; Milorad. ☾	
Jezus uči o molitvi. Ivan 16.		
24 Ned.	5. povelik. Marija D., p. kr.	
25 Pon.	Urban I., p.; Nosimir. } Križ.	
26 Tor.	Filip N., sp.; Dragica. } teden.	
27 Šred.	Magdalena; Volkašin. }	
28 Čet.	Vnebohod Kristov. Jaromir.	
29 Pet.	Maksim, šk.; Dana.	
30 Sob.	Ferdinand, kr.; Milica. ☾	
Jez. govori o pričanju sv. Duha. Iv. 15.		
31 Ned.	6. povelik. Kancij.; Bojslav.	

Dan vzraste za 1 uro 15 min.

Dan je dolg 14 ur 29 min. do 15 ur 44 min.

Hrv.-srbsko: Lipanj.

Češko: Červen. ☞ 30 dni. ☜

Luž.-srb: Smažnik.

Poljsko: Czerwiec.

Rusko: Июнь.

Bolgarsko: Юни.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Pon.	Juvencij, m.; Radovan.	<hr/> Beleške. <hr/>
2 Tor.	Marcelin, m.; Velimir.	
3 Šred.	Klotilda, kr.; Radosava.	
4 Čet.	Frančišek Kar., sp.; Dika.	
5 Pet.	Bonifacij, šk.; Pribisav.	
6 Sob.	† Norbert, šk.; Milutin.	
Jezus gov. o sv. Duhu in ljub. Iv. 14.		
7 Ned.	Blakošti. Duhovo.)	
8 Pon.	Binkoštni pon. Višeslav.	
9 Tor.	Prim. in Felic, m.; Kalina.	
10 Šred.	† Kvatre. Marjeta; Dostana.	
11 Čet.	Barnaba, ap.; Dušica.	
12 Pet.	† Kvatre. Ivan F.; Hrvoje.	
13 Sob.	† Kvatre. Anton P.; Zorica.	
Meni je dana vsa oblast. Mat. 28.		
14 Ned.	1. pobink. S. Troj.; Zlatana. ☞	
15 Pon.	Vid in tov. m.; Vidoslav.	
16 Tor.	Fran Reg., sp.; Dragimir.	
17 Šred.	Adolf, šk.; Tratomir.	
18 Čet.	Telovo. Bodin.	
19 Pet.	Julijana F., d.; Volkosava.	
20 Sob.	Silverij, p.; Milava.	
Prilika o veliki večerji. Luk. 14.		
21 Ned.	2. pobink. Aloj.; Vekoslav. ☞	
22 Pon.	Ahacij, m.; Miloš.	
23 Tor.	Cenon, šk.; Gostimir.	
24 Šred.	Ivan Krstnik. Kres. Janislav.	
25 Čet.	Viljem, op.; Grlica.	
26 Pet.	Srce Jezusovo. Hrana.	
27 Sob.	† Hema, vd.; Vladislav.	
O izgubljeni ovci. Luk. 15.		
28 Ned.	3. pobink. Leon; Zorana. ☞	
29 Pon.	Peter in Pavel, ap. Peroslav.	
30 Tor.	Spomin sv. Pavla; Pavlimir.	

Dan vzraste do dne 21. za 19 min. in se zopet skrči do konca meseca za 3 min.

Dan je dolg 15 ur 44 min. do 16 ur 0 m.

✦ **MALI SRPAN** ✦ **JULIJ** ✦

Hrv.-srbsko: Srpanj.

Češko: Červenec. ☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Praznik.

Poljsko: Lipiec.

Rusko: Июль.

Bolgarsko: Юлини.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške
1 Sred.	Teobald, pušč.; Bogoslav.	
2 Čet.	Obisk. M. D.; Dragonama.	
3 Pet.	Helijodor, šk.; Nada.	
4 Sob.	Urh, šk.; Belizar.	
O velikem ribjem lovu. Luk. 5.		
5 Ned.	4. pobink. Ciril in Metod.	
6 Pon.	Izaija, pror.; Domogoj. ☽	
7 Tor.	Benedikt IX., p.; Negoda.	
8 Sred.	Elizabeta, kr.; Milolika.	
9 Čet.	Anatolija, d.; Hvalimir.	
10 Pet.	Amalija, d.; Ljubica.	
11 Sob.	Pij I., pap.; Medo.	
O farizejski pravičnosti. Mat. 5.		
12 Ned.	5. pobink. Mohor in Fort.	
13 Pon.	Marjeta, d. m.; Dragan. ☾	
14 Tor.	Bonaventura, šk.; Svobodin.	
15 Sred.	Henrik I, ces.; Vladimir, kr.	
16 Čet.	Dev. Marija Karm.; Bogdan.	
17 Pet.	Aleksij, sp.; Držislav.	
18 Sob.	Kamil Lel., sp.; Miroslav.	
Jezus nasitil 4000 mož. Mark. 8.		
19 Ned.	6. pobink. Vincencij; Radoš.	
20 Pon.	Marjeta, d. m.; Večemir. ☾	
21 Tor.	Danijel, pr.; Olga; Zora.	
22 Sred.	Marija Magd., sp.; Pribina.	
23 Čet.	Apolinar, šk.; Brana.	
24 Pet.	Kristina, d. m.; Ratimir.	
25 Sob.	Jakob, ap.; Boljedrag.	
O lažnjivih prorokih. Mat. 7.		
26 Ned.	7. pobink. Ana; Jana.	
27 Pon.	Pantaleon, m.; Dušan	
28 Tor.	Inocencij, p.; Svetomir. ☽	
29 Sred.	Marta, d.; Dobrila.	
30 Čet.	Abdon in Senen; Vitadrag.	
31 Pet.	Ignacij Loj., sp.; Jelenica.	

Dan se skrči za 56 min.

Dan je dolg 15 ur 59 min. do 15 ur 3 min.

VELIKI SRPAN ★ AVGUST

Hrv.-srbsko: Kolovoz.

Češko: Srpen ☞ 31 dni. ☜

Luž.-srb.: Žnjeńc.

Poljsko: Sierpień.

Rusko: Августъ.

Bolgarsko: Августъ.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške. <hr style="width: 100%;"/>
1 Sob.	Vezi sv. Petra, a.; Dedomir. O krivičnem hišniku. Luk. 16.	
2 Ned.	8. pobink. Porc.; Bojan.	
3 Pon.	Najdba sv. Štef.; Mirača.	
4 Tor.	Dominik, sp.; Ljubačica.	
5 Sred.	Marija D. Snež.; Dabrina. ☽	
6 Čet.	Izpreobraženje G.; Vlastica.	
7 Pet.	Kajetan, sp.; Vidojka.	
8 Sob.	Cirijak in tov., m.; Godeslav.	
Jezus se jokal nad Jeruz. Luk. 19.		
9 Ned.	9. pobink. Roman; Našemir.	
10 Pon.	Lovrenc, muč.; Jurica.	
11 Tor.	Tiburcij, m.; Bolemir.	
12 Sred.	Klara, d.; Dobrogost. ☽	
13 Čet.	Hipolit in Kasijan; Davola.	
14 Pet.	† Evzebij, sp.; Dobrina.	
15 Sob.	Vel. gosp. Vnebovz. M. D.	
O farizeju in cestinarju. Luk. 18.		
16 Ned.	10. pobink. Rok; Nemira.	
17 Pon.	Liberat, m.; Majda.	
18 Tor.	Joahim; Branislava. ☾	
19 Sred.	Ludovik Tol., šk.; Ljudevit.	
20 Čet.	Štefan, kr.; Žarka.	
21 Pet.	Ivana Frančiška, vd.; Mirjana	
22 Sob.	Timotej, muč.; Ostrivoj.	
Jezus ozdravil gluhon. Mark. 7.		
23 Ned.	11. pobink. Srce Marijino.	
24 Pon.	Jernej, ap.; Borivoj.	
25 Tor.	Ludovik; Dragorad.	
26 Sred.	Čeferin I., p.; Perunika.	
27 Čet.	Josip K., sp.; Ljubidrag. ☽	
28 Pet.	Avguštin, šk.; Milogaj.	
29 Sob.	Obglav. Ivana Krst.; Želided.	
O usmiljenem Samaritanu. Luk. 10.		
30 Ned.	12. pobink. Angelska. Roža.	
31 Pon.	Rajko, sp.; Mildrag.	

Dan se skrči za 1 uro 33 min.

Dan je dolg 14 ur 59 min. do 13 ur 26 min.

KIMAVEC * SEPTEMBER

Hrv.-srbsko: Rujan.

Poljsko: Wrzesień.

Češko: Září. ☾ 30 dni. ☽

Rusko: Сентябрь.

Luž.-srb.: Požnjeńc.

Bolgarsko: Септември.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Tor.	Egid, op.; Mladin.	
2 Sred.	Štefan, kr.; Miljeva.	
3 Čet.	Evfemija in tov., m.; Lepa. ☽	
4 Pet.	Rozalija, dev.; Nedamisel.	
5 Sob.	Lovrenc Just., šk.; Nedeljka.	
Jezus ozdravil 10 gobavih. Luk. 17.		
6 Ned.	13. pobink. Hrm.; Radonica	
7 Pon.	Bronislava, n.; Mrena.	
8 Tor.	Mala gosp. Rojst. M. Dev.	
9 Sred.	Korbinijan, šk.; Vsemir.	
10 Čet.	Nikolaj Tol., sp.; Rakita. ☽	
11 Pet.	Prot in Hijacint, m.; Slaven.	
12 Sob.	Macedonij, šk.; Večedrag.	
O božji previdnosti. Mat. 6, 24-33.		
13 Ned.	14. pobink. Ime Mar.; Zremil.	
14 Pon.	Poviš. sv. križa; Znanoslav.	
15 Tor.	Nikomede, m.; Petkana.	
16 Sred.	† Kvatre. Ljudmila, vd.	
17 Čet.	Lambert, šk. m.; Prvan. ☾	
18 Pet.	† Kvatre. Josip K.; Sokolica.	
19 Sob.	† Kvatre. Januarij; Vitodrag.	
Jez. obudil mladeniča v Najmu. Luk. 7.		
20 Ned.	15. pobink. 7 žalosti M. D.	
21 Pon.	Matej, ap.; Blagoslav.	
22 Tor.	Mavricij in tov., m.; Celimir.	
23 Sred.	Tekla, d. m.; Slavna.	
24 Čet.	Marija D. reš. ujet.; Sadivoj.	
25 Pet.	Kleofa, sp.; Uroš. ☽	
26 Sob.	Justina, d. m. †; Stojslava.	
Jez. ozdravil vodeničnega. Luk. 14.		
27 Ned.	16. pobink. Kozma in Dam.	
28 Pon.	Venčeslav, kr.; Vidica.	
29 Tor.	Mihael, v. a.; Bogomir.	
30 Sred.	Jeronim, c. uč.; Jekica.	

Dan se skrči za 1 uro 40 min.

Dan je dolg 13 ur 23 min. do 11 ur 43 min.

VINOTOK ★ OKTOBER

Hrv.-srbsko: Listopad.

Češko: Říjen. ☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Winowc.

Poljsko: Październik.

Rusko: Октябрь.

Bolgarsko: Октомври.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Čet.	Remigij, šk.; Dragana.	<hr/> <p style="text-align: center;">Beleške.</p> <hr/>
2 Pet.	Leodegar, šk.; Miran.	
3 Sob.	Kandid, m.; Vitomir. ☽	
O največji zapovedi. Mat. 22.		
4 Ned.	17. pobink. Rožn. Stanisl.	
5 Pon.	Placid in tov., m.; Dumnuka.	
6 Tor.	Brunon, sp.; Bunoslav.	
7 Sred.	Justina, d.; Dragonika.	
8 Čet.	Brigita, vd.; Dragosta.	
9 Pet.	Dionizij, šk. m.; Svetina. ☼	
10 Sob.	Fran Borg., sp.; Stremil.	
Jez. ozdravil mrtvoudnega. Mat. 9.		
11 Ned.	18. pobink. Firm.; Negoslava	
12 Pon.	Maksimilijan, šk.; Drugislav.	
13 Tor.	Edvard, kr.; Rosica.	
14 Sred.	Kalist, pap.; Sestrena.	
15 Čet.	Terezija, d.; Radislav.	
16 Pet.	Gal, op.; Vlena.	
17 Sob.	Jadviga, kr.; Mira. ☾	
Prilika o kralj. ženitnini. Mat. 22.		
18 Ned.	19. pobink. Posveč. cerkva.	
19 Pon.	Peter Alk., sp.; Spasenija.	
20 Tor.	Ivan Kanc., sp.; Raša.	
21 Sred.	Ursula, d.; Stojslav.	
22 Čet.	Kordula, d. m.; Zorislav.	
23 Pet.	Severin, šk.; Živka.	
24 Sob.	Rafael, vel. ang.; Blagota.	
Jezus ozdravil kraljičevega sina. Iv. 4.		
25 Ned.	20. pobink. Krisant in K. ☼	
26 Pon.	Evarist, p. m.; Vranica.	
27 Tor.	Frumencij, šk.; Srebra.	
28 Sred.	Simon in Juda, ap.; Mila.	
29 Čet.	Narcis, šk.; Gradimir.	
30 Pet.	Klavdij, m.; Vladika.	
31 Sob.	† Volbenk, šk.; Srečko.	

Dan se skrči za 1 uro 42 min.

Dan je dolg 11 ur 39 min. do 9 ur 57 min.

LISTOPAD * NOVEMBER

Hrv.-srbsko: Studeni.

Poljsko: Listopad.

Česko: Listopad. ← 30 dni. →

Rusko: Ноябрь.

Luž.-srb.: Nazymnik.

Bolgarsko: Ноември.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	
Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.		Beleške.
1 Ned.	21. pobink. Vsi svetniki. D	
2 Pon.	Verne duše. Just, m.; Neša.	
3 Tor.	Viktorin, šk.; Bogomil.	
4 Sred.	Karol Bor., šk.; Dragotin.	
5 Čet.	Caharija; Savina.	
6 Pet.	Lenart, op.; Ratislav.	
7 Sob.	Prosdocim, šk.; Zdenka.	
Dajte cesarju, kar je ces. Mat. 22.		
8 Ned.	22. pob. Bogomir; Živka. ☿	
9 Pon.	Božidar, m.; Sebislav.	
10 Tor.	Andrej Av., sp.; Golobica.	
11 Sred.	Martin, šk.; Višnjica.	
12 Čet.	Martin, p. m.; Davorin.	
13 Pet.	Stanislav K., sp.; Nevenka.	
14 Sob.	Jozafat K., šk. m.; Borislava.	
Jezus obudil Jajrovo hčer Mat. 9.		
15 Ned.	23. pobink. Leop.; Radislav.	
16 Pon.	Ivan Trogirski; Večerin. ☾	
17 Tor.	Gregor, šk.; Ljubava.	
18 Sred.	Odon, op.; Oliva.	
19 Čet.	Elizabeta, kr.; Jelisava.	
20 Pet.	Feliks Val., sp.; Vladiboj.	
21 Sob.	Darovanje M. D.; Grmislav.	
O razdejanju Jeruz. in o sodbi Mat. 24		
22 Ned.	24. pobink. Zavet. D. M.	
23 Pon.	Klemen, p. m.; Raviojla. ☿	
24 Tor.	Ivan kriški, sp.; Jeca	
25 Sred.	Katarina, d. m.; Kolomir.	
26 Čet.	Silvester, op.; Radejka.	
27 Pet.	Virgil, šk.; Vedrana.	
28 Sob.	Jakob iz M.; Lelija.	
O poslednji sodbi. Luk. 21.		
29 Ned.	1. adv. Saturnin; Skoromir.	
30 Pon.	Andrej, ap.; Hrabroslav. D	

Dan se skrči za 1 uro 15 min.

Dan je dolg 9 ur 53 min. do 8 ur 38 min.

GRUDEN * DECEMBER

Hrv.-srbsko: Prosinac.

Poljsko: Grudzień.

Češko: Prosinec. ↻ 31 dni. ↻

Rusko: Декабрь.

Luž.-srb.: Hodownik.

Bolgarsko: Декември.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Tor.	Eligij, šk; Rajka.	
2 Sred	Bibijana, m; Tihomir.	
3 Čet.	Fran Ks., sp.; Drago.	
4 Pet.	Barbara, d. m.; Velika.	
5 Sob.	Sava, op.; Stojana.	
Ivan Krstnik v ječi. Mat. 11.		
6 Ned.	2. adv. Nikolaj; Vladovita.	
7 Pon.	† Ambrozij, šk; Veselin. ☉	
8 Tor.	Brzm. sp. M. D. Mojslav.	
9 Sred.	Peter For., šk.; Savica.	
10 Čet.	Melhijad, p. m.; Tatomir.	
11 Pet.	Damaz, p.; Živka.	
12 Sob.	Sinezij, m.; Široslav.	
Ivan Krst. pričuje o Kristu. Iv. 1.		
13 Ned.	3. adv. Lucija, d. m.; Vitača.	
14 Pon.	Spiridijon, šk.; Vojmir.	
15 Tor.	Kristina, d.; Cvetana. ☾	
16 Sred.	† Kvatre. Evzebij; Bogoslava.	
17 Čet.	Lazar, šk.; Strojslav.	
18 Pet.	† Kvatre. Gracijan; Kraja.	
19 Sob.	† Kvatre. Nemezij; Uglješa.	
Ivan Krst. poklican v prorok. Luk. 3.		
20 Ned.	4. adv. Liberat; Boživoj.	
21 Pon.	Tomo, ap.; Tomislav.	
22 Tor.	Cenon, m.; Zvezdana.	
23 Sred.	Viktorija, d.; Ozrislav. ☿	
24 Čet.	† Adam in Eva; Dunja.	
25 Pet.	Božič. Rojstvo Gosp.	
26 Sob.	Štefan, m.; Zlatka.	
Simeon in Ana v templju. Luk. 2.		
27 Ned.	Ned. pr. nov. letom. Ivan E.	
28 Pon.	Nedolžni otročiči; Zenica.	
29 Tor.	Tomo, šk.; Vrhoslav.	
30 Sred.	David, kr.; Branimir. ♃	
31 Čet.	Silvester, pap.; Blažena.	

Dan se skrči do dne 22. za 19 minut in zopet vzraste do konca meseca za 4 min.

Dan je dolg 8 ur 36 min. do 8 ur 12 min.

Nekaj spominov leta 1908.

- Dne 1. prosinca 1908 bode 50 let, odkar je izšla prva številka Janežičevega „Glasnika za literaturo in umetnost“.
- Dne 6. prosinca 1908 mine 50 let, odkar je jel Fran Levstik v „Novicah“ objavljati svoje „Napake slovenskega pisanja“.
- Dne 3. svečana 1908 bode 150 let izza rojstva prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika.
- Dne 21. velikega srpana 1908 mine 50 let, odkar se je rodil cesarjevič Rudolf.
- Dne 19. listopada 1908 bo prva stoletnica rojstva očeta slovenskega naroda drja. Janeza Bleiweisa.
- Dne 2. grudna 1908 bo praznovala avstroogrška država šestdesetletnico vladanja presvetlega cesarja Frana Josipa.
- Leta 1908. je sto let, odkar je dobil slovenski jezik temeljito podlago s Kopitarjevo slovnico „Grammatik der slavischen Sprache“.
- Leta 1908. je sto let, odkar je ljubljanski škof Anton Kavčič izdal obrednik „Rituale Romanum“ in uvel ž njim narodni jezik v cerkvene obrede.

Poštne določbe.

1. Določbe za pisemsko pošto.

Navadno pismo v Avstro-Ogrsko, v Bosno in Hercegovino ter v Nemčijo ne sme prekoračiti 20 *gr* (gramov). Na v a d n o pismo v vse avstro-ogrske, bosenske in hercegovinske kraje (izvzemši sandžak Novi Bazar) in vso Nemčijo s Helgolandom, mora imeti tuzemsko znamko za 10 v (vinarjev). — Za lastni kraj, kjer se odda pismo (za »mestna pisma«), je pisemsko-poštna znamka tudi za 10 v.

Pismo n a d 20 *gr* do vračunši 250 *gr* v vse avstro-ogrske kraje, v Bosno in Hercegovino ter v Nemčijo mora imeti poštno znamko za 20 v.

Pisem n a d 250 *gr* težkih ne sprejema pisemska pošta. Take odpošiljatve se odpravljajo po vozni pošti. — Le uradna, poštnine prosta dopisovanja sprejema pisemska pošta tudi v domačem prometu do 2 $\frac{1}{2}$ *kg* (kilograma); taka pisma, namenjena na Ogrsko, v Bosno in Hercegovino, pa le do 1 *kg*.

Pisma v inozemstvo. V Nemčijo stanejo pisma do 20 *gr* 10 v, nad 20 do 250 *gr* 20 v; v Črno goro za vsakih 15 *gr* 10 v; v Srbijo za vsakih 15 *gr* 15 v; v druge države za vsakih 15 *gr* 25 v.

Pri priporočenih (rekomandiranih) pismih se plača kot priporočilna pristojbina brez razločka teže tako za tu- kakor za inozemstvo poleg navadne pisemske pristojbine še 25 v. Priporočiti se morejo vse pisemsko-poštne pošiljatve.

Povratni listi (retur-recepisi) se pridevajo pismu le na izrečno zahtevanje. Za to plača oddajnik 25 v.

Dopisnice so dovoljene v vsem obsežju svetovno-poštnega društva in stanejo v vse kraje Avstro-Ogrske in vse Nemčije 5 v, v Črno goro 5 v, v Srbijo in druge k svetovno-poštnemu društvu spadajoče dežele 10 v.

Dopisnice s plačanim odgovorom stanejo dvakrat toliko kakor navadne dopisnice; dovoljene niso samo v notranjem prometu Avstro-Ogrske, marveč v vse dežele svetovno-poštnega društva.

Tiskovine. Kakor tiskovine proti znižanim pristojbinam za take pošiljatve se dopuščajo: knjige, mehko in trdo vezane, slike, karte, objave i dr., tiskane, kamenopisane in fotografovane. Zavite morajo biti tako, da se lahko pregleda njihova vsebina, ter ne smejo obsegati nikakršnih pisanih prilog ali dostavkov; v notranjem prometu, potem v onem z Nemčijo ne smejo prekoračiti teže 1 *kg*, v ostalem svetovno-poštnem prometu pa ne teže 2 *kg*.

Dovoljeno je pri cenilnikih lastnoročno vpisovanje cen in podpisavanje imen; pri korekturnih polah korekturni dostavki, celo na posebnih lističih; privedati se sme tudi rokopis.

Pristojbina za notranji promet Avstro-Ogrske in oni z Bosno in Hercegovino ter z Nemčijo je 3 v do 50 gr; 5 v do 100 gr; 10 v do 250 gr; 20 v do 500 gr; 30 v do 1 kg. V vse ostale dežele svetovno-poštnega društva je za vsakih 50 gr 5 v.

Obrazci in poizkušnje blaga. Poizkušnje blaga se morajo v vrečice, zabojičke ali zavoje, ki se dajo odpreti, tako zaviti, da se lahko pregleda vsebina. Imeti ne smejo nobene kupne vrednosti in nobenih drugih pisanih opazk, nego ime ali trdko odpošiljalčevo, naslov prejemnikov, tovarniško ali trgovsko znamenje, številke, cene, teže in mero blaga, ter koliko ga je na razpolago. Dalje ne smejo poizkušnje blaga presegati 30 cm v dolgosti, 20 cm v širokosti in 10 cm v visokosti, kakor tudi ne teže 350 gr.

Pristojbina v notranjem prometu in v onem z Bosno, Hercegovino in Nemčijo je 10 v do 250 gr, od 250 do 350 gr 20 v. V ostalem svetovno-poštnem prometu 5 v za vsakih 50 gr, najmanj pa 10 v.

Ekspresna pisma morajo imeti jako natančen naslov in opazko »pr. ekspres«. Ekspresna pristojbina znaša v kraju oddajnega poštnega urada vedno le 30 v. Ako pa naj se izroči pismo zunaj oddajnega kraja (mestne proge), zaračuni se vročina z 1 K za vsakega $7\frac{1}{2}$ km (kilometra).

Poštno-denarne nakaznice (komad po 3 v) do zneska 1000 K sprejeti mora vsak poštni urad. Pri navadnih (ne brzojavnih) poštnih nakaznicah v Avstro-Ogrsko in Liechtenstein se plača za zneske do vračunši 20 K 10 v, do 100 K 20 v, do 300 K 40 v, do 600 K 60 v, do 1000 K 1 K.

V Bosno, Hercegovino, Novi Bazar (samo v Plevlje, Priepolje in Priboj) je od denarnih nakaznic plačati: do 40 K 20 v, do 100 K 30 v, do 300 K 60 v, do 600 K 90 v, do 1000 1 K 50 v.

V Nemčijo in Luksemburg je plačati od poštnih nakaznic: do 40 K 20 v, za vsakih nadaljnih 20 K 10 v; v Črnogoro, Srbijo in Turčijo (c. kr. poštna urade) je plačati do 40 K 20 v, do 100 K 40 v, do 300 K 80 v, do 600 K 1 K 20 v, do 1000 K 2 K.

Pristojbina za denarne pošiljatve po nakaznici v druge vnanje države znaša: za vsakih 25 K 25 v, do 100 K; čez 100 do 1000 K od vsakih 50 K 25 v. — Na Angleško, Irsko in Združene države Severne Amerike pa za vsakih 25 K 25 v.

Za denarne pošiljatve po nakaznici izven Avstro-Ogrske so porabiti »mejnarodne poštna nakaznice«, katerih kom. stane 3 v.

Za brzojavne denarne nakaznice se morajo poleg teh pristojbin plačati tudi še posebne za brzojavno odpošiljatev.

Zalepke 11 v se rabijo kakor pisma.

Kdor hoče navadna pisma **nazaj vzeti** iz poštnega urada pred odhodom ali po odhodu pošte, naznaniti mora to dotičnemu poštnemu uradu pismeno ter se obvezati, da bo odgovoren

za vsako škodo, ki bi mogla nastati iz tega, da se je pismo nazaj vzelo. Prav tako se tudi naslov že odposlanega pisma ali druge pošiljatve lahko izpremeni. Pokazati se mora dotičnemu poštному uradu lastnoročno pisan, popolnoma enako glaseč se naslov, in ako je pismo zapečaćeno, tudi pečat. Pri priporočenih pošiljativah se mora na vsak način pokazati in oddajnemu uradu izročiti prejemni list. Pristojbina za že odposlana pisma je v notranjem prometu 35 v, v dežele svetovno-poštneга društva 50 v. Zgodi se to lahko tudi brzojavnim potom.

II. Določbe za vozno pošto.

Vozna pošta odpošilja: Denarna pisma in zavojčke (pakete) z denarjem; listine z navedeno vrednostjo; zaveznice in dr.; pisma brez vrednosti, ki tehtajo nad 250 gr; vozno blago, naj je vrednost navedena ali ne, do 50 kg; pošiljatve proti poštному povzetju; vrednostna pisma in poštne zavojčke.

Naslov pri voznopoštних pošiljativah mora biti popolnoma jaseń; naveden mora biti kraj, dežela, kakor tudi mestni okraj, ulica in hišna številka.

Denarna pisma se morejo oddajati zaprta ali odprta; odprta le do teže 250 gr in v vrednosti od 1000 K naprej. Pri rabi poštнouradnih zavitkov za denarna pisma (komad po 2 v) zadostuje zapečaćenje z dvema pečatom; ako se rabijo pa drugi zavitki, spravljati se morajo denarna pisma v navzkrižne zavitke in zapreti s petimi pečati. — Zavita denarna vsota se mora na naslovu navesti po svojih delih. Pošta jamči pri zaprtih pismih le za izročitev nepokvarjenega pisma, ne za njegovo vsebino.

Vrednostni papirji, dolžna pisma, delnice i dr. se morajo oddati vedno zaprti: navesti se mora njihova vrednost, zapečaćijo naj se s petimi pečati, ako se porabi navzkrižni zavitek.

Vozno-poštne pošiljatve se morajo vsebini primerno zaviti in trdno zapreti, da se ne more priti do vsebine, ako se ne odpró ali poškodujejo zavojčki. Na zaklepe zavoja (šive, špranje, konce vrvice i dr.) se morajo pritisniti pečati v zadostnem številu.

Vsem voznim pošiljativam, ki presegajo 50 gr, se mora pridejati poštна spremnica (komad stane 12 v). Kupon poštne spremnice se sme porabiti za pošiljalčeva priobčila ter ga sme prejemnik odrezati.

Brez navedene vrednosti se morejo vozno-poštne pošiljatve tudi pošiljati v notranjem prometu. V slučaju, ako se izgubi pošiljatev ali pa poškoduje, povrne poštni zavod od dokazane škode za 3 kilograma 15 K, za 5 kilogramov 25 K in za vsak nadaljni kilogram 5 do 6 K.

S poštnim povzetjem smejo vozno-poštne pošiljatve do zneska 1000 K pošiljati vsi avstrijsko-ogrski ter bosensko-hercegovinski poštni uradi in do istega zneska tudi v Egipet.

Denarni znesek, katerega ima plačati prejemnik pošiljatve poštному uradu, navesti mora oddajnik na obeh naslovih (na zavojčku in na spremnici) pod zaznamkom v vrednosti z besedami: »povzetje . . . . . K . . . v«, natančno s števkami in črkami, in sicer pri pošiljatvah v inozemstvo tudi v veljavi dotične države.

Spremnica za poštno povzetje je različna od navadne poštne spremnice in stane komad 12 v.

Povračilo za poštno povzetje znaša za Avstrijo, Ogrsko, okupirane dežele, Črno goro in Srbijo po $\frac{1}{2}\%$, to je 1 v od vsakih 2 K, najmanj pa 12 v.

Ekspresne pošiljatve. Tudi vozno-poštne pošiljatve se dostavljajo na zahtevanje takoj po njihovem prihodu s posebnim slom naslovníku v stanovanje. Na zavojček kakor tudi na poštno spremnico se mora razvidno zapisati beseda »ekspres« ali »s posebnim slom«. Pristojbina za ekspresno vročitev pri pošiljatvah v mestne okraje znaša 50 v v slučajih, v katerih se pošiljatve same vročé, v onih slučajih pa, v katerih se dostavijo samo naznanila (avisi), 30 v. Za pošiljatve v deželne okraje znaša ta pristojbina 1 K na daljavo $7\frac{1}{2}$ km.

Lestvice za pristojbino štempljev ali kolkov.

I. Kolek za menice.

čez	Do	150 K	. . . . .	— K 10 v
	150	300	„	— „ 20 „
„	300	600	„	— „ 40 „
„	600	900	„	— „ 60 „
„	900	1.200	„	— „ 80 „
„	1.200	1.500	„	1 „ — „
„	1.500	1.800	„	1 „ 20 „
„	1.800	2.100	„	1 „ 40 „
„	2.100	2.400	„	1 „ 60 „
„	2.400	2.700	„	1 „ 80 „
„	2.700	3.000	„	2 „ — „
„	3.000	6.000	„	4 „ — „
„	6.000	9.000	„	6 „ — „
„	9.000	12.000	„	8 „ — „
„	12.000	15.000	„	10 „ — „
„	15.000	18.000	„	12 „ — „
„	18.000	21.000	„	14 „ — „
„	21.000	24.000	„	16 „ — „
„	24.000	27.000	„	18 „ — „

II. Kolek za pisma.

čez	Do	4 K	— K	— v
	4	40	—	14
”	40	80	—	26
”	80	120	—	38
”	120	200	—	64
”	200	400	1	26
”	400	600	1	88
”	600	800	2	50
”	800	1.600	5	—
”	1.600	2.400	7	50
”	2.400	3.200	10	—
”	3.200	4.000	12	50
”	4.000	4.800	15	—
”	4.800	6.400	20	—
”	6.400	8.000	25	—
”	8.000	9.600	30	—
”	9.600	11.200	35	—
”	11.200	12.800	40	—
”	12.800	14.400	45	—

III. Kolek za pogodbe.

čez	Do	20 K	— K	14 v
	20	40	—	26
”	40	60	—	38
”	60	100	—	64
”	100	200	1	26
”	200	300	1	88
”	300	400	2	50
”	400	800	5	—
”	800	1.200	7	50
”	1.200	1.600	10	—
”	1.600	2.000	12	50
”	2.000	2.400	15	—
”	2.400	3.200	20	—
”	3.200	4.000	25	—
”	4.000	4.800	30	—
”	4.800	5.600	35	—
”	5.600	6.400	40	—
”	6.400	7.200	45	—
”	7.200	8.000	50	—

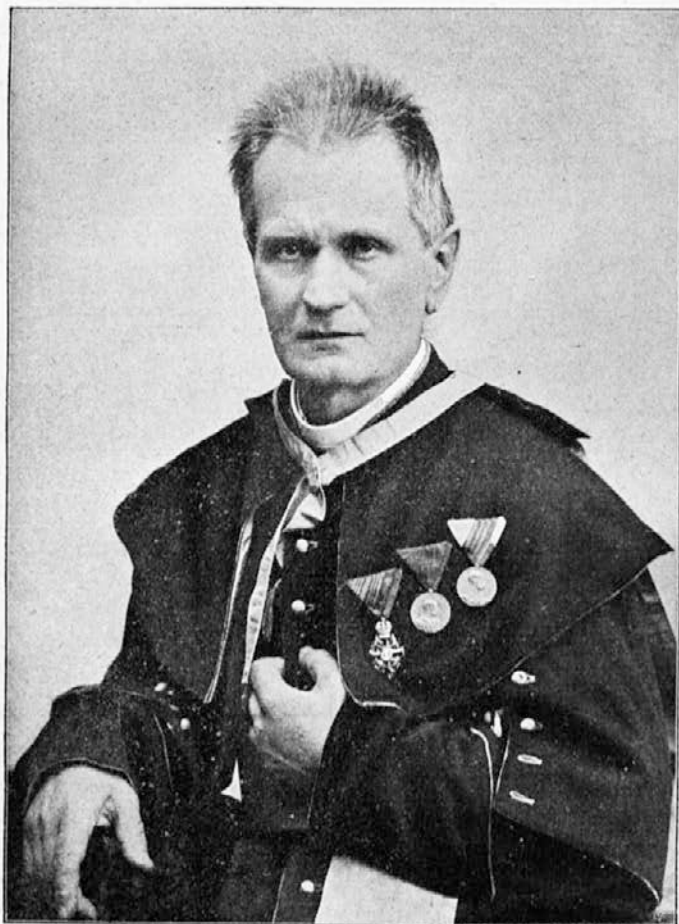

Razkaznica za obresti.

Obresti po 4 od sto					Obresti po 5 od sto					Obresti po 6 od sto					
kapital		za 1 leto	za 1 mesec		kapital		za 1 leto	za 1 mesec		kapital		za 1 leto	za 1 mesec		
K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V
1	4	—	—	—	5	—	—	—	—	1	6	—	—	—	1 ¹ / ₂
2	8	—	—	—	10	—	—	—	—	2	12	—	—	—	1
3	12	—	—	—	15	—	—	—	—	3	18	—	—	—	1 ¹ / ₂
4	16	—	—	—	20	—	—	—	—	4	24	—	—	—	2
5	20	—	—	—	25	—	—	—	—	5	30	—	—	—	2 ¹ / ₂
6	24	—	—	—	30	—	—	—	—	6	36	—	—	—	3
7	28	—	—	—	35	—	—	—	—	7	42	—	—	—	3 ¹ / ₂
8	32	—	—	—	40	—	—	—	—	8	48	—	—	—	4
9	36	—	—	—	45	—	—	—	—	9	54	—	—	—	4 ¹ / ₂
10	40	—	—	—	50	—	—	—	—	10	60	—	—	—	5
20	80	—	—	—	100	—	—	—	—	20	120	—	—	—	10
30	120	—	—	—	150	—	—	—	—	30	180	—	—	—	15
40	160	—	—	—	200	—	—	—	—	40	240	—	—	—	20
50	200	—	—	—	250	—	—	—	—	50	300	—	—	—	25
60	240	—	—	—	300	—	—	—	—	60	360	—	—	—	30
70	280	—	—	—	350	—	—	—	—	70	420	—	—	—	35
80	320	—	—	—	400	—	—	—	—	80	480	—	—	—	40
90	360	—	—	—	450	—	—	—	—	90	540	—	—	—	45
100	400	—	—	—	500	—	—	—	—	100	600	—	—	—	50
200	800	—	—	—	1000	—	—	—	—	200	1200	—	—	—	100
300	1200	—	—	—	1500	—	—	—	—	300	1800	—	—	—	150
400	1600	—	—	—	2000	—	—	—	—	400	2400	—	—	—	200
500	2000	—	—	—	2500	—	—	—	—	500	3000	—	—	—	250
1000	4000	—	—	—	5000	—	—	—	—	1000	6000	—	—	—	500
5000	20000	—	—	—	25000	—	—	—	—	5000	30000	—	—	—	2500

Zabavi in pouku.

Monsignore Tomo Zupan.

Tomo Zupan.

V brezniški — prej rodinski — župi pod sivim Stolom se je rodil Tomo Zupan, sorodnik pesnika Franceta Prešerna, rojak vladike Ivana Zlatousta Pogačarja in dolge vrste častitih veljakov, ki so malodane v vseh stanovih delovali na prospeh domovine in na ponos svojega brezniškega zavičaja. Zagledal je beli dan tedaj, ko je najkrajši, na Tomovo, leta 1839. pri Novakovih v Smokuču št. 40 kakor prvorojenec Matije Zupana in žene njegove Marije Frtin, Kraljičeve z Breznice. Oče mu je bil trden kmet — več nego dve zemlji je štel za svojo last; poleg kmetijskega orodja mu je rabil šestokrat vatel — kupčeval je z domačim suknom. Rojenice so se v Novakovini še petkrat oglasile. Pri-nesle so Tomu še dva brata: profesorja Ivana Zupana, rojenega dne 11. velikega travna 1844, pesnika in odličnega govornika — na Prešernovi slavnosti dne 15. kimavca 1872 je stal ta zali mož tik pod podobo velikana sv. Krištofa pri vrbski cerkvi in odondod navduševal tisoče zbranega naroda; bil je dalje časa profesor na Reki, umrl je v Ljubljani dne 1. velikega srpana 1892. — in Matija, sedanjega gospodarja Novakovemu domu. Izmed treh sester omenjam Agnezo, ki kakor stalna učiteljica, usposobljena za meščanske šole, deluje na mestni dekliški šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani.

glej popravke in dopolnilo SN 21. dec. 1929.

Poln najlepših vtiskov iz mladih let je spomin Toma Zupana. Kako nebeško prijetno je bilo nekdam pri Kraljičevih na Breznici, kjer je bival ded Urban Frtin, čegar modra navodila ostanejo vnuku nepozabna do groba. Živi so mu spomini na staro mater Marijo Prešernovo, ki ga je rada jemala s seboj na kako božjo pot, in na strica Jurija Frtina. Izlet s poslednjima v Št. Ruprt nad Beljakom je opisal Zupan sam v „Koledarju družbe sv. Cirila in Metoda“ za leto 1905. v lepem članku „Ob grobu Prešernove matere,“ kjer omenja, da so ga hoteli potisniti v začetno šolo na Koroškem. V šolo pač, toda ne v šolo stoječo na potujčeni zemlji šentruprški je vlekla sla nadarjenega Toma, ki po razsodbi skušenega deda ni bil prikladen za kmetiško delo. Potem ko je bil nekaj mesecev privatni učenec tedanjega brezniškega učitelja Medja, odšel je šestletni Tomo v belo Ljubljano, kjer mu je naraščala učenost od leta do leta. Prestopivši iz normalke na gimnazijo je takoj v prvi šoli zablestel med pohvaljenci. Pohvalna spričevala je dobival tudi pozneje in dovršil latinsko šolo z odličnim zrelostnim izpitom dne 30. malega srpana l. 1858.

Ko je bival Zupan leta 1851. na počitnicah v divnem domačem kraju, prispela mu je vest, da je sprejet v ljubljansko Alojzijevisče. Temu zavodu, ki je neprecenljive vrednosti za naš kulturni razvoj, je načeloval tedaj kanonik in profesor bogoslovja dr. Ivan Zlatoust Pogačar. Očarljiv vpliv je imel Pogačar na vsakega, ki je bival v njegovi bližini, kaj šele na nepokvarjenega dovzetnega dijaka. Od njega se je navzel Zupan idealizma, navdušenosti za vse resnično, blago, lepo.

eman
le 24. mar
1851

Prebivši štiri leta v bogoslovskem seminšču se je vrnil Tomo Zupan jeseni leta 1862. v Alojzijevišče za prefekta. Ker je bil premlad, prejel je mašniško posvečenje šele dne 14. sušca 1863 — v osmini godu sv. Cirila in Metoda, ki se je praznoval tedaj 9. sušca. Novo mašo je zapel Zupan na velikonočni ponedeljek v brezniški župni cerkvi. Govornik mu je bil dr. Ivan Zlatoust Pogačar. Žal, da te slavnosti ni včakala novomašnikova mati, ki je legla v grob komaj 44 let stara dne 4. malega travna 1858; včakal je ni ded Urban, ki je postal žrtev kapi dne 8. listopada 1856.

Slovenci so z drugimi Slovani vred slavili l. 1863. tisočletnico prihoda slovanskih apostolov na zapad. Mnogo slovanskih romarjev je privabil tedaj staroslavni Velegrad pod svoje okrilje. Izmed Slovencev so se napotili tja profesor bogoslovja dr. Leon Vončina, gimn. profesor Josip Marn in alojzijeviški prefekt Ivan Gnjezda. Njim se je pridružil novi mašnik Tomo Zupan. O tej priliki je posetil Zupan zlato Prago, kjer je njega in njegove tovariše ljubeznjivo sprejel nekdanji ravnatelj ljubljanske gimnazije Ivan Nečasek. Nato je krenil v Nemčijo. Ta kakor poznejša potovanja v Oberammergau, na Francosko in v Italijo so dvignila u metniško izobraženost Toma Zupana na toliko stopnjo, da mu je v tem oziru malokateri Slovenec kos.

Še preden je bil prejel mašništvo, postavil je škof Jernej Vidmar Zupana za naučnega prefekta v Alojzijevišču, ki mu je bil tedaj vodja dr. Ivan Gogala. Tej nelahki službi se je pridružila v jeseni leta 1863. suplentura verouka na paralelkah

nižje gimnazije. Zupan je stopil takrat na šolsko poprišče in vztrajal častno na njem 41 let. Poleg verouka je učil mladi katehet slovenščino. Pisalec teh vrstic se spominja, kako zanimive so bile Zupanove slovenske ure. Nekdaj so bili redki slovenski profesorji, ki so umeli priljubiti materin jezik učencem.

Spomladi leta 1868. je bil Zupan imenovan za veroučitelja in propovednika na kranjski gimnaziji. Podvrgel se je dvema izpitoma: verouka in slovenščine za vso gimnazijo; poslednjega je izborno prebil pred profesorjem Miklošičem na Dunaju dne 28. rožnika 1869. V Kranju je poučeval Zupan poleg verouka in slovenščine tudi risanje in supliral kdaj nemščino. Jeseni 1879. se je vrnil profesor Tomo Zupan na ljubljansko gimnazijo. Ko se je bila razcepila na dve, bil je nekaj časa nameščen na drugi, pozneje pa je prestopil na prvo državno gimnazijo na Marnovo mesto.

Tedaj je vladal ljubljansko škofijo prosvetljeni vladika dr. Ivan Zlatoust Pogačar. On si je želel Zupana v Ljubljano, da ga postavi na čelo tistemu zavodu, ki mu je bil sam nekdanj prvi voditelj — na čelo Alojzijevevišču. To se je zgodilo v jeseni leta 1881. A še na odgovornejše mesto je pozval omenjeni vladika Zupana; na njegov predlog je bil imenovan dne 28. listopada 1882 za člana deželnega šolskega sveta, kjer je dvanajst let stal na braniku veri in narodnosti.

Prepozno je zavladal Pogačar. Ko je začel delovati Zupan v pravkar označenih visokih službah, potekali so že dnevi Zlatoustovi. Idealna brezniška rojaka sta snovala načrt za načrtom — vsak teh je

meril na blaginjo škofije in naroda, ki biva tod, a duševno čili vladika je telesno hiral in prišel je 28. dan prosinca 1884., ko je ugasnil. Hujšega udarca ni imela usoda za kakega zemljana, kakor je bila izguba škofa Ivana Zlatousta alojzijeviškemu vodju Zupanu. Tako dragega bitja mu niso devali v grob, odkar je smrt zatisnila oči ljubljeni materi. Uspešno je deloval osiroteli vodja i poslej, ali njegovemu delovanju so se polagale na pot mnoge zapreke. Spočela se je v ljubljanski škofiji nova struja, ki je naraščala od leta do leta in vrgla Zupana iz Alojzijevišča in iz deželnega šolskega sveta.

Še enega mejnika v Zupanovem življenju se nam je dotakniti. S šolskim letom 1904/5 je stopil v zasluzeni pokoj in se naselil v svojem gradiču sezidanem na romantičnem holmcu na Okroglem blizu Kranja.

Poglavitna zasluga gre Tomu Zupanu kakor vzgajatelju slovenske mladine. To pot mu je odkazal škof Vidmar in pozneje vladika Pogačar; oba sta mu poverila zavod, ki je posvečen vedi in omiki slovenskega naraščaja. Že prej kakor prefekt in potem kakor vodja je stremil ven in ven za vzvišenim smotrom, da bi mladino zbrano v krilu alojzijeviškega zavoda vzgojil v narod poštenjakov, v narod vrlih mož. Sam temeljito izobražen si je Zupan vztrajno prizadeval, da bi njegovi gojenci umstveno napredovali. Veselilo ga je, ko je videl, da so njegovi Alojzniki prvaki v šoli. Ugled zavoda je pod Zupanovim vodstvom dosledno rasel. Nравstveno brez slehrne hibe je bilo dijaško in vse poznejše življenje njegovo; zato je vodja Zupan prav posebno pazil na nравstveno vedenje go-

jencev. Strog je bil, kadar je vzrl kak nered; neizprosen je bil, kadar se je osvedočil o hudobiji. Boril se je zoper surovost in robotost, ki se tolikokrat pojavlja med mladino. Vsekdar je Zupan visoko dvigal praporočnike želeč, da naj bi se zbrala pod njim vsa slovenska mladina. Ni ga motil v tem blagem stremljenju podli zasmeh njegovih nasprotnikov. V srca svojih gojencev je zasajal ljubezen do slovenstva. Izpodbujal jih je na slovstveno delovanje. Veselil se je njihovih spisov v alojzijeviških „Domačih vajah“ in jim dajal nagrade.

Zupan je bil dober pastir učeče se mladine, a tudi v navadno duhovno pastirstvo je čestokrat posegel. Rad je pomagal duhovnikom o raznih prilikah prevzemši celo na oddaljenih podružnicah na pr. v Tomačevem ob Savi službo božjo sklenjeno s propovedjo. O narodnih slavnostih je rad opravljajal najsvetejšo daritev.

Leto 1885. je prineslo Slovencem družbo sv. Cirila in Metoda. Tomo Zupan, odlični slov. šolnik in narodni duhovnik, je bil poleg Luke Svetca, Ivana Hribarja, Ivana Murnika in doktorja Josipa Vošnjaka voljen v pripravljalni odbor in je začasno sprejel blagajniški in tajniški posel. Z imenovanimi gospodi je izdal dne 20. in 26. kimavca 1885 Slovencem poziv, kako naj se uredi družbino delovanje. Ustanovna skupščina zbrana v stari čitalnični dvorani dne 5. malega srpana 1886 ga je z vzklikom izvolila za prvomestnika novi šolski družbi, noseči ime slovanskih apostolov. Nerad in le pod pritiskom zbrovalcev je sprejel Tomo Zupan to težko breme. Na raznih krajih slovenske domovine je vodil nato družbine glavne skupščine — vse razen postojinske, ki je ni

mogel voditi zaradi bratove bolezni. Z živahno besedo, govorjeno na družbinih skupščinah, podružničnih zborovanjih in na raznih veselicah, vprizorjenih družbi v prid, in z duhovito pisanimi beležkami, objavljenimi pogostoma v slovenskih časnikih, je vzbujal zanimanje za družbo in pospeševal njeno rast. Zanj je navduševal Slovenke, ponos in diko družbe sv. Cirila in Metoda, kakor jih je zval. Pazno je motril vse družbino gibanje, pojasnoval in zavračal predsodke tudi napram visokim cerkvenim dostojanstvenikom, obiskoval družbine šole in vrtce in se osvedočeval o rednem pouku in disciplini. Prepotoval je večkrat slovensko zemljo ne radi svoje zabave nego pospešujoč družbine stvari, kar mu je provzročilo mnogo denarnih žrtev. V družbi si je na vso moč prizadeval, da bi ohranil slovo. Ko je jeseni leta 1904., kakor je bilo že omejeno, slovo dal šoli, namerjal je hkratu odložiti tudi častni, a trudapolni posel družbinega prvomestnika, ali prijatelji in zlasti slovenske rodoljubke so ga pregovorile, da je še vztrajal. Svojo tedanjo namero je izvršil dne 20. sušca 1907.

Poleg družbe sv. Cirila in Metoda je Zupan uspešno deloval in še deluje kakor odbornik v društvu za krščansko umetnost, ustanovljenem leta 1894. v Ljubljani. Poslednji občni zbor tega društva je dne 4. malega travna 1907 soglasno sprejel njegov predlog, da naj bi imenovano društvo poskusilo izdati list za krščansko umetnost.

Na politično polje ni stopil Zupan. Pač, dvakrat je kandidiral za državni zbor, a usoda mu ni naklonila poslanstva. A marljiv delavec je na slovstveni njivi. Ako se ne varam, zagledal je prvi njegov slovstveni izdelek beli dan v „Vodnikovem

Spomeniku“ leta 1859. Vanj je kakor bogoslovec položil tri pesmi na slavo našemu prvemu pesniku pod naslovom „Trojno petje“. Opeval je v njih rojstveni, smrtni dan in stoletnico Vodnikovo. Ko je leta 1864. priredil dr. Ivan Zlatoust Pogačar svoje „Pridige“ za tisk, bil jim je korektor Tomo Zupan. „Vi morate slovensko znati,“ bilo je povelje onega velikega propovednika, ki se mu ni mogel ustavljati Zupan. Leta je pozneje sodeloval tudi pri Pogačarjevih pastirskih listih.

V dveh letnikih c. kr. realne gimnazije v Kranju je objavil Zupan svoja zgodovinska spisa: „Cerkve svetega Klementa in svetih Ingenuina in Albuina“ (1871) in „Črtice iz življenja dveh kranjskih rojakov“ (1874), kjer je opisal velika dobrotnika slovenske učeče se mladine župnika Luka Knaflja in drja. Ferdinanda Zupančiča.

Slike „Iz Preširnovega življenja“ (Ljublj. Zvon 1881 in 1882), potekle iz Zupanovega peresa, so idealna apoteoza Prešernove mladosti. To so duhteče rožice, ki jih je nabral pesniško navdihnjeni sorodnik našega velikega pesnika v svojem rodnem zavičaju in jih podal slovenski mladini. V „Lj. Zvonu“ 1882 je zapel Zupan nežno pesem „Mlademu prijatelju.“

V družbi sv. Cirila in Metoda je zasnoval Tomo Zupan „Knjižnico“, ki je objavila dosedaj 14 zvezkov. XI. zv. „Naš cesar Fran Josip I.“ je spisal in založil on sam in podaril ves 2. natisk — 5000 izvodov — družbi.

L. 1899. je prevzel Zupan urejevanje „Zgodnje Danice“, lista, ki ga je započel leta 1848. dr. Ivan Zlatoust Pogačar in mu je bil pozneje dolgoletni urednik Luka Jeran. „Zg. Danici“ je bil Zupan sotrudnik že

leta 1861., ko je opisal v njenih predalih naglo smrt brezniškega župnika Gašparja Sokliča o prihodu škofa Vidmarja, potem novo mašo Lovrenca Mencingerja v Bohinjski Bistrici in ondotno škofovo vizitacijo. L. 1863. je ozaljšal „Zg. Danico“ z zanimivim pesniškim vencem „Zakrament ljubezni.“ S potovanja na Češko in Nemško jej je poslal tistega leta več dopisov. Krog Zupanove „Zg. Danice“ se je zbralo mnogo svežih moči, večinoma njegovih učencev. Urednik je dajal listu s svojimi pripazkami in beležkami odlično zanimivost. „Zg. Danica“ mu je bila propovednica, ki je z nje marsikatero resnično povedal Slovencem. „Le pijmo ga, Kranjci, za vero in narod — pisal je leta 1901. na 80 str. — le nabijajmo se v mesarskem boji — tem potem utegnemo priti še daleč! — Kam plovemo!“ Ko so Blaznikovi nasledniki konec leta 1902. z „Novicami“ vred opustili „Zgodnjo Danico“, ki je bila pasivna, jel je izdajati cerkveni list za vse slovenske pokrajine „Danico“ Tomo Zupan sam. Že v Einspielerjevem „Slov. Prijatelju“ je objavil Zupan več cerkvenih govorov, sedaj je nadaljeval to stroko v svoji „Danici“. V njenih treh letnikih (1903—1905) so izšle njegove tehtovite „Propovedi“ za vse nedelje in praznike, katerih prvi del je v lepi opremi izdal v posebni knjigi leta 1905. Mnogo truda, skrbi in žrtev je prizadela „Danica“ Zupanu. Bolelo ga je, ko je videl, kako jej mečejo polena pod noge prav tisti, ki bi jo morali podpirati in širiti. Konec leta 1905. je ugasnila „Danica“; ni jej zmanjkalo duševne reje — bila je dobro založena z raznimi spisi, pošla jej je materijalna podpora.

Kakor vsa zunanost Zupanova je elegantna tudi njegova pisava. Tako markantnega jezika kakor on nima nobeden slovenski pisatelj. Slovenščine se je učil pri Metelku. Neizbrisni so mu nauki Stritarjevi v „Zvonih“ in zasebni Levstikovi. Premozgal je vso Dalmatinsko biblijo, ki se nahaja z mnogimi drugimi slovenskimi slovstvenimi redkostmi v njegovi bogati knjižnici.

Zupan še ni odložil peresa. Zdavna je sklenil, da hoče podati slovenski mladini „knjigo omike“ in životopisa Ivana Zlatousta Pogačarja in Franceta Prešerna. Da bi pač skoro izvršil ta svoj trojni smoter! — Delo, ki mu je bil tekom polstoletja kos Tomo Zupan in ki je v površnih potezah opisano v tem članku, je poleg mnogih strupenih puščic prineslo vrlemu možu tudi mnogo priznanja. Kranjčani so ga v svoji sredi bivajočega izbrali za prvomestnika krajnega šolskega sveta. Ljubljančani so ga leta 1885. poslali v svoj občinski svet, kjer je vztrajal do leta 1891., ko je prostovoljno odložil ta častni posel. Vladika Ivan Zlatoust Pogačar ga je imenoval leta 1882. za pravega konzistorijskega svetnika, a papež Leon XIII. mu je podelil leta 1899. čast svojega tajnega komornika z naslovom: monsignore. Stopajočega v pokoj je odličil presvetli cesar z viteškim Fran-Josipovim redom. Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Bohinjski Bistrici ga je dne 6. vel. srpana 1907 soglasno izvolila za svojega častnega člana.*) I. P. =

*) Kliše za podobo msgra T. Zupana je brezplačno prepustilo v porabo za koledar slavno lastništvo „Doma in Sveta“, kateremu se na tej uslugi iskreno zahvaljuje uredništvo

= *Juan Tobalyšaj* =
Juan Urhoonik.

Umrlemu pevcu.

(Simonu Gregorčiču.)

Mi tožimo, mi plakamo. Kako bi ne,
ko mož nam drag in velik kakor ti umre!
Jeklenega značaja, srébrnih glasov
na ves slovenski dom rosečih blagoslov.

Mi plakamo po tebi. Ne li nad seboj?
Ah ti si našel zaželeni pôkoj svoj.
Saj duša tvoja hrepenela je le gor,
kjer vse lepote in dobrote vzhaja zor.

Razumel ni te vsega svet in svet ne ves,
in marsikoga zdaj razjeda tajen kes,
da s črnimi naočniki je knjigo bral,
ki vanjo si le zlato zrnje bil vsejal.

A ti se nisi tresel kakor šibek trs.
Tolažbo črpal si iz lastnih svojih prs.
Razumel si udan, da pesnikov poklic
na pot usipaj drugim, sebi ne cvetic.

O kolike ljubezni te je grela moč!
Kako bi videl rad rojake vse nekoč
edine, srečne, proste suženjskih verig,
mogočne na bojišči in v svetišči knjig!

In morda kdaj je vidiš srečne iz nebes.
O čemer sladko sanjal si, zgodi se res,
če vsakdo položi, podoben tebi, v dar
vso svojo dušo domovini na oltar.

Iz lepih cvetov lep poženi sad.
To bila bi zaté najlepša vseh nagrad.
Na tvojem grobu v svetem zánosu stoječ
poslavlja se tvoj narod ljubljeni ljubeč:

Umolknil si. Usahnil je kristalni vir
nebeških tvojih poczij. Dobil si mir.
Za grajo in za hvalo je umrl tvoj sluh,
pri Bogu pije večni vzor tvoj vzorni duh.

Anton Medved.

V pomladanski noči.

Čudovito, s kako močjo in jasnostjo se nam vtisne včasih v dušo in v spomin neznatna malenkost, kakor bi bila naslikana na presno, ne, kakor bi bila vžgana v dušo: ni je mogoče izbrisati več.

Vozil sem se pretekle pomladi po Italiji. V kupeju sva sedela nekega večera sama z mladim Nemcem. Ta je zabavljaj nekaj časa italijanskim železnicam, da so predrage. A ko je uvidel, da mu ne pomaga vsa nevolja nič, se je naslonil v kot kupeja in je zaklopil oči.

Meni se ni ljubilo dremati. Naslonil sem se k oknu in sem strmel na krajine, ki so hitele mimo, kakor podobe v krasnem snu, kakor slike bajne pravljice.

Čudovita je bila ta južna noč, da pomnim malo takih iz svojega življenja: noč umetnikov, noč ljubečih, pač tudi noč trpečih, ker resnično, v taki noči se mora pozabiti še trpljenja in boli, ali pa se umre na njih, ker prekipijo previsoko. Nebo neskončno visoko in modro, kakor valovi morja adrijanskega ob najkrasnejšem dnevu pomladanskem; luna jasna kakor najčistejše deve oko in duša; zvezde plamteče, da so se kresale iskre. Mesečina razlivajoča se v tihih, mirnih valovih po široki ravni in čez gorovje daleč tam v ozadju, je kar mamila s svojo mehko, božajočo milino. Zdelo se mi je, kakor da plavamo v sanjah po novem, neznanem, s čudovito magično lučjo razsvetljenem svetu.

Mimo so hitela sela, sanjajoča, tiha. Ob prvem večeru so bile še razsvetljene hiše. Na pragu, v luči, padajoči iz veže, iz kuhinje, iz sobe, je stal gospodar, žena z otrokom v naročju, mlada deva, zroča zamišljeno po vaški cesti. O kom sanjaš, o južna roža, koga pričakuješ . . . ? A dalje smo hiteli v noč; le iz maloštevilnih oken je pozdravljala še svetloba luči: kakor bi čakalo še skrbeče oko in bi hrepenelo po nekom in se ne bi moglo zapreti navzlic utrujenosti. Pričakuje morda ob brleči sveči mati sina, žena moža. Dolgo se mudita. Kdaj prideta? Ker težko čaka nemirno srce, hrepeni plašno oko in ne more zasnuti . . . Morda šiva ob slabi luči vdova. Ker glej, pomanjkanje sedi ob ognjišču, v revni postelji spe nedolžna srca, ki prosijo takoj, ko odbeži sen z oči: „Mama, kruha!“ Morda bdi mati ob otroku, bolnem na smrt, čakajoča v blaznem strahu, ali ne stopi v tihi noči k postelji bela žena in položi neusmiljeno, mrzlo roko na srce edinca, ljubljenega bolj nego lastno življenje. Nemirno zaplapola luč, lahna sapa zaveje skozi odprto okno . . . „Usmiljenje, Vsemogočni! Vzemi mene!“ . . .

Hipoma je vstala v mesečini ob progi vasica, povsem majhna, brez vsake luči v oknih. Prva hiša je stala precej strani od drugih, v ozadju. Zidali so jo še, velika je bila, brez strehe, okna še same odprtine, skozi katere so se zlivali srebrni toki mehke mesečine. Fantastno, skoro bizarno je vplivala temna stavba, mračnim razvalinam slična, duhov dom in pravljic bajni vir. Potem nekaj hišic ob cesti, vse že v snu. Na koncu vasi cerkvica z nizkim, na vrhu ploskim stolpom. Tudi v snu, okna temna proti obželezniški strani. Zasnivala je morda celo večna luč pred Naj-

svetejšim in je prepustila častno svojo službo luči lunini, ki je svetila pač jasno v svetišče skozi okna na odcestni strani. Malo pod vasjo pokopališče, ograjeno z belim zidom. Lesketali so se v mlečni mesečini beli spomeniki. Med njimi se je temnilo troje skupin vitkih cipres: v sredini grobišča ena skupina, ena ob zidu, vhodu nasprotnem, in ob vratih sta sanjarili dve, zdaj, v tihi noči, čuvajki mirú míru izročениh, po dnevi straži, ki sta pozdravili in sprejeli s tihim, blagim pozdravom skozi duri v večni mir romajoče.

Polodprte so bile železne duri na pokopališče; dovolj jasno jih je razločevalo oko v mesečini. In glej — in to se mi je vtisnilo najgloblje v spomin — baš med njimi, med polodprtima polovicama duri, na pragu pokopališkem, je stal visokorasel mož v dolgi črni obleki — pač dušni pastir te vasice.

Še danes ga vidim pred seboj, kako stoji nepremično, kakor vkopan v zemljo, ob palico oprt, širokokrajnati klobuk potisnjen nazaj na senca, da se je videlo vsaj površno lice — le kam je strmел, ali na kraj miru in smrti, ali tja po beli cesti, bežeči ob pokopališkem zidu dol po ravnini, v tujino, v šumna mesta, v življenje, ni bilo mogoče razločiti.

Hiteli smo mimo — ni se okrenil pozni popotnik, romar k mrtvim, ali romar v življenje, kdo ve? Ni se zgenil, ni stopil ne v vrt mrtvih, ne na cesto življenja; kakor bi okamenel na mejniku med živimi in med mrtvimi.

Vzdrhtelo mi je srce ob pogledu na neznanega brata. In še, ko ga nisem videl več, mi je drhtelo v čudni tesnobi in v velikem nemiru.

„Kaj išče tam? — Kam strmi? — Kam mu je namenjen korak . . .?“

In še sedaj se domislim čestokrat one prelestne noči in onega zagonetnega neznanca. Vstanem včasih v lunojasnih nočeh — v teh ne morem spati nikoli — in stopim tiho k oknu in privzdignem rolete, previdno, kakor bi mogel motiti in prestrašiti z najmanjšim šumom poznega popotnika, in zastrmim vun v noč, naravnost na pokopališče, na vhod, ne od cipres, a od dveh visokih topolov zastražen, v nemirnem pričakovanju, da zazrem na pragu pokopališkem neznanega onega popotnika . . . Glej, res — ne, le topola črtata temno senco na zid in čez pot.

A v srcu mi spet drhti ono vprašanje :

„Neznanec, brat v nemiru . . . kaj si iskal na pragu večnosti v oni noči . . . kam si strmel z nemirnim, hrepenečim očesom . . . kam ti je bil namenjen nemirni korak, ko je vse snivalo in počivalo v blagoslovljenem nočnem miru . . .?“

Molči noč . . . od nikoder odgovora . . .

Ksaver Meško.

Bolnikova velikonočna.

Velika noč . . . Vsemu svetu prinesla vstajenje,
tisoč novih prinesla si nad,
a meni prinesla trpljenje,
prinesla še večjo si jad.

Pomladanski pihljajo vetrovi,
raz nebo se solnce smeji,
dehtijo po lokah cvetovi,
novo žitje vsepovsod se smeji.

In jaz ljubim toplo življenje,
in jaz ljubim solnčni dan,
a ko vse praznuje vstajenje,
ležim jaz na smrt bolan.

Kako je slovesno zvonjenje,
ki glasi se čez hrib in čez plan!
„Gospod je vstal v novo življenje . . .“
Smrt tudi meni — vstajenja bo dan . . .

Ksaver Meško.

Pot z zaprekami.

Petek — nesreče dan . . .

Dve uri sem se jezil v šoli. Dekleta so tožila vsepovprek, da so si osmodila prejšnji dan, na sv. Rešnjega Telesa praznik, druga drugi lase. A vsaka je tajila, navsezadnje je pričela vsaka obtoženka jokati.

„Drugo leto ne svetite več!“ — odločim končno. Povesijo glavice. Le zdajzdaj pokuka katera gor proti mizi, z majhnimi, nezaupnimi očmi, kakor miš iz moke. Upajo morda, da prekličem sklep. Ne boš!

Komaj udari ob enajstih prvi četrt, pograbim klobuk.

„Zdaj pa le urno, fant!“

Namenjen sem namreč na vlak.

Prihitim domov. Že ob vratih me čaka dekle.

„Kaj je?“

„Prosim, da bi podpisali pobotnico za mater.“

„Čakaš že dolgo?“

„Tri četrt ure.“

„Pa bi prišla v šolo po me! — Pojdi gor.“

Podpisano, zapečateno!

„Ne, gospod . . .“

Prepozno! Že teče namesto peska črnilo po pobotnici in kaplja na mizo.

Dekle naglo odstopi za korak.

„Eva!“

Da bi se ji oškropila obleka, se boji. Za po-
botnico ji tako ni.

„Ah, pridi jutri po sv. maši. Napišem drugo in
doma podpišete.“

„Pa pridem.“

Palico! Jo že imam. Oddahnem si: vendar!

Odprem duri. Majhen, okrogel in precej umazan
kratkohlačnik stoji na hodniku, stiska nekaj v roki in
se smehlja v zadregi.

„Kaj hočeš?“

„Če bi dali očetu poštno spremnico. Bučele bi
radi odposlali.“

O jej! — Kje je ključ od pisalne mize? V žepu
— ne! . . . Kje . . . kje? V sosedni sobi v omari tiče
vsi . . . hvala Bogu na višavah! A kje so spremnice?
Imam jih gotovo, a v katerem predalu?

Iščem. V zvoniku bije četr.

„Bog s teboj, fant. Pridi jutri!“

Mali porine prst v usta in odrine počasi; raz-
mišlja pač, zakaj sem ga odslovil brez spremnice.

Komaj sem doli ob cerkvi, že vpije nad menoj
sosed gostilničar.

„Kaj hočete?“

Mož „tolsto“ sliši in moram kričati.

„Slabo je z gostilnico, gospod. Včeraj spet nisem
imel nič gostov.“

„Že prav . . .“

„Kaj prav? Da ni gostov?“

Tolsto sliši mož, a danes čudno dobro.

„Kaj pa morem jaz . . .?“

„Prodam to butiko.“

„Hvala Bogu . . .“

„Se veselite? Bi se me radi iznebili?“

Ali res tako kričim, ali pa se je zgodil čez noč čudež, ker sliši mož tako dobro?

„O ne, a prosim vas . . .“

„Veste kaj, v listih razglasiva.“

„Pa dajva!“

„Mi napišete?“

„Deset anons . . . A prosim vas, jutri. Zdaj me pustite.“

Komaj sem malo pod vasjo, me napade dvoje cigank s tremi cigančki.

„Kaka so deca pri vas! Kamenje lučajo v naše fante.“

„Kdaj? Kje? Za Boga svetega . . .“

„Kdaj? Kje? Vsak dan!“

„Dvomim.“

„Še potuho jim dajete.“

„Ne. Že dobe svoj delež. A zdaj res nimam časa . . .“

Bežim. Gor od Zile se priziblje delavec iz naše vasi. Pozdravlja že od daleč in se smeji na široko.

„Gospod, danes pa je hudo.“

„Res, vidim.“

„Naj vam povem . . .“

„Mudi se mi!“

„Naj nikar ne zamerijo, saj vedo . . .“

Komaj sem nekaj korakov mimo njega, zaslišim zamolkel padec in obupne glasove. Ozrem se. Mož se kotali s ceste dol v travnik.

„Bog s teboj!“

Iti mu pomagat, res ni časa.

Na Zilinem mostu mi pride nasproti žensko bitje zabuhlega obraza. Gleda nemirno, in zdi se mi, da je tudi preveč pila.

Nagovori me nemški, grabi po roki, da bi mi jo poljubila, a jo odtegujem, in mi kaže svojo desnico, oteklo in obvezano.

„Saj ste gotovo že slišali . . .“

„Kaj, za voljo božjo?“

„Kako so me stepli. Iz ljubosumnja. Možim se, vejo.“

„Ali niste še?“

„Vdova sem. A šest tednov moram stanovati poprej tukaj, da me okličete. Poznam jaz te zakone: vdova sem po cerkovniku. Saj ste ga poznali mojega rajnega: trideset let je služil pri frančiškanih v Beljaku.“

„Moj Bog, jaz že nisem bil nad trideset let pri frančiškanih.“

„Ali je mogoče?“

„Zdi se mi. Nimam ničesar iskati tam . . .“

„A da vam povem: iz ljubosumnosti . . .“

„Poveste mi drugo pot . . . Adijo!“

Obliva me že pot. „Slabo bo danes, fant!“

Nasproti mi prikrevsa berač.

„Bitte schön . . .“

„Ali ne znate slovenski?“

„Seveda znam. Iz Žabnic sem.“

„No glejte.“

„Ali niso bili gospod nekdanj na sv. Višarjah?“

„Bil.“

„Spominjam se. Vejo . . .“

„Vem, vem . . . Z Bogom!“

Že sem v mestu, ves zasopel.

„Gospod župnik?“

„Kdo si božji?“

Pot mi teče po čelu, a okrenem se. Sicer kriči mož za menoj, in me prime še redar, češ: „zločinec je, ki hoče uteči.“

Notarjev pisar hiti čez cesto k meni.

„Gospod notar bi rad pobotnico.“

„Kako pobotnico za pet ran božjih?“

„O ustanovi xy. Da izplača denar.“

„Dobite, tri, deset, če hočete . . . A jutri.“

„In oni denar za podružnico. Obresti so še . . .“

„Naj bodo obresti obresti! Z Bogom!“

„Če bi izvolili tudi . . .“

„Seve izvolim . . .“

Ves potan prihitim na kolodvor.

„Prosim v Celovec!“

„Tukaj. A hitite!“

„Hitim kakor Fileas Fog.“

Pribežim na sredo čakalnice, kar zažvižga vlak in se ječe premakne.

„Z Bogom!“

O Fileas Fog, bil si zavidanja vreden mož v primeri z menoj!

No, petek je . . .

Ksaver Meško.

Simon Gregorčič — beli Ljubljani.

V političnem in slovstvenem oziru so Slovenstvu pomembe polni dnevi izza 11. do 14. malega travna 1882. Tedaj je po hudem boju padla večletna nemška trdnjava — mestni zastop ljubljanski. V 3. in 2. volilnem razredu so popolnoma prodrli slovenski kandidati: J. N. Horak, dr. Val. Zarnik, Ivan Hribar, — Peter Grasselli, Fran Potočnik, Alojzij Bayr; v 1. razredu sta bila izvoljena dva narodnjaka: dr. Alfonz Moschè in Josip Kušar poleg dveh nemških odbornikov. Slovenci so dosegli tedaj večino v mestnem zboru in dne 29. malega travna 1882 je bil po premolku 14 let izvoljen v Ljubljani slovenski narodni župan: Peter Grasselli.

Prav tiste dni, ko je bela Ljubljana slavila svoje narodno vstajenje, so prinesli slovenski časniki „Zvonovega“ x-a „Vabilo na naročbo“ prvega zvezka njegovih divnih poezij; prav tiste dni je jel Simon Gregorčič razpošiljati svojo zlato knjigo. O srečnem izidu volitev so obvestili ljubljanski narodnjaki ekspresno slavnega pesnika. Radostna novica mu je došla spečemu po nóči. Razvnet je planil Gregorčič z ležišča in tisti hip mu je prikipela iz srca pesem, slaveča preporod našega stolnega mesta:

Bog živi te, bela Ljubljana,
kraljica ti naših gradóv,
saj vendar spet svojcem si dana,
oj mati slovenskih sinóv!

Oh, dolgo te noč je morila,
a tema izginila je,
in solnca svetloba premila
te jasno obsinila je.

Zdrobila ti tujstva si igo
iz lastne krepostne moči,
prekula si v krono verígo,
zdaj krona ti teme krasí.

Le dvigni zdaj teme častito,
ponóсно mi nosí glavó,
oj teme: s svetlobo oblito,
oj čelo ovito s častjó!

Glej sestre na Dravi deroči
zmagalko pozdravljajo te,
in hčére ob Savi in Soči
kraljico proslavljajo te.

In pevca v tihotni samoti,
ki ljubi te zdavna srčnó,
veselje se tudi poloti,
da kliče ti danes krepkó:

Bog živi te, bela Ljubljana,
ti zdaj naš ponós in uzór,
Bog tvojega živi župána,
Bog živi ves národní zbor!

Dne 11. rožnika 1882. je prečital dr. Ivan Tavčar na banketu narodnih volilcev v hotelu „Evropa“ navedeno Gregorčičevo pesem, ki je bila sprejeta z

največjim vzhičenjem. Pesniku so zbrani narodnjaki poslali brzojavko: „Najboljšega župana ljubljanskega je slavil Prešeren. (Za 25letnico župana Hradskega dne 27. rožnika 1845. je zložil Prešeren pesem, ki jo je deklamoval na strelišču šestošolec Lovro Toman, poznejši narodni voditelj.) Prvi sedanji pesnik slovenski slavi s svojo divno pesnijo Ljubljano in njenega župana Grassellija. Similis simili. Presrčno Vam hvalo za prekrasno častitko izrekajo pri županovem banketu zbrani volilci stolice slovenske Ljubljane.“ V imenu vseh gostov je napil Gregorčiču dr. Dolenc.

Te vrstice naj požive spomin dveh veselih dogodkov o njuni petindvajsetletnici.

Vzhovnik

Na rodno grudo.

Zgodilo se je, kakor bi nekdo s krepko roko potegnil preko spomina in izbrisal iz njega dobo bridkih let. Prsi so se mu širile, od trpljenja pobledelo lice je začutilo gorkoto krvi, vzdahnil je globoko, kakor popotnik, ki se je priril iz zatohle globeli ves polit z vročimi sragami na vrhunec obsolnčene gore. Vzdahnil je drugič in snel klobuk. Od vzhoda je potegnil veter, obsulo ga je valovje dehtečega pomladnega zraka, pred njim se pripognila v pozdrav njiva pšenice.

„Kakor bi se ne bil napotil nikoli v svet! Vse kakor nekdam!“

Ozrl se je, — in tudi razpočen parobek debele hruške je še gledal iz trave — kakor nekdam. Detali so mu oključali lubje, iverčki izpod kljunov so pognjili zemljo krog njega, in zato je rastla trava ob parobku sočnejša in višja. Majhen kovčeg je postavil vanjo in sedel na parobek. Visoko nad njim sta pela dva škrjančka — isto pesem, kakor bi se ne bila ganila z mesta petnajst — let. Kakor nekdam!

Popotnik je naslonil glavo ob dlan. Kakor bi se prebudil iz dolgega spanja. Strašna noč je bila. Beda, trpljenje, boj za kruh — boj dan na dan — strašne sanje. In sedaj je minula noč. Visoko stoji solnce, on se pa veseli dneva. Strašna — dolga noč petnajstih let gine in tone, mračni obrisi že napolpozabljenih sanj še iztegajo za njim koščene, lačne in trudne roke.

On pa vstaja, odgrnil je zaveso, obdalo ga je solnce, sanje beže.

Na tem parobku se je zvečerilo, tukaj je prišla noč—sedaj se je pa porodil dan, lep in solnca bogat!

Z Bogom bridke sanje!

Popotnik je zaklopil oči, vonjivi dihljaji vetra so pluli mimo njega. Kakor takrat!

Še enkrat se je ozrl v preteklost — za slovo.

Pet let mu je bilo, ko sta sedela z materjo pri peči in čakala očeta. On je zaspal, glavo nagnjeno v materino naročje. V pozno noč je potrkal na vrata. Mati mu je dvignila glavo in hitela v vežo.

„Poglej, Franca, danes teden — z Bogom!“

Oče je pokazal pisan list in ga pomolil proti luči. Mati ga je prijela, pogledala, obrnila. Roka se ji je tresla.

„Ko bi se kako prekrenilo, Janez!“

„Prekrenilo, prekrenilo — jaz grem! Sit sem trpljenja! Drugi gredo, vsak gre, jaz bi doma lakotoval — nak! Danes teden — Franca!“

„Brez trpljenja ni tudi tam?“

„Pa plačajo, da človek živi — razumeš, živi — ob mesu in vinu. Náta — za večerjo!“

Potegnil je iz malhe polič vina in ogal pogače.

„Bomo pa jutri, Janez! S Franckom sva že večerjala! Tudi zate imam še v peči na gorkem!“

„Ne maram! Poslej bomo boljše ljedli! Kdo bi žulil močnik!“

Mati je pomolčala, v oči so ji silile solze, ko je gledala moža, ki je spravljal karto za Ameriko v listnico.

„Koliko ti je posodil Boltežar?“

„Šeststo kron. Toliko moram imeti!“

„Šeststo kron,“ je ponovila mati počasi, strahoma. Velika skrb je bila v njenih besedah.

„In obresti?“

„Po osem — drugače ni hotel, in vknjižbo plačam.“

„Po osem,“ je zopet povzela mati, in v besedi je bil vzdih, pritajen, a bolesten in grozopoln.

„No, kaj pa je to? Eno leto že plačamo — potem pa prislužim, pošljem, in mu vrneš. — Jaz grem spat.“

Tisto noč se je pričelo. Leglo je nad hišo, kakor bi težka groza počasi iztegnila roko v družino. Robovi krog materinih oči so bili čedalje bolj rdeči. Kadar se je ozrla pri južini preko mize na očeta, se je on obrnil skozi okno in modroval o lepem vremenu. Zadel je koso na rame, šel na vrt, mahnil parkrat in se je ustavil. Ni vzdržal, da bi nakosil koš trave. Obesil je koso na češpljo in šel v gostilno k Boltežarju. Nato je prišla mati iz veže, s predpasnikom si je obrisala oči, snela koso in s trudom dokosila krme za krave.

„Ko bi osuli krompir,“ je poprašala boječe pri kosilu drugega dne. „Vsi osipljejo, odrastel bo! Najemniki pa stanejo in ti odideš.“

Nejevoljno je vzela oče motiko in šel na njivo. Ko je stal na rodni grudi, ko je zasadil orodje v prst, katera je rodila že pradedom, katera jih je preživljala, dojila na svojih grudih z neusahnim virom, kakor mati — tedaj se mu je zagrenilo krog srca. Zapustil bo njivo, zapustil rodno grudo in šel od nje daleč — v nov svet — bogvekam. Ne bo imel lastne strehe, ne bo imel pedanj zemlje, da bi stopil nanjo in rekel: Moja je! Kdo me prežene z nje! Ne bo imel! Grenkoba se je razlivala krog srca, dvigala se je više, v

grlu se je ožilo, v očeh je začutil, kako ga zbada grenkost, ki se mu je rodila v duši.

Zasvetilo je solnce izza hribov, vlažen jug se je sprevajal po njivah, kakor žarki ljubezni, kipeči iz grude, se je vpogibal mak v vetru. Oče je kopal, iz vlažne prsti je žehnel vonj, po čelu mu je pritekla kaplja znoja.

Obstal je, izvlekel ruto iz žepa in se obrisal. V ustih se mu je zasušilo, zvečerna pijača mu je užgala žejo ob prvih solnčnih žarkih. Podprl se je z motiko in se zagledal v kos njive, ki je zelenela pred njim in ga klicala: „Ne plaši se! Na delo! Vsako kapljo potu ti povrnem z obrestmi. Glej, tvoja dojnica, dojnica tvojih očetov, ki so me ljubili s tako presrčno ljubeznijo!“ Oče je pa stal — in ni slišal glasu, ki je govoril iz grude. Povesil je glavo, dvignil jo zopet in se ozrl proti koncu. Zazdela se mu je neizmerna daljava, ustrašil se je, konec njive je izginil — vse se je raztegnilo v brezmejnost. Sam je stal sredi tega morja — napora in trpljenja — sključen, poten, truden. Udarec za udarcem v zemljo — in nikoli konca!

Druga kaplja mu je pripolzela po čelu.

Pomislil je na žejo in se ozrl proti vasi. — Pa še enkrat ga je prijelo s čudno grenkoto, poprijel je za motiko in jo zasadil krepko v črno zemljo.

„In kaj imam od tega? — Nič! Ampak v Ameriki! — Meso — trikrat na dan!“ —

Grenkoba je ginila iz grla, motika je postajala čedalje težja, plitvo je zasajal ostrino v zemljo, solnce se mu je zdelo neizmerno pekoče, žeja je naraščala. — — — Dvignil je glavo, pogledal po njivi. „Brez konca! — Jutri zarana pridem! Osujem, prav gotovo

osujem! Da ne bo plačevala najemnika! Ali sedaj ne morem — — —“

Zasadil je motiko jezno v prst, da je dal droben kremenček iskro, in se obrnil proti vasi.

Odzvonilo je poldne. Južina se je kadila na mizi — očeta ni bilo.

„Pojdi, Francek, in pokliči!“

Francek je prijokal nazaj in povedal, da tiči zasajena motika v njivi — očeta pa ni.

„Ne jokaj, Francek! Oče so šli v vas po opravku. Kmalu se vrnejo. Jejva!“

Mati je zajela iz sklede in napolnila škodelico za Francka, ki jo je potegnil pred se in z veliko, nerodno žlico, užival z veselo slastjo. Na licih sta se še svetili dve solzi, iz oči pa je že sijala radost.

Mati je jedla — zaradi sina. Z bridkostjo je bil začinjen vsak grizljaj. Vedela je, da je on pri Boltežarju — in ponj ni upala. Groza je iztegala svojo roko po vsej hiši, njeni prsti so se že oklepali materinega srca.

Po južini je vzela sina in šla na njivo. Ko je šumela mehka trava pod njenim krilom, s katerim se je dotikala ob ozki stezi, jo je spreletala čudovita slast. Velike kresnice so se ozirale vanjo s široko odprtimi, rumenimi očmi in so jo pozdravljale — gospodinjo. Prepelica se je oglasila v mladem žitu, vrhu stare črešnje je grulil golob, iz zemlje pa je puhtela radost, kakor od materinih grudi, ki so prvič pritisnile nase rojeno dete.

Franca je velela sinčku v senco pod črešnjo. Sama pa je prijela za ročaj in zamahnila v zemljo. Tesna žalost je izpodrivala veselje, ki je dihlo iz rodne grude. „Komaj dvajset grobov je osul — in šel. — Zato ga ni — zjutraj je že začel — in ne vrne se pred nočjo. Zakaj je tak?“

Franca je kopala in osipala z veliko pridnostjo in vztrajnostjo. Izpod rute so kapale potne kaplje druga za drugo in kropile razrahljano prst. Razplala se ji je kri, srce je hitro utripalo, lice je gorelo, njiva je zdržema ginila za njo in bližal se je konec — in z njim zelene, cvetoče vozare, kjer je stala črešnja, pod katero je dražil Francek murenčke z bilkami.

„Da morejo ljudje z doma v tujino,“ je razmišljala med delom. „In koliko jih gre! Kakor bolezen se jih prijema to hrepenenje. In zato je prijelo tudi našega. Celo leto sem branila — in sedaj gre! Ko ga napade, ne ubraniš mu več. In našemu bi ne bilo treba. Nimamo mnogo — ali naše je. Ni ga, ki bi mogel reči: Na tej zemlji je eno perišče prsti moje. Ni ga! In kako žlahtna prst, da nam zavidajo sosedje, ko gredo mimo njive. — In on gre . . .“

Franca se je nenadoma domislila, kaj ji je povedal mož o Boltežarju. Groza je skrivila svoje prste in jih zasadila v njeno srce, da je zakrvavelo.

„Šeststo kron! — O, ni več čisto naše polje, ni več čisto!“ Kakor bi gruda začela vzdihovati pod udarci in ji očitati. Težka se ji je zdela motika v rokah, njena bosa noga ni občutila več prijetne slasti, ko je stopala po razkopani, hladni zemlji.

„Ni več čisto naše polje — legel je madež nanje, dolg se je obesil preko njega kakor črn oblak.“

„Ali je tega treba? Zakaj pošlje Bog tako bolezen med nas? Beg od doma? Kaj smo grešili, da ni ljubezni do rodne grude! Babice so pravile, da nas je v davnini obiskala lakota, črne koze so morale ljudi, vročinska je razsajala, — pa ljudje niso bežali — prebili so, prenagnilo se je, in zasvetilo je solnce. Danes ni

lakote, ni vročinske — in svet beži od doma. Grozna kazen! Sinovi in hčere zapuščajo mater-zemljo, v kateri prhne kosti očetov, katere je odredila — rod za rodom — in sedanjega ne more več. — Ne more? — O, tujec pa prihaja k nam — in se na naši grudi zredi. Boltežar, zakaj tiraš ljudi v tujino? Počemu si prišel iz nje, če je tako dobra? Zakaj se širi tvoje posestvo? Zakaj se krčijo naši domovi . . . ?“

Franca je povzdignila glavo in se ozrla proti vasi. Iz srede je molela nova Boltežarjeva streha, gosposka in gospostva željna. Ponižno so se stiskale v gneči krog nje slamnate strehe. Vsako sleme je čutilo nad seboj težo, ki se je obesila od gosposke strehe nad njo. Pogledala je na svoj domek, ki je slonel ob rebri. Do danes vzvišen — in čist. Sedaj je zaječalo tudi njegovo ogrodje, ker je leglo tudi nanj s silno težo.

Franci so se zabliskale oči v srdcu, pa groza je še bolj stisnila njeno srce. Okrenila se je, sključila k njivi in osipala z grenkostjo v duši . . .

Mineval je teden. Zadnje dni se oče ni dotaknil dela. Pri Boltežarju so se zbirali Amerikanci, pili za slovo in zapravljali izposojene krone.

V nedeljo popoldne je zlagala Franca možovo obleko v kovčeg. Borila se je — pa zmagala ni. Zajokala je na glas, solze so privrele z vso silo, na belo perilo so tekle v odprti kovčeg. Francek se je oklenil matere in zaihtel. Jokala sta celo popoldne.

Hladen, vinjen je prišel oče na večer.

„Ne jokaj! Potrpiš par let — in potem bo drugače. Zemlje dokupim, hlev pozidam, živina se zaredi — in še nam bo ostalo, Franca! Čemu jok!“

„Ker se tako strašno bojim zate! Groza mi stiska srce! Kakor bi šel v nesrečo in s teboj vred midva!“

„Ne jokaj in ne misli praznih misli, ti rečem. Ne zgreni mi zadnjega večera, lepo te prosim!“

Franca si je pritisnila ruto na obraz in tiho, pritajeno pila grenkoto solz s krvavečim srcem . . .

V jutro so se vlačile vlažne, puste megle po polju. Žito se je pripogibalo. Težke, mračne kaplje so visele po klasju.

Franca je zadela kovčeg na glavo in ga odnesla do razpotja, kjer je čakal voz izseljence. Za roko je vodila sina, ki je z drobnimi koraki tekkel ob materi brez spoznanja, kaj se godi. Oziral se je v žalostno materino lice, nepoznana slutnja mu je stiskala otroče srce. Brez joku in brez ihtenja so mu tekle debele solze po okroglih licih.

Ko so dospeli na razpotje, je segel oče po kovčegu.

„Franca, poglej, na vozu so. Čakajo me!“

Z levico je prijel locenj, desnico ji je podal v slovo.

„Z Bogom! Dobro gospodari!“

Franca je krčevito stisnila njegovo roko, pritegnila ga k sebi in se hotela nasloniti na njegove prsi.

„Ne jokaj, bodi pametna! Z Bogom, kličejo me!“

Iztrgal ji je roko, odšel skoro poskakovaje, zavzdignil kovčeg in ga vrgel na voz ter skočil ročno sam gor in sedel na desko, kjer so mu naredili prostor. Voznik je zakričal nad konji, nekaj fantov je zavriskalo, kolesa so zaragljala na trdi cesti . . .

Franca se je sesedla na parobek — in zajokala. Ropotanje voza je ginilo — utihnilo. Dvignila je glavo in se še enkrat ozrla za možem. Voza ni bilo več — utonil je v hosti, kamor se je bila zavila cesta . . .

Bridka bolest jo je prevzela. Hipoma so solze usehnile, topa žalost ji je napolnila vso dušo. Prijela je Francka za roko.

„Pojdiva!“

Trudno in počasi se je bližala vasi. Z objokanimi očmi je strmela predse. Obvladala je vse misli grozna zavest, da se vrača od pogreba — od gomile, kamor so zasuli njega — njeno srečo — vse — vse . . .

Boltežar je stal na pragu.

„Zaradi obresti, Franca, natanko poskrbi! Ne morem zlahka. Trpim za denar!“

Oštir je požvenkljal s tolarji v žepu.

Franca se ni upala ozreti vanj.

„Poskrbim, gotovo poskrbim!“

„Prva postaja mojega križevega pota,“ je pomislila in šla mimo njega.

Popotnik sedeč na parobku se je sunkoma zganil. Dvignil je glavo z dlani in se ozrl s široko razprtimi očmi. Njiva pšenice je trepetala v vetru, nad glavo je donela škrjančeva pesem.

Oddahnil se je, kakor človek, ki se vzbudi na ležišču in trepeti od hudih sanj.

„Prva postaja najinega križevega pota,“ je ponovil sin materine misli in se zopet naslonil ob dlan.

In prišla je druga — in četrta — vse do Kalvarije . . .

Po očetovem odhodu je mati shujšala od trpljenja in bridkosti. Zdelo se ji je celo, da je leglo čudno prokletstvo na grudo, na hlev, na vrt — čez vso hišo. Sadje ni rodilo tisto leto. Francek je gledal v jablano, oziral se na češplje, — in ni zagledal sadu. Mati je slišala v urah bridkosti, ko je sedela s sinom sama,

očitke z dreves: „Čemu bi rodila, ker je šel? Zaničuje nas? Naj mu rodi tujina!“

Prihrul je vihar in zgrabil streho na vrhu in jo raztrgal. „Čemu ti bo?“ je tulil. „Ne marate rodnega krova, bežite izpod njega v tujino.“

In celo njiva, se ji je zdelo, ni obrodila kakor sicer. „Čemu bi dajala, saj vam da tujina — mesa in vina — ni mi treba — on vaju redi, ker pošilja bogata pisma...“

Ob takih občutkih je Franca zajokala. Zakaj on jo je — pozabil. Poslal je čez mesece malenkost — še za obresti ni bilo — za denarjem je po dolgem došlo hladno, kratko pismo — in nato — je utonil oče v tujini za ženo in za sina.

In tedaj je groza, ki se je naselila po vsej hiši, na vrtu, na njivi, privila svoje koščene prste, stisnila materino srce in je ni več izpustila.

Ob koncu drugega leta je potrkal Boltežar na vrata.

„Obresti, Franca!“

„Ko bi počakal, morda pošlje!“

„Ne pošlje, ker ni doslej; potrebujem, Franca!“

Iz hleva je morala krava . . . Za dve leti je odrinila obresti.

„Prežene me z doma, grudo mi pogoltne dolg — o Bog, preloži!“

Tekla so leta — Franca se je zgrbila in čudovito postarala.

Hlev se je izpraznil . . . Pristopil je zopet Boltežar.

„Prodaj mi njivo! Ne zmoreš več, Franca.“

„Ne prodam, nikomur in nikdar! Ostanem na grudi in umrjem pod lastno streho.“

Boltežar je poropotal s tolarji in se hudobno nasmehnil, ko je šel proti domu.

„Ne prodam . . . haha, kdo bi te prašal. Prodaš — ker moraš!“

„Odkod obresti?“

In tedaj sta se ločila mati — in sin. Na tem parobku sta si segla v roke in oba zajokala. Francek je moral v mesto.

„Ne jokajte, mati! Močan sem — prislužim in pošljem. Ne prežene naju — nikoli! Rešim dom . . .“

Oči so se mu zabliskale, pesti je stisnil, zavihtel culo na rame in se napotil po široki cesti.

Popotnik na parobku si je stisnil senci z obema rokama. Kakor divji naval viharja ga je streslo, ko se je ozrl na dobo trpljenja, stradanja in muke. Še enkrat — en trenotek — kakor daljni blisk prošle nevihte . . . Dvignil je glavo, pšenica je šumela pred njim . . .

Minulo je! Vzravnal se je, segel po kovčegu in odšel v vas. Dober hip se je pomudil pri Boltežarju. Nato je pa krenil navkreber. Na pragu ga je čakala mati.

„Moj sin!“ je rekla.

„Prestano, mati!“

Sedla sta pod hruško v travo. Veselo je zašepetalo drevje. Sin je naslonil glavo v materino naročje — kakor nekdanj. Vetrovi so raznesli koščke raztrganega dolžnega pisma po domačem vrtu.

Franca je pa občutila, kako so spuščali prsti groze njeno srce, kako se je valila teža z rodne grude; vsaka travca se je oddahnila, v vrhovih dreves je šumela radost — na sleme strehe je sfrfotal petelin in zapel.

Slast je prevzela dušo matere. — Iz osehljih oči so privreli studenci radosti in škropili — oteto rodno grudo.

Fr. S. Finžgar.

Beneški Slovenci.

Požrtvovalnost in delovanje družbe sv. Cirila in Metoda ne sega do beneških Slovencev, kajti oni, politično odločeni od ostalih, so izključeni izpod nje-nega vpliva ter so prepuščeni samim sebi. Vendar ne bo brez zanimanja za rodoljubne ude imenovane družbe, ako jim podamo v blagohotni pregled kratko narodopisno črtico o teh naših malodane pri nas pozabljenih bratih.

Mnogokaj se je že pisalo o njih, ker tvorijo za Italijo, ki je tako enotna v narodnem oziru, res zanimiv pojav. Lahki, Slovenci, Rusi, Poljaki, Čehi, Hrvatje in Nemci so jih že opisavali, seveda vsak s svojega stališča. In ne samo zadnje čase, ampak že prejšnja stoletja so bili znani, posebno venetskimi pisateljem. Najstarejši zgodovinar, ki se jih spominja, je slavni Pavel D i j a k o n v znamenitem delu *Historia Langobardorum*.

Težko je zvedeti resnico o njih prihodu v Italijo. Tudi se ne ve ali so prišli skupno, ali posamezno po skupinah. Gotovo je, da v osmem stoletju so bili že vsaj deloma na mestu in da so se večkrat spopadli in hudo borili z raznimi longobardskimi načelniki furlanske vojvodine, katera je imela svoje glavno mesto v Čedadu ali Starem mestu (rimski Forum Julii). Iz starih listin in pa še bolj iz mnogih še zdaj ohranjenih krajevnih imen je razvidno, da so bili razširjeni po prostrani furlanski ravnini, posebno v nižjem delu ob

stari glavni cesti (strata Hungarorum) do Tulmente (Tilaventus-Tagliamento) in še mimo. Posebno na levi strani te reke so bili v takem številu in tako kompaktni, da so imeli organizirano formalno županijo. Slovenščina je ostala po teh krajih bolj ali manj v navadi približno do XVI. stoletja. Toda ker so bili ondodni Slovenci ponekod pomešani s prejšnjim prebivalstvom in pa popolnoma odločeni od sorojakov, izgubili so polagoma svojo narodnost in so se docela pofurlanili.

Drugače se je godilo Slovencem v gorah, kjer so se morda mnogo prej nastanili, in kjer še sedaj hranijo svoj jezik, svoj značaj in svoje navade. Pogostni boji z Longobardi, poznejši prepiri z različnimi sosedi radi pašnikov, način življenja in razne okolnosti izvirajoče iz neugodnosti zasedenih krajev, vse to jim je okrepilo etniško rezistenco, da stojijo večinoma še zdaj uprav v istih mejah, kakor pred tisoč leti. Oni zasedajo ves oddelek hribov in dolin, ki se razprostira ob državni meji od Prapotnega (Prepotto) blizu goriških Brd skoraj do Pontebe.

Slavni rusko-poljski učenjak Baudouin de Courtenay, ki je v znanstvene svrhe večkrat prepoštoval Beneško Slovenijo, jih deli na podlagi jezikovnih študij na štiri skupine, in sicer: na Idrijske, ki so podaljšek goriških Slovencev; na Nediške, ki so postali iz nekake mešanice Srbohrvatov in Slovencev; na Terske, potomce Srbohrvatov, in pa na Rezijane, katere smatra za neko posebno pokolenje Slovanov, s tujo etniško podlago, morda turaniško, katero so si asimirali.

Vse te skupine tvorijo današnjo Beneško Slovenijo, katero od nekaj let sem sami Lahi imenujejo

s skupnim imenom *Slavia Italiana*. Ona šteje nekaj čez 36 tisoč slovenskih prebivalcev. Politično pripada Italiji in sicer Furlanski ali Videmski deželi (provincia di Udine), pa ne tvori nikake posebne enote niti v administrativnem niti v cerkvenem oziru. Zato Slovenci nimajo v državnem zboru lastnega zastopnika ali poslanca (deputato), ker jih ni v nobenem političnem volilnem okraju toliko skupaj, da bi ga sami volili ali vsaj da bi imeli večino. V deželni zbor tudi ne volijo sami, ampak združeni v štirih volilnih okrajih z furlanskimi sosedi; toda nedižkih je vendar toliko, da lahko nekaj zahtevajo; od šestero odbornikov čedadskega okraja, kateremu so priklopljeni, sta dva zdaj Slovenca.

Občin čisto slovenskih je kakih dvanajst, toda poslovni jezik je povsod izključno laški, ker vlada nikakor in nikoder ne priznava slovenščine. Če prav ponekod ni mogoče obravnavati občinskih sej drugače, nego v domačem narečju, vendar zapisniki morajo biti laški. Za nje mora skrbeti obligatni vladni patentirani tajnik, kateri ima navadno vso občinsko upravo v svoji oblasti. Župani so voljeni od vlade.

V cerkvenem oziru so beneški Slovenci razdeljeni v pet čisto slovenskih župnij in v še več mešanih. Vsi spadajo pod videmsko nadškofijo. Po slovenskih župnijah je službeni jezik slovenski, po mešanih večinoma furlanski, kar je velik nedostatek v moralnem in v narodnem oziru.

Kar se tiče šolstva, imajo samo ljudske šole, s katerimi so dovoljno preskrbljeni. Žensko učiteljišče v Šenpetru je nekaj eksotičnega, kajti le malo Slovenk,

v primeru z Lahinjami, pohaja one šole. Otroci pohajajo šolo od šestega do devetega leta. Šolske stroške, kakor tudi plačevanje učilnih moči, mora vzdrževati posamezna občina. Potrebno in pravično bi bilo, da bi za Slovence učni jezik bil slovenski in da bi šole bile vsaj mešane. Toda slovenščina je strogo prepovedana. Šolski nadzornik najbolj pazi na to, da bi se slovenska deca čimpreje poitalijančila. Učiteljice so večinoma tujke; pa tudi domačinke, če ostanejo v domovini, ne smejo rabiti z otroki svojega narečja. Enim in drugim je sploh do tega, da gredo lepo na roko nadzorniku. One priganjajo otroke, da naj govore laški tudi doma in da vedno le laški pozdravljajo duhovnike in druge odličnejše osebe. One izbijajo iz rok šolskim otrokom slovenske molitvene knjižice ter jim silijo laške, katere vlada sama povsem brezplačno preskrbuje v ta namen. Vendar ti nepravični napor ne škodijo veliko v narodnem oziru šolskim bosopetcem, kateri se v treh letih ne naučijo toliko laščine, da bi jo zamenjali z domačim narečjem.

Razume se samo ob sebi, da šole, tako nesrečno osnovane, ne koristijo beneškim Slovencem, dasi morajo zanje prav veliko žrtvovati. Ljudstvo ostaja v nevednosti. Iz knjig si ne more pomagati, ker ne razume niti laških niti slovenskih. Manjka mu najpotrebnejše izobrazbe in vsled tega trpi po neopravičenem tudi v gmotnih razmerah. Samo si ne zna pomagati. Razen skrbi za vsakdanji kruh ne pozna drugih teženj in vprašanj. O narodnosti v širšem pomenu nima nikakega pojma. Svojega jezika se drži iz naravnega nagona, a niti v glavo mu ne pride, da bi prosilo za slovenske šole. Misli, da

mora biti tako, kakor je, hočeš nočeš, kakor n. pr., ne more biti drugače, nego da se državi davek plačuje. In v tem prepričanju molči s fatalistično vdanostjo. Olikanejše slovenske družine so napojene večinoma z laškim duhom in pomagajo narodnim nasprotnikom v potujčevanju. O ustanovitvi zasebnih šol niti misliti ni, ker ni sredstev, in če bi tudi bila, nasprotniki bi jih kmalu zatrli, češ to so panslavistične naprave, nasilje Ciril-Methodove družbe in velika opasnost za celoto zedinjene Italije!

V cerkvi je bolje za slovenščino. Vlada se v njo ne meša, dasi bi nekateri njeni podrepaniki prav radi uvedli laščino tudi v božjo službo. Vedo namreč, da bi s tem najpogubneje vplivali zoper narodno govorico. A ne samo domači duhovniki, ampak tudi višja duhovska oblast noče tej nakani ustreči, vsaj med nedižkimi Slovenci ne, ki se najtrdneje drže svojega narečja.

Zgoraj je rečeno, da sploh slovenska knjiga ni v rabi na Beneškem. Lepa izjema je pri tem slovenski molitvenik, ker je vsakemu dostopen radi priproste in občeumljive tvarine ter radi lahkega in v izrazih omejenega jezika. Zadnje čase dobro služi tudi slovenski mali katekizem, za katerega razširitev so lepo poskrbeli duhovniki. Istotako je njih zasluga, da ima družba sv. Mohorja nekaj udov, ki dobivajo in uporabljajo slovensko čtivo, dasi njih število navzlic hvalevrednemu naporu prav počasi napreduje. Duhovniki sploh branijo, kolikor morejo slovensko narečje, čeprav jih zagrizeni nasprotniki obrekujejo ter ščuvajo vladne kroge in tudi višjo duhovno oblast proti njim.

Beneško-slovensko narečje je, osobito v gorah, mehko, blagoglasno in do čuda lepo ohranjeno, dasi omejeno samo na pičlo uporabo domačega kmetškega življenja, torej zelo ubogo v besedišču. Nedižki in nekaj drugih slovenskih duhovnikov ga rabijo, kakor rečeno, v svoji službi, pa ga tudi čistijo in bogatijo s tem, da navadne, iz gole potrebe uvedene tujke zamenjavajo s čednimi slovenskimi izrazi, zajetimi iz slovenskih knjig. V tem oziru se sme lahko trditi, da so naši Benečanje veliko na boljšem nego pred nekaterimi leti.

Ljudstvo je sploh dobro, mehko, odprtega in veselega značaja, npravno in jako pobožno, skromno in delavno. Seveda, tudi napak mu ne manjka, nekaj prirojenih, med katerimi se odlikujeta prepirljivost in trma; nekaj pa prinešenih v deželo od drugod, posebno po vojakih in začasnih izseljencih. Razen malih izjem so ljudje vsi poljedelci in mali posestniki. Kolonov ni med njimi, kakor med Furlani. Bogati niso. Njih zemlja je posebno ponekod dovolj rodovitna, pa sploh ne daje vsega, kar bi mogla, ker ljudje ne poznajo umnega kmetovalstva. Osobito sadjereja in živinoreja bi jim mogli vsaj še toliko pomagati, če bi imeli za to več učila, izobrazbe in podjetnosti. Sploh med beneškimi Slovenci ni nobenega društva, nobene organizacije, ako izvzameš nekaj preprostih mlekarnic in par ne baš bujno cvetočih konsumnih društev.

Začasno izseljevanje iz gmotnih potreb je prišlo precej v navado. Zadnja leta nekateri hodijo celo v Ameriko, odkoder pošiljajo domov znatno denarno pomoč. Drugi so zopet bolj naklonjeni h kupčevanju

in si ž njim lepo pomagajo širom po svetu, posebno po avstroogrskih deželah. Med temi se odlikujejo Rezijani, ki vzdržujejo tu in tam po raznih mestih, kakor na Dunaju, v Budapešti, v Pragi, v Gradcu, v Trstu in drugod veliko trgovino z limonami, s pomarančami in z drugim južnim sadjem, katero si prekrbujejo iz dolnje Italije.

Sicer pa, kar se delavskega izseljevanja tiče, če ono navidezno koristi, v resnici ni kot za škodo. Zemlja ostaja doma nedostatno obdelana, da ne rečem zapuščena, dočim bi lahko dala živeti vsem domačinom, če bi jo pridno in umno obdelavali in pri tem tudi bolje skrbeli za živinorejo. Škoda je posebno v нравnem oziru, kajti mladina, kadar se povrne domov, lenari, pijančuje in igra ter se vdaja vsakojakim razvadam, ki se prav nič ne strinjajo s preprostim in poštenim življenjem starejših ljudi.

Dežela sama na sebi je lepa in slikovita, razpredeljena na vsakojake večje in manjše doline, izmed katerih je najlepša in najrodovitnejša nedižka. Vasi so neredno porazdeljene po gorah in dolinah, sploh male in skromne, dasi se zdaj precej pazi na snažnost in lepšanje. Dočim ima vsaka večja dolina svojo lepo cesto, so gorske poti in steze precej zanemarjene. To sicer ne moti turistov, kateri radi prihajajo v slovenske kraje. Dobro znane turistične točke so: Rezija s Kaninskim pogorjem, Mušče va dolina z izvirom Tera in pa nedižki Matajur, mejna gora, odkoder se uživa eden izmed najlepših razgledov na Furlanskem.

* Turisti so seveda v ogromni večini Lahii. Na Matajur prihajajo pogostoma celo iz Trsta. Toda

11.
Prav.
omenjeni kraji so prav lahko pristopni tudi Slovencem in njihovim planinskim društvom. Lahki prinašajo v svet laški duh in jezik; zakaj bi Slovenci ne poskrbeli za reakcijo in vplivali na ohranitev slovensko-beneškega narečja? Njih pogostno potovanje med narodne brate bi ne bilo brez velikega pomena in vpliva. Politika nima nič opraviti pri tem; tu gre edino za obrambo jezika in narodnosti, torej se lahko v preudarek predlaga slovenskim krogom.

Mnogo bi se moglo še povedati o naših bratih na Beneškem. Toda tega bodi dovolj. Obširnejši popis ljudstva in njegove zanimive dežele in zgodovine čestiti čitalec lahko dobi v knjigi „Beneška Slovenija“, katero je spisal nepozabni prof. Rutar za Matico Slovensko.

Potovalec.

Vzorna podružnica.

Obilo društev že imamo Slovenci, a vzornih je med njimi bore malo. Društva so potrebna, njim imamo zahvaliti Slovenci najmanj polovico napredka, osobito narodna zavest je vzbujena zvečine po delu društev. Nič pa ni gršega kot društvo z lepo lupino, visokoletečo firmo, lepotituliranim odborom, a prazno vsebino. Hvala Bogu, zadnji čas kaže, kot da gre h koncu z nepotrebnim društvovanjem. Osrednje organizacije (zveze) se namreč snujejo, ki bodo združile, kar je življenja vrednega, in skrbele za stalnost krajevnih organizacij, vse ostalo bo odmiralo. Tudi naše podružnice „Družbe sv. Cirila in Metoda“ so bile žrtev „društvovanja“.*) Živa centrala in rastoča zavest o njih potrebi pa jih bo kmalu ozdravila. Zavest, da se bije na jezikovni meji stvar vseh Slovencev, vsak dan napreduje. Naš narod se z naglim korakom ujedinja, književni jezik prodira, slovenska knjiga in časopis ustvarjata vedno trdnejših vezi, vseslovenske organizacije nas prepregajo in nevarnost nas sili v tesnejši nastop. Čut slovenske celokupnosti prodira do zadnjega slovenskega srca, kmalu si bo osvojil vse Slovence. Kdor pa ima ta čut v srcu in spozna, da je bojevnik na meji le naša predstraža, ta spozna upravičenost manjšinskih organizacij. Podružnicam našim je tedaj prorokovati lepo bodočnost, saj se v njih udejstvuje

*) Čehi tej bolezni pravijo „spolkafeni“.

oni čut in smisel za manjšine. Naše podružnice spadajo med tista društva, ki bodo imela trajen obstanek, ker jih kliče v življenje trajna in celo rastoča potreba. Zato se mora v vsaki slovenski občini prej ali slej osnovati podružnica „Družbe sv. Cirila in Metoda“.

Podružnico naj drži pokoncu ljubezen do bratov na meji in prepričanje, da je njih usoda nas vseh usoda. V tem vidim *glavno in največjo nalogo podružnic*, da drže srca Slovencev v narodni zavesti in jih vzgajajo v takem duhu, da vidijo v narodu najvišjo celoto. Nismo še država, a vezi in interesi, ki so vsem skupni, so že tako močni, da smo „država v državi“. Ta vseslovenski duh je prvi znak vzorne podružnice. Ta duh mora vzorna podružnica širiti do zadnje koč. Zato pa je v bistvu vzorne podružnice, da je strogo *demokratska*. Vem, da priprosti sloji še niso povsod spoznali, zakaj imajo tudi oni delovati za občenarodne interese. Prevelika bližina gmotnih interesov jim ovira pogled, da ne vidijo, da so tudi oni z vso svojo usodo, z izobrazbo in premoženjskim stanjem odvisni od usode svojega naroda. Zato pa je ravno naloga podružnic, da širijo vseslovensko zavest med nje. Podružnica, ki ni demokratska, je zgrešila svoj namen.

V istem smislu je naloga dobre podružnice, da neprestano skrbi, da vsakdo ve za pravi pomen manjšinskega dela. Kako žalosten je pogled na dame in gospode, ki jim je podružništvo z obligatno veselico le šport. Videl sem sodelovati pri družbini veselici različne elemente, tudi nemškutarice, ki so drugi dan sodelovale pri Nemcih. Da vsi poznajo pomen našega boja in dela, da se ogrevajo za naše manjšine, da se

zavedajo visokega družbinega poslanstva, ta duh jim vcepiti, je naloga podružnice.

Donesek, ki ga ima vsako leto vplačati član, je odmerjen prav nizko. Dve kroni more preboleti vsakdo. Ta srečna misel o nizki letnini nam je dokaz, da so ustanovitelji „Družbe sv. Cirila in Metoda“ osnovali to doslej edino manjšinsko organizacijo kot strogo *demokratično*. Ne višina letnine, pravi duh in smisel za družbine smotre je glavna stvar pri podružnici. Kjer vlada demokratični, vseslovenski duh, ki obrača srce in oči na obmejnega brata, tam naj nas ne skrbi, da bi ostalo le pri 2 kronicah, tam bodo radi še dalje žrtvovali brez jadikovanja o visokem narodnem davku.

Dober odbor je prvi pogoj delovanja vsakega društva. Seveda je možno le splošno nasvetovati, koga naj se odbere v podružnično vodstvo. Naj si mest ne dele le gotova omizja, temveč razni stanovi naj bodo zastopani v odboru. Izvoli naj se le resne ljudi. Fraza je bila skozi 20 let spremljevalka naših podružnic. Menda ni nikjer tako cvetela kot med njimi. Marsikaj dobrega je pokopala. Zato volimo v odbore le resne ljudi, ki res narodno čutijo in ne samo besedičijo, volimo ljudi, ki globoko v prepričanju nosijo zavest, da so kot udi zdravega, življenjaželnega naroda dolžni sodelovati pri društvu, v katerem je ravno ta volja do življenja in napredovanja oživotvorjena. Resnim odbornikom, ki poznajo nalogo „Družbe“, delovanje v podružnici ne bo le prazen naslov, ampak čast v pravem pomenu te besede. Prav veliko žalostnega bi na tem mestu lahko napisal o odbornikih naših podružnic, a pravil bi le znane stvari, ki so rak-rana v družbini organizaciji. Zato pa proč z odbor-

niki, ki svojih mest ne vrše ali jih zadovoljivo vršiti ne morejo. Na takten način naj se jim obrazloži, da treba nam Slovencem neprestanega dela in da ne smemo zamuditi ne enega dneva, zato ne moremo čakati, kdaj se naveličajo sami odborništva. Zdrav odbor, zdrava podružnica!

Dober odbor ima pred vsem paziti, da vlada v podružnici zavest in zmisel za organizacijo. Podružnica ni le blagajnica, v katero mora narodnjak sitnemu blagajniku odšteti goldinar. Neprestano mora skrbeti odbor, da goji med udi poznanje družbinih nalog, da jim poroča o narodnih manjšinah ter jih budi in bodri. Na tem mestu moram priznati, da podružnice ne zadene tolika krivda. Če bo vodstvo izdalo svoje publikacije o položaju slovenskih manjšin, če bo v glasilu nanje opozarjalo, če bi imeli manjšinske karte in tabele, bi tudi med člani smisel za „Družbo“ bil brez dvoma večji. Podružnično vodstvo bo potem lahko skrbelo, da člani pazno zasledujejo naš boj na mejah; potem se ni bati, da bi Slovenci prenehali z žrtvovanjem za „Družbo“. Seveda če udi o smeri delovanja celokupne armade nič ne vedo, če so člani le glasom blagajniške knjige in ne s srcem, tedaj imajo prispevki res značaj neprijetnega davka. Če bodo podružnice v članih vzgajale zdrav smisel za narodno organizacijo, bodo vzgajališča in ne le mehanična nabirališča. Ko bodo „družbi“ dovolile moči, da bode pošiljala po podružnicah potovalnega učitelja,^{*} ki bo jačil tesne zveze med vodstvom in podružnico ter njih člani, bodo podružnice to nalogo še lažje vršile. Tudi družbino glasilo bo v tem oziru neprecenljive vrednosti.

* Moj predlog!

Dober odbor bo skrbno pazil na redno poslovanje. Če sem označil kot prvi pogoj vzorne podružnice, da mora vzdrževati v članih duh za organizacijo, uvrstim to željo po redu že na drugo mesto. Nimam v mislih tu le zahteve, ki je ob sebi umljiva, da naj namreč blagajnik in tajnik skrbita za minuciozen red v knjigovodstvu: v vsem delovanju podružnice treba reda. Red je pogoj tistega trajnega, neprerušenelega, mirnega dela, ki ga tako pogrešamo. Blagajnik se splaši v zadnjih treh dneh iz spanja ter v potu obraza nabere par kronic, „da kaj izgleda“. Če pa bi blagajnik red vpeljal in si že početkom leta napisal, na koga se da upati, da bo pristopil, in nato po malem drugega za drugim sam ali po drugih članih priagital, če nikdar ne izgubi evidence nad raznimi viri, ki bi kaj nesli „Družbi“ — skratka če pride v njegov posel in načrt red, tak blagajnik bo izkazal koncem leta krasen uspeh, pa se mu ne bo treba zadnjih troje dni tako potiti. Odborovih sej navadno podružnice sploh ne poznajo. Na občnem zboru, če pride tekom let do njega, pa tajniško poročilo obsega kopo fraz. Seveda o čem pa naj poroča? Ni ne zapisnikov, ne liste članov. Okrožnice osrednjega vodstva so pač prišle, a izginile so kdove kam. Na redno občevanje z vodstvom v Ljubljani naj polaga podružnični odbor vso pozornost. Redno naj se izpeljejo naročila. Pa komu naj se dostavijo dopisi, če ni niti znano, kdo je predsednik ali tajnik. Ah res, starejši možaki se še spomnijo, da je predsednik pred leti umrl . . .

Dober odbor ima vsaj vsak mesec po enkrat plenarno sejo. Na vsaki seji se predeluje pred vsem, ali so se sklepi zadnje seje do pike izvršili, blagajnik

podrobno poroča o svojem delu, tajnik poroča o dopisih centrale ter o vseh nalogah podružnice, glede katerih bi se dalo kaj doseči. Lahko zagotovim, da v tem oziru ne bo nikdar v stiski. Odboru ne bo veselično delovanje edina briga. Pod rokami vestnega odbora se delo v geometriški progresiji množi. Pri nabiranju članov ne bo prenehalo delo, odbor bo potrkal pri občini. Morda bo mesece trajalo, da bo prepričal odbornike, da bi bilo lepo, če občina dovoli par desetakov „Družbi“. Posojilnic in drugih javnih zavodov ne sme odbor izpustiti iz oči. Tu treba potov in agitacije. Prepričani smo lahko, da še tako mile prošnje iz Ljubljane ne bodo izdale toliko, kakor krepko posredovanje podružnice. In če more podružnica kje na pošten način, ne da bi bil oškodovan kak opravičenec, svetovati, da narodnjaki v oporoki ne pozabijo na svoj narod, spada to v njen delokrog. Podružnica nadzira, kje in kako se prodaja narodni kolek, uvaja ga na novo ter širi poznanje kolka med člani in občinstvom. Pri občini in pri zadrugah ga uvede, prav tako tudi pri veselicah vseh drugih društev, pri njih dopisih in listinah. Pa tudi za vse drugo družbino blago pripade podružničnemu odboru skrb in nadzorstvo. V okrožnih dopisih in na sestankih bodri člane, da rabijo družbino blago. Odbor ima tudi skrb za nabiralnike. Podružnica organizuje in nadzira v vsem svojem okolišu nabiralnike.

Tudi družabnosti ne sme prezreti podružnično vodstvo. V krajih, kjer je obilo drugih narodnih organizacij, bo to pač le stranska naloga podružnice. Če zna prirediti tako veselico, kakršno popisuje Erjavec v prekrasnih črtici „Na kraških tleh“, posvedoči s tako

neizkaljeno prisrčno zabavo demokratični značaj naše „Družbe“. Take zabave res družijo; priproste so in brez navlake. Opomniti imam pri tem, da naj se pazi, če otroci sodelujejo, da se ne prenapenjajo z mehničnim priučevanjem. Le lahke in srcu otroškemu dostopne naloge naj se jim stavijo. Ni treba, da bi peli cele oratorije in se nadčloveško trudili. Opazil sem to hibo pri nekaterih božičnicah. — Družabnim nalogam se imajo posvetiti posebno podružnice v jezikovno mešanih krajih. Slovenske manjšine je morda tam komaj za par rodbin. V takih krajih naj bo podružnica pravo družabno središče za vse sloje. Plemenite zabave jim treba. Takih podružnic odbori se bodo morali neprestano posvetovati o veselici, o izletu, o posetu sosednjih Slovencev, o božičnici in Miklavževem večeru, o glediški predstavi.

Podružnica pa se ne sme izogniti izobraževalnemu delu. Kjer to delo že vrše sestrške organizacije, tam pripade podružnici seve le naloga, da moralno podpira vsakatero izobraževalno stremljenje. Kjer pa ni ljudsko-izobraževalnih organizacij, tam priredi podružnica predavanja in poučne izlete, širi knjige in pomaga pri ustanavljanju knjižnic. Osobito velja to zopet za mejo, kjer naj bodo naše podružnice ljudsko-izobraževalna središča. Česar ni v okviru sedanjih naših pravil, to naj doseže podružnica po drugih potih, po občini in z ustanavljanjem novih društev.

Podružnične naloge še daleko niso izčrpane. Agitirati mora povsodi za vstop v slovenske šole. Pred začetkom šolskega leta ima v evidenci vse otroke in skrbi, da nobeden ne zaide v nemško šolo. Pri tem delu morajo pomagati vsi člani. Pa tudi, kjer ni nem-

ških šol, imajo tak delokrog: paziti ali ne pošiljajo stariši mnogih boljših posestnikov otroke v nemške: svetne in samostanske zavode? Tam podružnica agitira za Ljubljano in njene narodne dekliške zavode. Ciril in Metodova podružnica bo skrbela za to, da postaja lice vsega kraja bolj in bolj samoslovensko, pazi na čisto narodno govorico, odklanja nemško uradovanje in širi geslo „Svojim k svojim“. Ni treba, da bi to bilo dovoljeno po pravilih. Narodni duh naj goji naša podružnica! S to nalogo je vse drugo že dano. Zasebno vplivanje pa tudi javen razgovor v podružnici v tej smeri, to bo dalo podružnici pravi značaj trdnjave radikalnega narodnega duha, od koder izhajajo vedno novi narodni impulzi.

Obmejna podružnica bo zasebno štela ljudstvo po narodnosti. O svojem statističnem delu bo vodstvu in javnosti poročala. Organizovala bo stariše za pravdni boj za slovensko šolo. Slovensko bogoslužje (propovedi), slovenski vpisi v matrike, tudi tega ne bo prezrla. Za prihodnje ljudsko štetje bo napela vse moči, da pride resnični položaj v številke.

Takih krajevnih nalog ima vzorna podružnica toliko, da bo res „nulla dies sine linea“. So pa še višje naloge, ki čakajo podružnice. Le vzorne, močne podružnice ali po več podružnic skupaj bodo dobile take izredne naloge.

Te izredne naloge zaznamujemo s prenešenim delokrogom. Podružnici odstopi vodstvo vso skrb za vzdrževanje družbinih naprav v kakem kraju. Občino N. n. pr. v beljaškem okraju priporoči vodstvo v posebno skrb moški podružnici v Lj., za občino J. v arveškem okraju prevzame skrb ženska podružnica

v Lj. Taka podružnica roko v roko z vodstvom pred vsem natanko prouči razmere v prideljenem kraju, stopi v zvezo z domačini in začne s sistematičnim delom za ojačenje slovenske manjšine. Pritegniti mora k delu tudi druga društva. Ustanovi šolo n. pr. za enkrat enorazrednico. Centralno vodstvo izplačuje in jamči, podružnica pa organizuje in dela sama neposredno. Podružničin kraj in odkazana manjšinska občina stopijo v tesno zvezo, otroci iz manjšinskih krajev prihajajo sem na počitnice, izlet se priredi, da se od obličja do obličja spoznamo. Kranjskim mestom in trgov bi bil s tako avtonomijo odkazan idealen delokrog. Naj bi si vzorne podružnice stavile kot ideal, da postanejo neposredne pomočnice gotovih krajev. Vodstvo bo razbremenjeno, v podružnici pa se bodo dobre moči vzbudile in prišle do primerne delokroga.

Prepričan sem, da je vsakemu Slovincu, ki ceni naloge naše obrambne organizacije, delokrog v podružnici tako visok in svet, da mu daruje svoje delo. Ko bo naše podružništvo dospelo v zadnjo občino in se povzdignilo do vzornosti, tedaj bo „Družba sv. Cirila in Metoda“ nepremagljiva armada, ki nam bo ohranila našo prekrasno domovino, nam zagotovila nemoten napredek duševnih in gospodarskih moči in za vselej utrdila pozicijo ob Adriji, da bomo zavzeli častno mesto med narodi.

Dr. Gregor Žerjav.

Vestnik

družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

XXII.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna XXII. velika skupščina

dne 6. velikega srpana 1907 v Bohinjski Bistrici.

Malokatera skupščina družbe sv. Cirila in Metoda je bila tako mnogobrojno obiskana, kakor XXII. v Bohinjski Bistrici. Privreli so tjakaj skupščinarji iz vseh slovenskih pokrajin in iz vseh stanov, zlasti številno je bil zastopan duhovniški stan in akademična mladina. Skoro pretesna je bila velika dvorana hotela „Triglava“, kjer se je vršila skupščina, toliko je bilo zborovalcev, med njimi lep venec narodnih dam in nekaj državnih in deželnih poslancev.

Bohinjska Bistrica je bila dne 6. velikega srpana 1907 njim na čast ozaljšana z narodnimi in cesarskimi zastavami. Na kolodvoru se je po prihodu vlaka, kmalu po polenajsti uri, vršil pozdrav došlih gostov. V ime župe in podružnice bistriške je nastopil župnik Ivan Piber, v ime občine župan Fran Arh, v ime društva za privabitev tujcev v Bohinj nadučitelj Martin Humek. Njihov pozdrav je veljal družbinega prvomestnika namestniku Luki Svetcu, ki se je zahvalil za prijazni sprejem in izrazil veselje, da se vrši letos skupščina v enem najlepših krajev slovenske domovine. Gospodična Zemljanova je delila došlim zborovalcem šopke. Ob

11. uri je bral v bistriški župni cerkvi sv. Nikolaja sv. mašo župnik Ivan Piber ob ubranem petju domačega cerkvenega pevskega zboru.

Otvoritev.

Pet minut pred 12. uro je otvoril prvomestnika namestnik Luka Svetec skupščino z nastopnim nagovorom:

Častita gospoda! Zbrali smo se k 22. letni skupščini v prekrasni, divnoromantični Bohinjski dolini. Odprla jo je železnica svetovnemu prometu, a tudi našim narodnim nasprotnikom. Zato je pomenljiva naša skupščina. Naperjena bodi proti tistim, ki hote tu graditi nemški most. Znani so Vam naporu naših nasprotnikov. S kakšnim ognjem delujeta nemški Schulverein in Südmark! Ti nam v narodnem oziru nasprotni družbi ne poznata pri svojem delu nobenih domačih razlik. Katoličani in protestanti, liberalci in klerikalci, buržoazija in socijalni demokrati — vsi so edini v boju proti nam. Ali ni to tudi za nas zgled? Ako se hočemo tem tako mogočnim sovražnikom upreti, storiti moramo to složno in pozabiti v obrambi lastne grude vse osebne in stanovske obzire; v mislih nam mora biti vsem vkup bramba svojega naroda, svoje drage slovenske domovine. Iz starih rimskih časov je znan klic rimskega ljudstva: Hannibal ante portas! Hanibal, eden najhujših rimskih sovražnikov, je pred durmi! Ta klic je dvignil k navdušeni brambi vse rimsko ljudstvo. Ta klic naj dvigne tudi nas. Hannibal ante portas! Posnemajmo v tem oziru Rimljane. Požrtvovalno in složno delujmo za ohranitev našega naroda, naše drage slovenske zemlje.

Nujni predlog.

Po pozdravnem nagovoru je bil takoj na vrsti nujni predlog, da naj se izvoli bivši prvomestnik monsignore Tomo Zupan za častnega družbinega člana. Utemeljeval ga je prvomestnika namestnik Luka Svetec takole:

Znano je, da je naš prvi družbin prvomestnik, ki je vodil našo družbo 21 let — od prvega začetka do današnjega razvitka — prečastiti monsignore Tomo Zupan odložil meseca sušca t. l. prvomestniško čast. Vzrok temu je ta, da, ko je on stopil v stalni pokoj, se je preselil iz Ljubljane na svoje posestvo na Okroglo nad Kranjem. Ta kraj ima pa borne pošne zveze in ker je gospod prvomestnik v svoji natančnosti zahteval, da naj se mu pošiljajo vsi družbini spisi, je to napravljalo velike težave in je dalo povod, da je družbin prvomestnik odložil svoje mesto, da tako naredi prostor drugemu prvomestniku, ki naj bi stalno bival v Ljubljani, kar je za točno delovanje naše družbe neobhodno potrebno. Ko je bil gospod prvomestnik Tomo Zupan izjavil, da je njegov odstop nepreklicljiv, sklenil je odbor naznaniti mu najtoplejšo zahvalo za njegovo poslovanje in predlagati veliki skupščini, da naj ga izvoli v znak hvaležnosti za njegovo uspešno, zaslužno delovanje za svojega častnega člana.

Ta predlog je bil soglasno in z navdušenjem sprejet.

Župnik Fran S. Finžgar je nasvetoval, da naj se velezasluženega monsignora Tomo Zupana izvoli za častnega družbinega prvomestnika. Dobivši pojasnilo blagajnika notarja Aleks. Hudovernika, da bi to ne bilo po družbinih pravilih, umaknil je Finžgar svoj predlog.

Nato je prebral tajnik prof. dr. Ivan Svetina poročilo o družbinem delovanju v minulem letu.

Poročilo tajništva.

Častiti skupščinarji!

Zamislimo se v zgodovini slovenskega naroda za dobrih 1050 let nazaj. V sredi 9. stoletja so bili naši predniki Slovenci, ki so bivali po Koroškem, Kranjskem, Štajerskem in Primorskem, že pokristjanjeni. Na vzhodu pa se je med moravskimi Sloveni šele začelo širiti krščanstvo. A ker misijonarji iz pasavske in solnograške škofije niso znali slovenskega jezika, je delo le počasi napredovalo. Zato si je želel moravski véliki knez Rastislav, ki je bil že kristjan, oznanjevalcev svete vere, ki bi ljudstvo učili v domačem, slovenskem jeziku. Želja se mu je izpolnila. Leta 863. sta prišla na Moravsko sveta brata Ciril in Metod, ki sta učila krščansko vero v lepem staroslovenskem jeziku. Radostni so bili Slovenci, ko so slišali v svojem jeziku oznanjati veličja božja. Ciril je sestavil staroslovensko abecedo. Začela sta pisati sveto pismo in druge knjige v slovenskem jeziku, v katerem sta obhajala tudi službo božjo. Ko se jima je hotelo to zabraniti, sta v Rimu pred papežem uspešno branila naš jezik in mu pridobila pravico, kakršno ima le malo drugih jezikov, da se je smela tudi sv. maša brati v tem — staroslovenskem jeziku. Zato jima poje zaslužen slavo naš prerano umrli pesnik Simon Gregorčič:

Oj hvala vama iz srca,
solunska sveta brata dva,
ki jezik naš branila sta,
naš jezik posvetila sta!

Častiti skupščinarji! Po teh dveh svetih bratih: Cirilu in Metodu, ki sta vplivala tudi na naše dežele, se imenuje družba, katera danes tukaj v divnem Bohinju obhaja svojo XXII. redno veliko skupščino.

Naša družba pa nima samo imena po sv. Cirilu in Metodu, ampak ima tudi namen, nadaljevati njuno delo zlasti v šoli. Namen družbe sv. Cirila in Metoda je, vsestranski podpirati in pospeševati slovensko šolstvo na katoliško-národni podlagi (§ 2. družbinih pravil). Dva mogočna soseda, eden na severu, drugi na jugu, vabita slovensko dečo v nemške in laške šole, da bi jo odtujila staročastitljivemu jeziku slovenskih mater, s tem pa polagoma tudi sveti veri naših očetov.

Visoke gore so zapirale doslej takim škodljivim vplivom pot v divni Bohinj. Nova železnica je odprla tudi semkaj pot severnemu in južnemu sosedu. Naj le prideta oba. Ako prihajata z dobrim namenom, da bi se divila našim naravnim krasotam ter se radovala in okrepčala v svežem gorskem zraku, jih boste sprejemali Bohinjci ljubeznjivo in gostoljubno. Da pa se nikdar ne drzneta segati po dragocenih svetinjah vaših in vsega slovenstva, zato stoji na braniku družba svetega Cirila in Metoda, kateri ste se z novoustanovljeno podružnico priklopili tudi vi, čvrsti in dragi nam Bohinjci!

Kako je v minulem upravnem letu družba sv. Cirila in Metoda izvrševala svoj namen, to na kratko obrazložiti, je danes moja naloga.

Delovanje družbinega vodstva.

Družbino vodstvo je reševalo vse zadeve, ki se tičejo družbe in njenega poslovanja, v vodstvenih

sejah, ki jih je bilo od zadnje velike skupščine dne 2. velikega srpana 1906 v Logatcu pa do danes 11. Poleg tega si je izvolilo izmed svojih v Ljubljani bivajočih udov po § 18. družbinih pravil šolski in gospodarski odsek, da bi se nujne stvari hitreje reševale. Odseka sta zborovala doslej 10krat, večinoma oba združena.

Najprej mi je poročati o tem, kako so se uvaževale želje, katere so se vodstvu izrekle na zadnji veliki skupščini v Logatcu.

Poslanec Blaž Grča je prosil, naj se prepuste goriške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda goriškemu „Šolskemu Domu“. Koroški zastopniki pa so izrazili željo, naj se tudi dohodki koroških podružnic puste Korošcem v domače prosvetne namene.

Vodstvo se je o teh predlogih posvetovalo v seji dne 17. vinotoka 1906. Sklenilo se je, da se dohodki goriških in koroških podružnic ne prepuste naravnost v domače, goriške in koroške namene, ker bi bilo to v nasprotju s pravili naše družbe, po katerih se dohodki vseh podružnic stekajo v centralno blagajno. Ako centrala ne dobiva dohodkov, družba ne more izvrševati svojega namena. Pač pa je vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda, kakor je delalo doslej, tako tudi v prihodnje vsekdar voljno po svojih močeh podpirati goriške in koroške šolske in druge prosvetne namene, kateri so v zvezi s šolstvom in se strinjajo z namenom družbe sv. Cirila in Metoda.

Tako je vodstvo za leto 1906. poslalo za otroški vrtec v Devinu na Goriškem 400 K. Občina Podgora pri Gorici, ki sama vzdržuje dva slov. otroška

vrta, je prejela od družbe svetega Cirila in Metoda za šolsko leto 1906/7 — 900 K podpore.

Koroška je bila naši družbi vsekdar posebno pri srcu, ker je v narodnostnem oziru v največji nevarnosti. Poleg stroškov, ki jih žrtvuje družba sv. Cirila in Metoda za vzdrževanje 4 razredne ljudske šole v Št. Ruprtu pri Velikovcu, je darovala lansko leto 200 kron in letos 100 kron v korist „Učiteljskega doma“ v Celovcu, ki ima namen, vzgajati narodne učitelje za Koroško. Tudi je prepustila posebnemu odseku, ki zbira darove za ta „Dom“, narodni kolek za polovično ceno. Po resnem premisleku se je slednjič vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda tudi odločilo, da prevzame na podlagi posebne pogodbe, ki jo sklene z interesenti, v svojo oskrb novo šentjakobsko šolo v Rožu na Koroškem, kateri se je dne 14. mal. srp. t. l. položil in blagoslovil temeljni kamen. To bo prizadelo družbi sv. Cirila in Metoda novih letnih stroškov, kateri gotovo ne bodo majhni. Upamo, da z božjo pomočjo in požrtvovalnostjo vseh slovenskih mladinoľjubov zmoremo tudi to.

Naj torej le pridno delujejo in glavni družbi pošiljajo svoje prispevke tudi goriške in koroške podružnice po pravilu: „Do, ut des,“ ali: „Roka roko umiva, obe pa lice.“

Gosp. kanonik in župnik Treiber iz Št. Ruprta pri Velikovcu je izrekel in utemeljeval na veliki skupščini v Logatcu željo koroških Slovencev, da bi se omogočilo otrokom na družbini šoli v Št. Ruprtu pri Velikovcu naučiti se malo več nemščine, češ, da je za tamošnje razmere to nujno potrebno.

To vprašanje se je obravnavalo v vodstveni seji dne 14. listopada 1906, h kateri je z odbornikom g. proštom Gregorijem Einspielerjem kot svetovalec prišel tudi g. kanonik Treiber. Po temeljitem posvetovanju se je sklenilo z malo večino glasov, da se za poskušnjo dovoli, namesto v 3. že v 2. razredu začenjati s poukom nemščine, a le v prav malem obsegu. Upiral se je tej zahtevi poleg drugih odbornikov posebno prvomestnik mons. Tomo Zupan. Za večino odločilen je bil edinole razlog, da je slednjič vendarle bolje, ako se otroci uče nemščine v slovenski šoli, v kateri veje in naj se tudi v otrocih vzbuja in utrjuje naroden slovenski duh, nego da bi jih stariši, živeči še v starih predsodkih o neobhodni potrebi nemščine, pošiljali v nemško šolo, v kateri bi se jim poleg nemščine vcepil v glavo tudi slovenstvu nasprotni nemškonacijonalni duh. Naj koroški rodoljubi delujejo na to, da se ti predsodki v narodu prejkoprej zatro. „Dokler se to ne zgodi, ne bo dobro za slovenstvo na Koroškem“ — tako je rekel državni poslanec Grafenauer na slavnosti ob polaganju temeljnega kamna za slovensko šolo v Rožu.

Glede na družbino šolo na Muti, ki je doslej le dekliška enorazrednica, se je opetovano izrazila želja, da se dekliškemu pridruži še važnejši deški razred. Vodstvo se resno prizadeva, in je že storilo prve korake za to, da se ta upravičena želja čimpreje uresniči.

Delokrog družbe sv. Cirila in Metoda se vedno bolj širi. Zato potrebuje vodstvo dobro urejene pisarne in pridnih pisarniških uradnikov. Ker je Maks Bradaška, ki je mnogo let opravljal ta posel, sam

prosil, naj se izpusti iz družbine službe, in je z njim vred izstopil tudi njegov tovariš Albin Zajec, sta se začasno sprejela kot uradnika v pisarno umirovljeni župnik Anton Berce in mestni učitelj Fran Škulj, nekoliko pozneje pa se je naprosil še deželni blagajnik Emanuel Josin, da je v popolni red spravil vse družbine denarne zadeve. Med drugim je izvedel že poprej sklenjeni pokojninski statut za družbino učiteljsko osebje. — Ako se v presledku na nekatera družbi došla vprašanja ni moglo točno odgovarjati, je to naravno in naj se nam oprostí. Sedaj je pisarna v redu.

V vodstveni seji dne 20. sušca 1907 je storil družbin prvomestnik mons. Tomo Zupan korak, katerega je nameraval že ob svoji ločitvi iz gimnazijske službe. Takrat so ga odvrnili od tega njegovi prijatelji, zlasti pa častite dame. Ker se ni strinjal z načinom, ki se je v omenjeni seji ukrenil o ravnanju z družbinimi akti, se je zahvalil za častno službo družbininega prvomestnika, izročivši nadaljnje vodstvo v roke velespoštovanega svojega namestnika podpredsednika Luka Svetca, ki je izvrševal ta posel navzlic svoji visoki starosti do današnjega dné. Za bodočnost bo potrebno ukrenila današnja vélika skupščina. Bog daj, da bi bil srečen ta ukrep.

Zasluge, ki si jih je pridobil za družbo sv. Cirila in Metoda njen prvi — več nego 20letni prvomestnik mons. Tomo Zupan, je ravnokar priznala vélika skupščina, podelivši mu najvišjo odliko častnega člana družbe sv. Cirila in Metoda.

Kako je bila mons. Zupanu pri srcu družba sv. Cirila in Metoda, koliko je žrtvoval zanjo dragega časa, koliko tudi poznih nočnih ur; kako je znal družbo

vzdrževati nad strankami — zasledujoč edino le njen vzvišeni namen, jasno izražen v družbinih pravilih, — to je najbolje znano poročevalcu, ki je bil po svojem poklicu in delovanju v družbi in izven družbe vedno najtesneje združen z njim.

Delovanje podružnic.

Družba sv. Cirila in Metoda je štela po zadnji veliki skupščini 152 podružnic z nekaj nad 8000 člani. Od tedaj sta se ustanovili dve novi podružnici, namreč pri Sv. Jakobu v Trstu in najnovejša za Bohinjsko Bistrico in okolico. Več podružnic pa, ki so začasno mirovale, se je vzbudilo k novemu življenju. To naj bi storile vse, katere še vedno dremljejo, da se nam ne zgodi po svetopisemskih besedah: „Ko so ljudje spali, je prišel sovražnik in zasejal ljujko med pšenico.“

Prav mnogo podružnic pa je v minulem upravnem letu živahno delovalo. To priča število njihovih članov in prispevki, ki so jih poslale glavni družbi.

Posebno izdatna podpora za družbo so pokroviteljnine. Leta 1906. in v tekočem letu do današnjega dne so vplačali pokroviteljstvo (200 K) sledeči novi pokrovitelji:

1.) Gospa Terezija Svetčeva v Litiji ob 80 letnici svojega soproga, našega častitljivega staroste Luka Svetca (dne 8. vinotoka 1906.); zastopnik pokroviteljnine: Luka Svetec.

2.) Ženska podružnica šenklavško-frančiškanska v Ljubljani — tudi ob 80 letnici g. Svetca; zastopnik Luka Svetec.

3.) Združeni podružnici moška in ženska pri Sv. Petru v Ljubljani ob isti priliki; zastopnik Luka Svetec.

4.) Matija Vutijeva družina v Beljaku.

5.) „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani; zastopnik vsakokratni poslovodja, sedaj g. Ivan Mesar.

6.) Bogoslovci ljubljanski l. 1906; zastopnik g. Ivan Pogačar, sedaj kaplan v Žužemberku.

7.) Prvi abiturienti druge državne gimnazije v Ljubljani; zastopnik medicinec g. Ivan Kcelj.

8.) Pevsko društvo „Zvon“ v Šmartinu pri Litiji.

9.) Št. Ivanska podružnica v Trstu.

10.) Hranilnica in posojilnica v Ptuj.

11.) Gospod Ivan Šubelj, c. kr. ministerialni tajnik na Dunaju.

Izmed veselic, katere so se priredile v korist družbi sv. Cirila in Metoda, je bila posebno sijajna ona, ki sta jo priredili moška in ženska podružnica v Celju, potem dve veselici, kateri sta priredili ob Svetčevi 80 letnici najprej združeni podružnici pri Sv. Petru v Ljubljani, potem pa združeni šenklavško-frančiškanska in trnovsko-šentjakobska v Ljubljani. Tudi novoprobujena ženska podružnica v Velikih Laščah je napravila veselico naši družbi v korist; in zadnji čas zopet združeni podružnici pri Sv. Petru v Ljubljani.

Namenu družbe sv. Cirila in Metoda posebno ustrezajo take veselice, ki s poštenim razveseljevanjem združujejo tudi izobraževanje duha in blaženje srca. Zato naj se sprejemajo v spored veselicam zlasti po deželi poleg blažilnega in navdušujočega petja tudi poučni govori, n. pr. o sv. Cirilu in Metodu, o družbi sv. Cirila in Metoda, o zgodovini slovenskega in slo-

vanskih narodov itd. Opušča ali vsaj omejuje pa naj se vse, kar je sklenjeno s prevelikimi stroški, ker družba sv. Cirila in Metoda noče navajati k potratnosti, ampak hoče le izobrazovati in vzgajati kakor slovensko mladino, tako tudi slovensko ljudstvo.

Slednjič prosi vodstvo vse podružnice, naj vsakoletne prispevke pošiljajo glavni družbi vsaj do konca grudna, da se morejo z novim letom skleniti tudi glavni računi. — Članarina, pokroviteljnine, dohodki podružničnih veselic in sploh vse, kar gre na račun kake podružnice, je najbolje, da se pošilja naravnost osrednji blagajnici (naslovljeno na vodstvo). Časnikom pa se lahko pošiljajo n. pr. novoletni darovi, darovi Mohorjanov, razne zbirke in sploh vsi taki prispevki, ki ne gredo na račun kake podružnice.

Družbini zavodi.

Družba sv. Cirila in Metoda začinja svoje delo kakor dobra mati pri najnežnejši deci. Štiri do šestletne otroke sprejema v otroške vrtce. Ako nam take otroke ugrabi tujčeva roka, so izgubljeni za vedno. Če se dajo brezvestni slovenski stariši s podporami in raznimi obljubami pregovoriti, da pošiljajo svoje otroke v tako nežni mladosti v tuje — nemške ali laške otroške vrtce, iz teh pa naravno tudi v nemške ali laške ljudske šole, potem se ti revčki svojega materinega jezika niti dobro naučiti ne morejo, kaj še le, da bi ga spoštovali in ljubili! Zato je naša in vsakega mladino ljuba dolžnost, stati na straži, kjerkoli preti taka nevarnost.

Družba sv. Cirila in Metoda je vzdrževala v minulemu upravnem letu 11 slovenskih otroških vrtcev,

3 pa je izdatno podpirala. V teh vrtcih se je vzgajalo nad 800 slov. otrok. Igraje se ti mali gojenčki v naših vrtcih nauče marsikaj lepega. Vzporedno se jim vzbujata verska in narodna zavest. Prav vesel sem bil, ko sem slišal n. pr. v otroškem vrtcu v Trziču poleg navadnih molitvic, ki so jih skoraj vsi otroci znali, petletnega dečka deklamirati pesmico „Slovenec sem“.

Ko pride otrok v ljudsko šolo, se začne že resno učenje. Vsi pedagogi, kateri ne smatrajo šole za sredstvo potujčevanja, so edini v tem, da se mora v ljudski, kakor tudi še v nadaljnih šolah pouk in vzgoja vršiti na podlagi materinega jezika. Kjer torej v zadostnem številu bivajo Slovenci, če tudi pomešani z Nemci ali Italijani, tam jim gre po naravnem in državnem zakonu tudi slovenska šola. Žal, da vkljub jasnemu zakonu nimamo slovenskih šol ne v Trstu ne na Koroškem, ne v Gorici, ne v zadostnem številu na Štajerskem. Naloga naših poslancev in vseh onih faktorjev, kateri delajo na političnem polju, je, da vedno zahtevajo in nazadnje izsilijo od vlade slovenskih šol. Dokler pa to prizadevanje ne doseže uspeha, ne smemo rok križem držati, zakaj med tem časom se nam lahko ponemči ali poitalijani premnogo slovenskih otrok. Družba sv. Cirila in Metoda ni politiško društvo, zato ne more in ne sme postopati tako, kakor je dolžnost in pravica našim poslancem in politiškim društvom. A družba sv. Cirila in Metoda ima nalogo, da v nevarnih krajih sama ustanavlja, vzdržuje ali podpira slovenske šole ter tako čuva slovensko deco, dokler nam naši politiški bojovníki ne pribore zmage v pravičnem boju zoper potujčevanje. Slovenci smo podobni onim Izraelcem, ki so se vrnili iz babilonske

sužnosti, in so z eno roko zidali tempelj, v drugi pa so imeli meč, s katerim so odbijali napade sovražnikov. Naši politiki se boré z mečem pravice, mi pa v družbi sv. Cirila in Metoda zidamo svetišča: narodne slovenske šole.

Ljudske šole z mnogimi razredi je teže zidati in vzdrževati, nego otroške vrtce, ker to stane mnogo denarja. Vendar pa je družba sv. Cirila in Metoda vzdrževala v minulem upravnem letu 5 ljudskih šol s 17 razredi, in sicer: enorazrednico na Muti, dvorazrednico pri šolskih sestrah v Mariboru, štirirazrednico v Št. Ruprtu pri Velikovcu, petrazredno deško in petrazredno dekliško ljudsko šolo pri Sv. Jakobu v Trstu. V teh šolah se je vzgajalo 1013 slovenskih otrok; z onimi v otroških vrtcih vkup, torej blizu dva tisoč otrok, kateri bi bili brez družbe sv. Cirila in Metoda večinoma izgubljeni za naš narod ali vsaj v veliki nevarnosti, da se potujčijo. Učiteljsko osebje je bilo v minuli upravni dobi (v začetku šolskega leta) sledeče: 2 svētna učitelja, 5 veroučiteljev, 17 svētnih učiteljic in otroških vrtnic in 17 šolskih sester; skupno 41 učnih moči.

Od zadnje vēlike skupščine se je ustanovil in odprl nov otroški vrtec v Hrastniku. Ustanovljen je tudi otroški vrtec v Gabrju pri Celju, ki se pa zaradi nekaterih zaprek še ni mogel odpreti. Sklenjena je naprava otroškega vrtca v Domžalah in deškega razreda v ljudski šoli na Muti — poleg sedanjega samo dekliškega. To se izvrši v prihodnjem šolskem letu. Potreba novih ustanovitev se kaže še marsikje.

Poleg otroških vrtcev in ljudskih šol bi družba sv. Cirila in Metoda rada podpirala tudi srednje- in

visokošolce, istotako izobraževalna društva, ljudske knjižnice itd. Nekoliko se je že tudi v tem oziru storilo. Upamo, da bo sčasoma možno storiti še kaj več.

Dobrotniki družbe sv. Cirila in Metoda in razna dobavna sredstva.

Glavna opora družbe sv. Cirila in Metoda so njene podružnice. Ako te živahno delujejo, se družba dobro počuti; ako te ne store svoje dolžnosti, mora hirati tudi družba. A družba sv. Cirila in Metoda ni oprta edino le na svoje podružnice, ampak ima tudi mnogo dobrotnikov in razna sredstva, s katerimi si skuša povišati svoje dohodke.

Hvaležnost in pieteta zahteva, da se pred vsem spominjamo v zadnji upravni dobi umrlih dobrotnikov.

V Ljubljani je umrl eden izmed prvih družbinih pokroviteljev, dolgoletni član družbinega vodstva, stolni dekan Andrej Zamejic, zlata duša, čist značaj. Družba sv. Cirila in Metoda ga ohrani v blagem spominu.

V Gorici je preminul slovenski pesnik Simon Gregorčič, tudi pokrovitelj naše družbe, ki je zapustil svoje imetje „Šolskemu Domu“ v Gorici, društvu z istim namenom, kot ga ima naša družba.

Dva umrla koroška rodoljuba: prošt Lambert Einspieler in župnik Strojnik sta se v svojih oporokah spominjala naše družbe. Istotako rodoljub Šket, ki je umrl na Dunaju.

Ginljiv zgled blage domovinske ljubezni je zapustil v Kranju umrli visokošolec Janko Černe, ki

je poklonil na smrtni postelji družbi sv. Cirila in Metoda kot darilo vse svoje imetje 1000 K.

Za te in vse druge, poročevalcu neznane dobrotnike družbe sv. Cirila in Metoda, kakor tudi splošno za vse njene žive in umrle člane smo danes molili pri sv. maši.

Dobrotnikom družbe sv. Cirila in Metoda moramo prištevati občine, hranilnice in posojilnice in razna narodna društva, katera so podpirala našo družbo. Hvaležni smo Mohorjanom, katerih darovi kažejo, kako iz malega raste veliko. Ako bi vsak Mohorjan, kadar prejme knjige, poleg 10 v. poštnine plačal še 10 v. za družbo sv. Cirila in Metoda, bi to družbi neslo 8000 K. — Tudi slovenskim časnikom bodi družbina zahvala, ker so ne le brezplačno tiskali razna družbina naznanila in oklice, ampak so tudi zbirali za družbo, kakor bo razvidno iz blagajnikovega poročila.

Naši akademiki so sprožili marsikako dobro misel za družbo ali pa so nam šli na roko ob raznih naročilih. Posebna zahvala bodi juristu Ernestu Rekarju. Po njegovem nasvetu in posredovanju si je naša družba omislila svoje razglednice. On je posredoval tudi pri naročevanju novih družbinih nabiralnikov, kakor tudi „Sprejemnic v družbo sv. Cirila in Metoda“, ki jih kmalu dobimo. Izmed razglednic so se jako dobro obnesle božične in novoletne; manj se je prodalo velikonočnih, ki bodo pa porabne tudi drugo leto. V vodstveni seji dne 20. svečana se je sklenilo, da bo družba od časa do časa izdajala razglednice s slikami slovenskih pesnikov in pisateljev, da postanejo le-ti bolj znani med narodom. Začeli smo z Gregorčičem, potem pa so se na prošnjo

gospodične Ljudmile Roblekove izdale razglednice z Meškovo sliko; dobivajo se v družbini pisarni po 10 v, druge pa po isti ceni pri Iv. Bonaču ali pa tudi po posredovanju pisarne.

Precej dohodkov donaša družbi narodni kolek; a uprav ti dohodki se morajo in tudi morejo še izdatno povišati. To bi se zgodilo zlasti tedaj, ako bi splošno prodrla misel, katero ima poročevalec že iz početka, odkar se je uvedel narodni kolek. Ta misel je: Vsak Slovenec smatraj za svojo častno narodno dolžnost, da kolkuje vsa pisma, katera piše Slovincem. Kakor je vsakogar sram, ako pozabi prilepiti na pismo poštno znamko, in mora zaradi tega plačati prejemnik kazen, tako naj se vsakdo sramuje poslati Slovencu pismo brez narodnega kolka. Skrbimo s kupovanjem in zahtevanjem za to, da bo narodni kolek naprodaj povsod, kjer se prodajajo poštno znamke, in po raznih drugih prodajalnicah. Kdor pa ga hoče naročiti v večjem številu, naj se obrne na družbino pisarno (z naslovom: Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda), ali pa na Iv. Bonača v Ljubljani.

Tvrdke, katere prodajajo razno blago v prid družbi sv. Cirila in Metoda, toplo priporočamo vsem Slovenkam in Slovincem. Kdor kupuje pri teh tvrdkah, dobi dobro blago in pripomore naši družbi do večjih dohodkov, ne da bi si s tem nalagal kako žrtev.

Največ nesejo družbi vžigalice, ki jih zalaga tvrdka Perdan v Ljubljani. Doslej je dobivala družba sv. Cirila in Metoda od vžigalic krog 4000 kron na leto. Po novi pogodbi, ki jo je družba sklenila s to tvrdko za nadaljnih 10 let pa se dvignejo ti dohodki na 6000 K in še više, ako bodo vsi Slovenci kupovali

le te vžigalice, ki niso nič dražje, pač pa mnogo boljše od vsakih drugih, zlasti one v malih škatljicah.

Tvrdka Auerjevih dedičev, ki je prodajala pivo v korist družbe sv. Cirila in Metoda, je prišla v druge roke, in novi lastnik je družbi pogodbo odpovedal. Družba bo skušala stopiti v zvezo s kako drugo narodno tvrdko.

Nov vir morda prav izdatnih dohodkov utegnejo postati plačilni listki, ki jih je družba zadnji čas izdala. Rabili se bodo po gostilnah, hotelih in trgovinah. Prva postavka vsakega pisanega računa bo že natisnjena: Za družbo sv. Cirila in Metoda 2 v. Na zadnji strani bodo natisnjena priporočila onih tvrdk, katere bodo naročile takih plačilnih listkov. Tako bodo lahko najširši krogi z neznatnimi prispevki podpirali družbo sv. Cirila in Metoda.

Častiti skupščinarji!

Ko je bil knez Svatopluk na smrtni postelji, je poklical svoje sinove in jim dal trdno zvezano butaro drobnih palčic, naj jo prelomijo. Niso je mogli. Ko pa so jo razvezali, so lahko zlomili posamezne palčice. Tako jih je učil edinosti. Naj se tudi moje poročilo konča s priporočilom edinosti in sloge v naši družbi. Stremimo za tem, kar nas družbi, skrbno pa se ogibajmo vsega, kar bi utegnilo buditi nezaupanje, ali kogarkoli odbijati od družbe. Veliko lepih naprav v Slovincih je že uničila nesloga. Naj se to nikdar ne zgodi lepi družbi sv. Cirila in Metoda. Namen, ki ga ima naša družba, nas lahko v edinosti in slogi ohrani vse. Vsi ljubimo slovensko mladino. Vsi smo prepričani, da je pametna in uspešna vzgoja slovenske dece možna le na podlagi slovenskega materinega

jezika; in vsi, tudi oni, katere so morda vrtinci življenja zanesli v razne veri manj prijazne struje, mi bodo pritrjevali, ako trdim, da verske ideje najblažilneje vplivajo na nedolžna otroška srca. Kje je oče, kateri bi ne privoščil, kje je mati, katera bi ne želela svojemu lastnemu otroku tega blažilnega vpliva? — Družba sv. Cirila in Metoda pa je mati, katera vse slovenske otroke smatra za svojo lastno deco. Zato je popolnoma naravno, da jo vzgaja kakor na slovensko narodni, tako tudi na katoliško-verski podlagi.

Sveta vera je luč,
beseda materina ključ
do prave narodne omike.

Dragi Slovenci! Velecenjene Slovenke! Veličastne so in trdno stoje gore, ki nas obdajajo tu v divnem Bohinju. Tem goram podoben, trden in neprodirljiv jez proti povodnji potujčevanja bo družba sv. Cirila in Metoda, ako si pridobi in ohrani zaupanje vseh slojev slovenskega naroda, in ako se bomo zedinjeni in v lepi slogi vsi prizadevali za uresničenje njenega lepega namena.

K tajniškemu poročilu se je oglasil odvetniški kandidat dr. Gregor Žerjav približno tako-le:

Tajnikovo poročilo menim podvreči kratki kritiki, a zavarovati se moram proti morebitnemu očitaniu, da ta kritika izhaja iz kake kljubovalnosti. Z mnogimi skupščinarji vred obžalujem, da se vrši skupščina na delavnik in tako pozno, da na pravo zborovanje ni misliti. Skupščina se vsled tega prelevi v golo formalnost in ljudstvu se krati pristop. Če se je izbral za skupščino delavnik morda z ozirom na duhovščino, se je menda prezrlo, da narodnoobrambno delo ne sloni le na duhovščini, temveč je prešlo večinoma na svetne rame. —

Vse družbino delovanje se vrši v dveh smereh: na eni strani se zbirajo moči, na drugi strani se hoče z nabranimi sredstvi kar najbolje razpolagati. Kar se prve točke tiče, ne gre samo nasplošno klicati požrtvovalnost ter tožiti, da velik del podružnic ne deluje. Naloga vodstva je proučevati ta vprašanja, najti novih virov in storiti odločne korake, da se podružništvo preosnuje. Kar pa se tiče druge točke, nam ne zadošča golo poročilo, da imamo toliko in toliko šol. O notranji upravi, o vrednosti teh šol, o uspehih, ali napredujemo ali nazadujemo, o tem mora govoriti tajniško poročilo. Ker se javnost toliko peča z vprašanjem, ali je umestno, da se nastavljajo na družbinih šolah redovnice, bi se moralo tudi o tem enkrat resno spregovoriti. Vprašanje redovniškega učiteljstva ni versko, temveč vzgojeslovno in narodnopolitično vprašanje. V zvezi s podružništvom je rešiti vprašanje o centralizaciji in avtonomiji: zdravo in za podružnice bodrilno bo, če se jim odkaže nekaj samostojnega delokroga, da ne bodo le orodja, ampak organi. Pri tem pa je strogo paziti, da si centrala pridrži ves vpliv na uredbo šol in imenovanje osebja. Avtonomija gre torej predaleč pri šolskih sestrah v Mariboru, kamor dajemo le denar, a nimamo nobenega vpliva. Nasproti pa bi priporočal, da se oskrbovanje nekaterih šol prepušča bogatejšim podružnicam. Tajniško poročilo se ni pečalo s celo vrsto aktualnih vprašanj, glede katerih bi bila javnost želela jasnosti.

Tajnikovo poročilo je vzela skupščina na znanje. Nato je poročal blagajnik notar Aleks. Hudovernik o denarnem prometu l. 1906., pojasnjuje račun, ki se je natisnjen porazdelil skupščinarjem in se na nastopnih straneh iznova priobčuje slovenskemu občinstvu.

R A Č U N

družbe sv. Cirila in Metoda v ljubljani za XXI. upravno leto 1906.

D o h o d k i		K	v
1	Blagajniški ostanek dne 31. grudna 1905 . . .	7.265	71
	Račun prispevkov podružnic i. s. udnine, da- rila, veselice:		
	a) Kranjsko . . . . . 8.779 K 23 v		
	b) Štajersko . . . . . 5.712 " 19 "		
	c) Koroško . . . . . 817 " 96 "		
2	d) Primorsko . . . . . 7.148 " 99 "	22.458	37
3	„ dohodkov izven podružničnih veselic . . .	796	20
	„ daril občin . . . . . 1.468 K -- v		
	„ posojilnic in hranilnic . . . . . 2.050 " -- "		
4	„ društev . . . . . 1.497 " 40 "	5.015	40
5	„ darov Mohorjanov	646	65
6	„ raznih darov	2.208	96
7	„ dohodkov iz družbinih nabiralnikov . . .	53	18
8	„ zbirk časnikov	4.729	01
9	„ doh. iz prodaje družb. vžigalic	3.000	—
10	„ „ „ „ „ kave	2.773	76
11	„ „ „ „ „ pralnega mila	400	—
12	„ „ „ „ „ šampanjca	62	67
13	„ „ „ „ „ cigaret. papirja	246	31
14	„ „ „ „ „ voščila za črevlje	101	60
15	„ „ „ „ „ platna	200	—
16	„ „ „ „ „ piva	808	69
17	„ „ „ „ „ narodnih znakov	100	—
18	„ „ „ „ „ šolskih knjig	1.160	12
19	„ „ „ „ „ družbinih knjig	7	30
20	„ „ „ „ „ družbinega koledarja	2.074	80
21	„ „ „ „ „ družbinih poslopij in posestev	518	—
22	„ „ „ „ „ narodnega kolka	4.433	24
23	„ „ „ „ „ iz prodaje družbinih razglednic	1.424	75
24	„ volil	1.450	69
25	„ obresti od naloženega denarja	253	72
26	„ dohodkov iz prodaje Veselove knjižnice	296	20
27	„ prehajalnih prejemkov	829	42
28	„ akad. društva „Sava“, Dunaj, za leg. liste	230	—
	„ raznih dohodkov	439	03
	Skupaj	63.983	78

Za nadzorništvo:

Dr. Vladimir Ravnihar l. r.

S t r o š k i		K	v
1	Račun za zidavo otroškega vrtca na Savi . . .	1.453	82
2	„ stroškov deške ljudske šole v Trstu . . .	10.635	58
3	„ „ dekliške „ „ „ „ . . .	7.236	30
4	„ „ otroškega vrtca v Rojanu . . .	1.628	58
5	„ „ „ „ pri Sv. Ivanu pri Trstu . . .	1.095	80
6	„ „ „ „ v Rocolu . . .	1.032	20
7	„ „ „ „ Škednju . . .	480	—
8	„ „ šole v Št. Ruprtu pri Velikovcu . . .	5.080	27
9	„ „ otroškega vrtca v Tržiču . . .	1.577	06
10	„ „ „ „ na Savi . . .	2.058	91
11	„ „ „ „ „ Jesenicah . . .	800	—
12	„ „ „ „ v Celju . . .	932	—
13	„ „ šolstva v Mariboru . . .	1.650	96
14	„ „ „ „ na Muti . . .	1.763	37
15	„ „ otroškega vrtca v Devinu . . .	400	—
16	„ „ „ „ Pevmi pri Gorici . . .	1.072	78
17	„ raznih podpor . . .	380	—
18	„ vrnjenih posojil . . .	5.211	11
19	„ obresti od posojil . . .	1.692	—
20	„ stroškov za šolske knjige in učila . . .	1.670	99
21	„ „ družbinega koledarja . . .	1.569	20
22	„ „ družbine pisarne . . .	3.427	59
23	„ „ za razne tiskovine . . .	214	49
24	„ „ „ „ narodni kolek . . .	205	—
25	„ „ prehajalnih . . .	513	60
26	„ „ raznih . . .	895	38
Gotovina dne 31. grudnia 1906 . . .		9.306	79
Skupaj . . .		63.983	78
Vodstvo:			
Luka Svetec l. r.		Aleks. Hudovernik l. r.	
prvomestnika namestnik.		blagajnik.	

Blagajniško poročilo.

Slavna velika skupščina! Čast mi je poročati o blagajniškem poslovanju družbe sv. Cirila in Metoda za XXI. upravno leto.

Kakor razvidite iz tiskanega blagajniškega poročila, so znašali družbini dohodki . . . 63.983 K 78 v
 izdatki pa . . . . . 54.676 „ 99 „
 in je tedaj preostajalo še . . . . . 9.306 K 79 v
 v blagajni konec leta 1906., kateri so se prenesli na nov račun za leto 1907.

K posameznim nastavkom dovoljujem si naslednje pripomniti:

I. Prispevki podružnic so znašali: skupno 22.458 K 37 v, od katerih odpade na

kranjske podružnice	8.779 K 23 v
na štajerske	5.712 „ 19 „
na koroške	817 „ 96 „
na primorske	<u>7.148 „ 99 „</u>
skupaj, kakor zgoraj	22.458 K 37 v

Družba šteje:

Na Kranjskem	67 podružnic
na Štajerskem	41 „
na Koroškem	18 „
na Primorskem	<u>27 „</u>
skupaj	153 podružnic.

Od teh podružnic je poslalo samo 88 podružnic svoje letne prispevke, dočim spi 65 podružnic spanje pravičnega.

Po posameznih deželah ni poslalo nikakršnega prispevka:

s Kranjskega	31	podružnic
s Štajerskega	13	„
s Koroškega	9	„
s Primorskega	12	„
skupaj	65	podružnic.

Ta pojav je žalosten in kaže precej malobrižnosti pri nekaterih podružnicah, katere je vodstvo opetovano opozorilo na njih dolžnosti, poudarjajoč vzvišeno nalogo naše družbe.

Stvar vodstva bode, bodriti te zaspane podružnice in jih vzbuditi k novemu uspešnemu delovanju.

II. Veselo znamenje pa je, da so se začele občine in druge javne korporacije spominjati družbe.

Tako so občine, posojilnice in društva prispevala k družbinim dohodkom skupaj 5015 K 40 v.

III. Slovenski časniki so nabrali za družbo 4729 K 01 v.

Največ daril je izkazal „Slovenski Narod“, ki je družbi izročil 2545 K 62 v, tedaj več nego polovico vseh od slovenskih časnikov nabranih zneskov, za njim pa „Slovenec“, ki je za družbo izkazal znesek 1334 K 21 v.

Narodni kolek je družbi vrgel 4433 K 24 v, akademično društvo „Sava“ pa je družbi izročilo za legitimacijske liste 230 K.

Lansko leto je družba izdala razglednice, ki so se prav pridno obnesle ter družbi donesle 1424 K 75 v.

Za to gre v prvi vrsti hvala slovenskim akademičnim društvom, ki so se obilo trudila z razpečavanjem razglednic.

Od blaga, ki se razpečava na korist družbi sv. Cirila in Metoda, so družbi največ dohodkov dale vžigalice.

Tvrdba I. Perdan je vplačala družbi za prodane vžigalice med letom 3000 K, začetkom tekočega leta na račun lanskega leta pa še znesek 1000 K, kateri se pa bode izkazal šele v prihodnjem letnem računu; kava je vrgla 2773 K 76 v.

K izdatkom mi je pripomniti, da je družba za vzdržavanje šol in otroških vrtcev izdala 37.443 K 81 v.

Vodstvo je pustilo vse premično družbino imetje natančno inventirati in vsled tega podajam nastopni izkaz o družbini imovini:

A) Aktivno premoženje.

1. posestva itd.:

a) Trst	44.000 K
b) Muta	18.000 "
c) Št. Ruprt pri Veli- kovcu	100.000 "
d) na Savi	<u>24.000 "</u>

skupaj . . . . . 186.000 K — v

2. šolski doneski in inventar	2.527 "	52 "
3. pisarniški inventar	492 "	— "
4. zaloga knjig	655 "	89 "
5. Veselova knjižnica	670 "	25 "
6. tirjatve in sicer:		

a) za narodni kolek
(gotove) . . . . . 1.075 K 99 v

b) za božične raz-
glednice . . . . . 1.297 " 27 "

skupaj . . . . . 2.373 " 26 "

7. končna gotovina 31. grudna

1906	<u>9.306 " 79 "</u>
skupaj	202.025 K 71 v.

B) Pasivno premoženje.

1. posojilo pri Mestni hranilnici ljubljanski	11.467 K 55 v
2. tirjatev zavarovalne družbe Feniks na Dunaju	2.000 „ — „
3. posojilo pri hranilnici in posojilnici na Jesenicah	10.000 „ — „
4. menjiška tirjatev ljubljanske kreditne banke	3.000 „ — „
5. razni dolgovi v znesku	5.870 „ 52 „
skupaj	<u>32.338 K 07 v.</u>

Ako od aktivnega premoženja v skupnem znesku . . . . . 202.025 K 71 v
 odštejemo pasivno z . . . . . 32.338 „ 07 „
 dobimo čisto premoženje dne

31. grudna 1906 s . . . . . 169.687 K 64 v.

Družbino premoženje dne 31. grudna 1905 je bilo :
 aktivno premoženje . . . . . 198.623 K 48 v
 pasivno premoženje . . . . . 35.572 „ 20 „
 čisto premoženje . . . . . 163.051 K 28 v.

Ako primerjamo čisto premoženje z dne 31. grudna 1906 s . . . . . 169.687 K 64 v
 s čistim premoženjem z dne 31. grudna

1905 s . . . . . 163.051 „ 28 „

vidimo, da se je pomnožilo družbino premoženje v letu 1906. za . . . . . 6.636 K 36 v.

Vodstvo je skušalo z ozirom na skromna sredstva, katera so mu na razpolago, zadostiti po svojih najboljših močeh svoji nalogi, podpirati in pospeševati slov. šolstvo.

Veliko dela družbo v bodoče še čaka in skrbeti bode morala, če hoče svoj smoter doseči, da se pomnože družbini dohodki.

Že površni proračun za prihodnje leto zahteva najmanj 70.000 K dohodkov, ako hoče družba redno funkcionirati.

Letos je ustanovila družba prepotrebna šolska vrtca v Hrastniku in v Gabrju. Brž ko bode dobila potrebne prostore, ustanovi ga še v Domžalah, kjer je z ozirom na tamošnje narodne razmere prepotreben. Prihodnje leto prevzame družba v svojo oskrbo še šolo v Šent Jakobu na Koroškem, od katere se koroški Slovenci nadejajo velikih in trajnih uspehov v narodnem oziru.

Družba bo morala vso svojo pozornost obrniti na periferijo — na obmejne kraje — osobito na kraje, kjer smo Slovenci v manjšini. Naš narodni nasprotnik dela s podvojeno silo na obmejnih krajih za raznarodenje in opravičen je klic, da je slovenska meja v nevarnosti.

Nemški „Schulverein“ in „Südmark“ sta se vrgla z vso silo na našo mejo ter nam skušata s svojimi zavodi odtujiti našo mladino.

Da bode mogla družba uspešno delovati v takih krajih, kjer preti našemu narodu nevarnost, ne dostajajo dosedanja gmotna sredstva. Treba bode v prvi meri, da prično naše podružnice krepkeje delovati, osobito, da se do sedaj nedelavne probude k novemu narodnemu delovanju. Treba pa, da se ustanove v vseh večjih krajih po Slovenskem nove podružnice.

Glede gmotnih razmer se pač ne moremo meriti z mnogoštevilnejšim in bogatejšim narodom nemškim, naravnost osupniti nas pa mora dejstvo, da je nemški „Schulverein“ štel preteklo leto okoli 1000 podružnic s 100.000 člani; da je dohodkov imel brez jubilejskega fonda 501.808 K proti 410.529 K leta 1905, potroškov

pa 316.172 K, in da so se dohodki te družbe v enem letu pomnožili za 91.279 K.

Upoštevati je treba, da se denar „Schulvereinov“ porablja samo za to, da se vzdržujejo v slovanskih krajih nemške šole in da se veliko tega denarja porabi za naše slovenske pokrajine.

Ta družba pa ne vzdržuje samo nemških šol, podpira tudi velikodušno one učitelje, ki v obmejnih krajih pospešujejo germanizacijo.

To nam da misliti!

V drugi vrsti pa bode tudi stvar vodstva, najti nove vire, iz katerih bodo prihajali novi izdatni prihodki družbi, da more doseči svoj namen.

Vodstvo bode tudi v bodoče uvaževalo nasvete, naj prihajajo od podružnic ali od posameznikov, kako naj se pomnože družbini dohodki.

Z nova pa apelira tudi danes na častito slovensko občinstvo, naj se ob vsaki priliki spominja slovenske šolske družbe, katere namen naj bode tudi v bodoče, vzgojiti krepko, narodno zavedno mladino, narod poštenjakov, ki se bode zavedal svoje narodnosti, odbijal napade tujcev na našo posest ter ohranil od očetov podedovano slovensko zemljo za večne čase svojim potomcem!

Blagajnikovo poročilo je kritikoval jurist, predsednik „Prosvete“ Ernest Rekar takole:

Pred seboj imamo list, ki se imenuje račun. Ta račun se razdeljuje skupščinarjem neposredno pred veliko skupščino tako, da nima nihče časa niti pripomočkov pri roki, da bi se mogel spuščati v podrobno debato k posameznim postavkam razen o onih, katere pozna dobro in toliko, da je prepričan o resnici tega,

kar ve in zna. Ker se je to prakticalo že 21 let in je akademična mladina spoznala to dobro lastnost, zato hočem govoriti k stvari sami. Ta račun skupščinarjem nikakor ne more zadostovati, kajti ni le glavno, da ve posameznik, da ima družba dohodke in stroške, treba je, da ve posameznik, kakšno je stanje družbe sploh; treba je tiskane bilance, ki nam da javen vpogled v delovanje našega obrambnega društva; treba je natančnejšega računa stroškov, detajliranih izdatkov za šolstvo. Ako je le navedena postavka: „stroški za deško šolo v Trstu,“ ne vemo, ali je to le za učiteljstvo ali za zidavo in poprave itd. To, kar se tiče računa in bilance. Pogrešamo tiskane bilance, pogrešamo pa tudi tiskanega proračuna za prihodnje leto in proračun spada k blagajnikovemu poročilu. Ni ga bilo 21 let in mislim, da je danes poslednjič, ko se je to opustilo. Iz proračuna se vidi, koliko ima družba prihodnje leto gotovih stroškov; vidi se, koliko ima gotovih dohodkov. Proračun je nekak načrt za uspešno delovanje, kajti družba ima malo gotovih dohodkov in kazati mora vedno, koliko je odvisno od Slovencev delovanje družbe; zato ne smemo biti brezprogramni.

Letos imamo le 56.718 K 7 vin. dohodkov, torej smo šli nazaj za lansko leto in šli nazaj za veliko vsoto proti dohodkom iz leta 1904. Zakaj? Posamezne postavke so se zmanjšale in da se niso vpeljale razglednice, ki so prinesle že pred koncem leta 1906. — 1424 K 75 vin., bi znašali dohodki proti prejšnjim letom le 55.293 K 32 vin. Istrska družba sv. Cirila in Metoda je imela preko 107.000 K dohodkov. Da si predstavimo posamezne postavke, treba se je ozreti nekoliko nazaj in takoj vidimo, da je to nazadovanje

razdeljeno na več postavk. Dohodki podružnic so se zmanjšali proti lanskemu letu. Predlanskim so dale 24.239 K 91 vin., lani le 22.458 K 37 vin. in ako pogledamo posamezne dežele, vidimo, da je dala Kranjska l. 1905. — 12.431 K 94 vin., leta 1906. pa le 8779 K 23 vin., dočim je dala Primorska predlanskim le 5285 K 99 vin., lani pa že 7148 K 99 vin. Podružnice treba oživljati in ravno na Kranjskem, kjer poudarjajo vse politične stranke, da je ljudstvo zavedno in probujeno, vidimo v družbi malo onih znakov. Ljubljana stoji na čelu, potem Kranj, Kamnik, Novo mesto, Radovljica, Postojina, Ribnica, Škofja Loka, Vrhnika in še nekaj drugih. Ako delujejo te, zakaj bi tudi druge ne, ki imajo vendar tudi v svojem okolišu priložnost delati za družbo. Ne bojmo se kritike. Zdrava kritika ne škoduje nikdar stvari, kajti ona ne razdira, ampak zida.

Preidem na vprašanje: kako stališče naj ima družba glede na založnike in pogodbe, kako stališče pri naročevanju blaga? Družba je obrambna organizacija, torej izključuje in mora izključevati vsako pogajanje z Nemci in našimi narodnimi nasprotniki — izključuje nabavo pri nasprotnikih. In ako se vprašamo, ali se je to zgodilo, tedaj z žalostjo priznamo, da so delani družbini „angeli varuhi“ pri Nemcih v Budejovicah, kjer bije češki narod boj z Nemci. Dva narodna greha z eno naročbo, obenem pa znak zaostalosti. Založnike imamo napisane v družbinem Koledarju, le eden je sumljiv in zato ni tam imena njegovega. Kdo je založnik mila, se govori splošno; sicer je zmeren človek napram Slovencem, toda narodno prepričanje sodimo po dejanjih in on je v naših očeh nemškutar. Bodimo radikalni in obrambna organizacija mora biti,

ako hoče doseči ciljev, in videli bomo, da ima narod v rokah moč, ki je pa ne zna porabiti. Tudi glede na pogodbe bi omenil nekaj praktičnega. Vsakdo ve, da z izdajanjem reči za družbo dela sebi reklamo in da se dobro družbino blago kmalu udomači. Družba naj bi sklepala, če mogoče, pogodbe tako, da da založnik letno gotovo vsoto in kar pridobi s svojo pridnostjo čez to, pripada njemu. To je gotovo dobro in potem ne bomo imeli tako velikih diferenc v posameznih letih n. pr. milo leta 1904. — 400 K; leta 1905. — 42 K 50 vin. in leta 1906. — 400 K.

Zbirke iz nabiralnikov treba organizirati.

Iz Veselove knjižnice bi se lahko ustanovilo knjižnice v krajih, kjer ima družba šole. Ustanavljanje knjižnic treba podpirati.

Uvele so se razglednice, kakor se je bilo svetovalo na lanski skupščini, in dobiček je prav lep, posebno še ako pomislimo, da tu ni mogoče, da bi bil vračunjen dohodek najmanj 10.000 razglednic. Prodajo treba organizirati po podružnicah in družba mora sama prevzeti razpečavanje razglednic. S pomilovanjem sem čital v časnikih, da je prodaja razglednic in kolka neprimerna za družbino pisarno. Pomilovanja vredno je bilo dotično pisanje, kajti bilo je znak slabega gospodarstva, znak nepoznanja nalog obrambnih družeb, ki morajo gledati in delati na to, da spravijo čim več denarja skupaj. Premalo se je oziralo vodstvo na nasvete iz akademičnih vrst in bojim se, da se bo to maščevalo. Pomislimo, da je razpošiljala družba božične razglednice po povzetju in kos po 8 vin., iz česar človek uvidi, da ni imelo vodstvo pravega tržovskega duha. Trgovce treba pritegniti k družbi, toda ne smemo računati le

na zavednost in požrtvovalnost trgovcev. Trgovci morajo živeti in s prodajo razglednic seveda tujih so delali lepe dobičke. Bojim se, da se trgovci v bodoče postavijo na družbi škodljivo stališče in ko bi se postavili na zgolj egoistično materialno, jim nihče tega ne zameri. Vsaj po 6 vinarjev, kakor sem že tedaj svetoval, bi jih morali dobivati trgovci in prepričan sem, da se proda potem 60.000 razglednic. Poleg tega treba pritegniti za razširjanje družbinega blaga sploh in tudi razglednic in kolkov podružnice. Zakaj jih imamo, če ne zato, da delajo za blagor družbe. Družba mora vzeti razglednice v svoje razpečavanje. Za to delo je pisarna na mestu, saj to delo ni tako hlapčevsko. V Pragi so v „Osrednji Matici šolski“ pač sami uradniki, ki imajo opravka z razglednicami. Dobiček je zato za družbo večji in stvar se razširi med ljudi; n. pr. 50.000 razglednic stane krog 1000 K, prodajo se trgovcem po 6 vin., t. j. čistega dobička 2000 K, in to dvakrat na leto, je 4000 K. Ako pomislimo, da jih nekateri zasebniki sami naroče, da jih prodajajo akademična društva in podružnice po 10 vin., tedaj imamo na ta način čistega najmanj 5000 K.

S tem sem pokazal na nedostatke, ki so se podedovali skozi 21 let, pokazal tudi, kaj treba reformirati in zboljšati. Upam, da vodstvo v bodoče odpravi vse hibe in da bo uspeh sijajen. Upam, da družba ne bo več nazadovala, ampak da dosežejo v kratkem njeni dohodki 100.000 K.

Blagajnik H u d o v e r n i k je odgovoril, da je opravičena želja zaradi računov; bilanca se bo v prihodnje tiskala. Tudi zahteva proračuna je opravičena. Očitek radi nabiralnikov je zavrnil poudarjaje, da jih je družba

naročila pri slovenski tvrdki Schneider in Verovšek, ki jih je morda dobila iz nemške tovarne. Da se vžigalic za istrsko družbo sv. Cirila in Metoda več proda, je vzrok, ker se kupujejo po vsej Hrvaški, Slavoniji, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini. Zaradi mila pritrjuje prejšnjemu govorniku in obeta, da se dotična pogodba razdere.

Rekar je pripomnil, da naj bi bila družba takoj preklicala za nabiralnike sklenjeno pogodbo, ko so javili časniki, da so nabiralniki nemškega izdelka.

Poročilo družbinega nadzorništva,

sestavljeno od nenavzočnega nadzornika odvetnika doktorja Vladimirja Ravniharja, se je prebralo. Iz poročila je jasno, da so vse družbine knjige in računi v redu. Vodstvo računskih knjig je vzorno in ustreza trgovskemu knjigovodstvu. Predlog nadzorništva, da se da blagajniku oprostilo, se je sprejel soglasno.

Volitve.

Namesto odstopivšega prvomestnika monsignora Toma Zupana, štirih odbornikov izstopivših po pravilih namreč: drja Karola Bleiweisa viteza Trsteniškega, Gregorja Einspielerja, drja. Pavla Turnerja, drja. Ivana Mrharja — in prostovoljno odstopivših: Antona Svetka in Ivana Šubica so se jele vršiti volitve novega prvomestnika in novih odbornikov. Ker je prevladala slutnja, da se volitve ne bodo mogle zgoditi per acclamationem, določila se je volitev z listki. Zato je prvomestnika namestnik imenoval za skrutinatorje: jurista Otona Fettich-

Frankheima, župnika Ivana Pibra in odvetnika drja. Jakoba Schegula. Ker je župnik Piber odklonil ta posel, pozval je voditelj skupščine za skrutiatorja sodnega pristava Josipa Prevca. Izmed burnih prizorov, ki so nato vzvalovili skupščino, omeniti je zahteve odvetnika drja. Janka Brejca in tovarišev, da naj bi se Korošcem odločili v odboru dve mesti — nastop župnika Frana Treiberja, ki je svaril pred strankarstvom v družbi — nasvet državnega poslanca Ivana Hribarja, naperjen na sprejem kompromisnega volilnega lista, ki naj bi imel med odborniki ravnatelja v p. drja. Frana Detelo. Kompromisni kandidati — prvomestnik Andrej Senekovič; odborniki: dr. Bleiweis, dr. Detela, Einspieler, dr. Mrhar, Pahernik, dr. Žerjav — so bili dani že na glasovanje, a klic profesorja drja Mihaela Opeke češ, da se ne ravna postavno, je podrl že sklenjeni kompromis. Prvomestnika namestnik je ukrenil nato, da naj se vrše volitve z listki, in prekinil zborovanje.

Med odmorom je bil banket v isti dvorani hotela „Triglava“ ob izvrstni postrežbi restavraterja Avgušтина Zajca. Napitnice ni bilo nobene.

Krog 6. ure se je nadaljevala skupščina. Skrutiator doktor Jakob Schegula je naznanil izid volitve:

Oddanih je bilo 260 glasovnic, med njimi 4 neveljavne. Za prvomestnika je bil izvoljen z 247 glasovi gim. ravnatelj v pok. vladni svetnik Andrej Senekovič; gim. ravnatelj v pok. dr. Fran Detela je dobil 7, župnik Ivan Vrhovnik 2 glasova.

V vodstvo so bili izvoljeni na tri leta: profesor dr. Ivan Mrhar z 234 glasovi, odvetniški kan-

didat doktor Gregor Žerjav z 227 glasovi, primarij dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški z 223 gl. in veleposestnik v Vuhredu Fran Pahernik z 222 glasovi; na dve leti: odvetnik dr. Fran Novak z 208 gl.; na eno leto: prošt Gregor Einspieler z 175 glasovi.

V nadzorništvo so bili izvoljeni: odvetnik dr. Danilo Majaron (129 gl.), odvetnik dr. Vladimir Ravnihar (127 gl.), profesor doktor Fran Ilešič (125 gl.), komerc. svetnik Fran Povše (112 gl.) in mestni župnik Fran Pavlič (110 gl.)

V razsodništvo so bili izbrani: mestni župan Karol Šavnik (113 gl.), dež. sodišča svetnik Fran Vedernjak (110 gl.), odvetnik dr. Karol Triller (105 gl.), kanonik Andrej Kalan (80 gl.) in odvetnik dr. Fran Tekavčič (72 gl.).

Državni in deželni poslanec Fran Grafenauer, ki je dobil nato besedo, je izrazil nezadovoljnost z izidom volitve in dvom, bode li še kdaj zborovala glavna skupščina. Končno je dal tole izjavo:

Podpisani v svojem in svojih somišljenikov imenu obžalujejo, da se je vprašanje družbinega vodstva rešilo potom majorizacije. Posebno glede na obmejne Slovence zamore po našem prepričanju družba doseči tedaj svoj namen, ako se društveni funkcionarji izvolijo sporazumno.

Za Štajersko:

Dr. Korošec,
Dr. Karl Verstovšek.

Za Kranjsko:

A. Kalan,
Pogačnik.

Za Goriško:

Razpet,
Dr. Hilarij Zorn.

Za Koroško:

Dr. Janko Brejc,
Val. Podgorc,
Grafenauer.

Poslanec Grafenauer je s tovariši ostavil dvorano. Potem je govoril mestni župan Ivan Hribar blizu takole: Nisem pričakoval od tovariša Grafenauerja, da bo tako govoril zlasti, ker je bil tako prisrčno pozdravljen od nas vseh. Demonstrativno je zapustil to dvorano. Prepričan sem, da je bil nagovorjen in pregovorjen, da je šel po kostanj v žerjavico. Obžalujem to in naglašam, da mora biti v vsakem društvu merodajna volja večine. Nesrečna je Grafenauerjeva fraza o majorizaciji. Kdo naj pa vlada, če ne večina? Tej večini se ni sramovati izvoljenih mož, katerih imena jamčijo, da bodo vestno izvrševali svoje dolžnosti. Vsa čast slogi koroških Slovencev, ki so lani nastopili složno v obrambo pravic koroškega naroda. Ali se je pa ta sloga koroških Slovencev danes pokazala? Einspieler je dobil danes majhno število glasov. Ali se v tem kaže sloga koroških Slovencev? Sloga bi se bila pokazala, ako bi bil dobil Einspieler glasove vseh, kakor smo mu jih mi dali. Izjava ni opravičena. Jaz sem predlagal kompromisno listo kandidatov. Kaj se je zgodilo po čudnih potih pravičnosti naših nasprotnikov? Dr. Detela je dobil le 7 glasov. Nova volitev je jasno pokazala misel večine. Grafenauerja visoko čislam in žal mi je, da je prevzel tako nehvaležno nalogo. Nesrečna fraza in predrznost je, če se dvomi, bode li še skupščina. Ta drznost se utegne maščevati. Naša družba ni prestala. Oprt na vaše navdušenje trdim, da bo stala krepkeje in da bo še več koristi donesla slovenskemu narodu nego doslej. Teh koristi bodo najbolj deležni naši bratje na Koroškem. Če našo pomoč odbijajo, podamo jim še drugo roko. Vemo, da moramo delovati za te brate. Nas ne moti noben podpis. Družba

je punčica narodno-napredne stranke in bo še nadalje ostala. Posebno me veseli, da stoji dandanes v naših vrstah krepka akademična mladina. Ona je naš ponos. Vzorno je njeno navdušenje za družbo, zlasti pa njenega zastopnika drja Žerjava. Izrekam mu zahvalo za njegovo požrtvovalnost. Še se bo razcvitala naša družba, še bodo naše skupščine in ko ne bo ne mene ne Svetca, stala bo ta naša mladina na našem mestu. Napijam družbi in kličem: Vivat, crescat, floreat!

Nato so govorili: trgovec Ivan Rus o razmerah na Kočevskem; jurist Albert Kramar iz Trbovelj in dr. Mihael Rostohar iz Beljaka, ki sta oporekala gori navedeni izjavi; takisto učitelj Vinko Engelmann iz Trsta hkratu proseč družbo, da naj otvori v II. tržaškem okraju še eno šolo; blagajnik Aleksander Hudovernik, ki je navduševal za delovanje v prid družbi; jurist Ernest Rekar o preustroju družbe — izročil je obenem prvomestnika namestniku 39 predlogov naperjenih na to; ravnatelj Ulčakar iz Trsta, ki je izrazil željo, da naj bi se vabila z glasovnicami vred pošiljala tako kakor prejšnja leta, ne da bi bilo treba šele ponje pisati — da naj se za nabavo družbinega blaga vselej razpiše natečaj — da naj družba skrbi tudi za trgovske šole; naposled se je odvetniški koncipient dr. Žerjav zahvalil voditelju zborovanja, ki je nato zaključil skupščino.

Družba sv. Cirila in Metoda je prejela ta dan nad 2000 K dohodkov, med njimi dar tržaške mladine od zadnje veselice 1600 K. Prišlo je več nakaznic z denarnimi pozdravi. Brzobjavno so pozdravili XXII. skupščino: mestna županja Milica Hribarjeva iz Brna in Doleneč in Šraj iz Železnikov.

Imenik podružnic

z izkazom poslanih doneskov v 1906. letu.

I. Kranjsko.

1. **Bistriški okraj na Notranjskem:** Ženska podružnica. Ustanovljena 16. oktobra 1887. — 1. gospa Pavlina *Bachmannova*, zdrav. vdova; 2. gdč. Minka *Brinškova*, trgovčeva hčerka; 3. gdč. Bibijana *Bisajlova*, učiteljica. — Namestnica: gospa Julija *Valenčičeva*, tovarnarjeva soproga. — Ustanovnic 11, letnic 46, podpornic 7, skupaj 64. — L. 1906.: 105-40 K.
2. **Bled:** Ustanovljena 30. marca 1886 z odl. min. za notr. stvr., št. 4775. — Pokrovitelj 7, ustanovnikov 5, skupaj 12. — L. 1906.: — K.
3. **Bohinjska Bistrica:** Ustanovljena 23. junija 1907.
4. **Brdski sodnijski okraj:** Ustanovljena z odl. dež. vlade 24. septembra 1886, št. 9627. — Pokrovitelja 2, ustanovnikov 5, skupaj 7. — L. 1906.: — K.
5. **Cerklje na Gorenjskem:** Ustanovljena 1889. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 18, skupaj 19. — L. 1906.: — K.
6. **Cerknica in okolica:** Ustanovljena 18. julija 1907 z odl. c. kr. dež. vlade v Ljubljani, št. 4288. — 1. Jos. *Rohrmann*, c. kr. notar; 2. Andrej *Šest*, nadučitelj; 3. gdč. Mar. *Wertl*, trg. Namestniki: Ant. *Lavrenčič*, kaplan; Iv. *Lavrič*, posestnik in trgovec; Iv. *Mahorčič*, c. kr. davkar. — Letnikov 30. — L. 1906.: — K.
7. **Cerknica in okolica:** Ženska podružnica. Ustanovljena 30. avgusta 1892 z odlokom, šte. 11.278. — Pokroviteljici 2. — L. 1906.: — K.
8. **Črnomelj:** Moška podružnica. Ustanovljena 1886, potrjena z odlokom c. kr. okr. glavarstva v Črnomlju 21. januarja 1887. Ustanovnikov 5. — L. 1906.: — K.

9. **Črnomelj**: Prva belokranjska ženska podružnica. Ustanovljena 8. oktobra 1892. — Ustanovnic 6. — L. 1906.: — K.
10. **Gorenjska dolina**: Sedež v Kranjski gori. Ustanovljena z min. odlokom dne 8. aprila 1886, št. 6134. — 1. Dr. Josip *Tičar*, zdravnik; 2. Iv. *Petrovčič*, nadučitelj; 3. Vinko *Čibašek*, kaplan. Namestniki: Jakob *Črne*, hotelir; Al *Klofutar*, c. kr. kontrolor; Vilko *Praprotnik*, c. kr. davčni pristav. — Pokrovitelja 2, ustanovniki 4, letnikov 30. — L. 1906.: — K.
11. **Gorje in okolica**: Ustanovljena 24. junija 1898, št. 2772 — Ustanovnikov 5. — L. 1906.: 50 — K.
12. **Idrija**: Moška podružnica. Ustanovljena z odlokom c. kr. deželne vlade kranjske 1. septembra 1886, št. 8837. — 1. Josip *Seljak*; 2. Filip *Sveteč*; 3. Alojzij *Pirc*. Namestniki Fran *Vončina*, Jos. *Oblak*, Matej *Seljak*. — Pokrovitelja 2, ustanovnik 1, letnikov 27, podpornik 1. — L. 1906.: 52 — K.
13. **Idrija**: Ženska podružnica. Ustanovljena z odlokom c. kr. deželne vlade kranjske dne 29. oktobra 1892, št. 13.037. — Pokroviteljica 1, ustanovnic 21, skupaj 22. — L. 1906.: 54-80 K.
14. **Ilirska Bistrica-Trnovo**: Ustanovljena 13. avgusta 1886. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 16, skupaj 17. — L. 1906.: 76 — K.
15. **Jesenice in Koroška Bela**: Ustanovljena z odlokom c. kr. deželne vlade kranjske 7. julija 1903, št. 2805. — 1. Matej *Rabič*, posestnik in tov. del.; 2. Iv. *Prijatelj*, kaplan; 3. Iv. *Zabukovec*, župnik. Odborniki: Iv. *Glavič*, predelavec; Fran *Smrekar*, tovar. mojster; Fran *Pogačnik*, tovarniški delavec; Karol *Čuk*, kaplan; Antón *Ravnik*, tovarniški delavec. — Pokrovitelji 4, ustanovnikov 8, letnika 102. — L. 1906.: 200 — K.
16. **Jeseniška občina**: Ustanovljena z odlokom c. kr. deželne vlade kranjske dne 11. julija 1905, št. 2534. — 1. Dr. Fr. *Kogoj*, župan; 2. Fr. *Fabinc*, učitelj; 3. Lovro *Humer*, obč. tajnik. Namestniki: Ivan *Legat*, posestnik; Fr. *Bokal*, zas. uradnik; Iv. *Naraks*, trgovec. Odborniki: Peter *Sitar*, trgovec; Fr. *Novak*, brivec; Fr. *Pavlin*, Fotograf. — Letnikov 20. — L. 1906.: 100 — K.
17. **Kamnik z okolico**: Moška podružnica. Ustanovljena dne 31. marca 1889, št. 3502. — 1. Josip *Močnik*, lekarnar in posestnik; 2. Fran *Kratner*, c. kr. davčni pristav; Ant. *Križman*,

- c. kr. davčni kontrolor. Namestniki *Martin Novak*, c. kr. nadpoštar; *Ant. Maier*, c. kr. davčni uradnik; *Ign. Tramte*, nadučitelj. Odborniki: *Dr. Iv. Kladva*, c. kr. deželnosodni svetnik; *Fr. Martinčič*, c. kr. oficijal v pokoju; *Jos. Repar*, postajenačelnik. — Pokrovitelj 5, ustanovnikov 16, letnikov 19, podpornikov 51, skupaj 91. — L. 1906.: —— K.
18. **Kamnik:** Ženska podružnica. Ustanovljena z odlok. c. kr. deželne vlade kranjske 6. septembra 1891, št. 11.014. — 1. Gospa Ana dr. *Krautova*, odvetn. in županova soproga; 2. gdč. *Marija Kratnerjeva*, učiteljica; 3. gdč. *Terezija Karolnikova*, posestnica. Namestnice: gospa *Mila Mlejnikova*, soproga davčnega pristava; gdč. *Marija Ahčinova*, zasebnica; gdč. *Ivanka Trpinčeva*, zasebnica. — Pokroviteljic 8, ustanovnici 2, letnic 66, podpornic 18, skupaj 94. — L. 1906.: 140— K.
19. **Kostanjeviški okraj:** Ustanovljena z odlokom c. kr. deželne vlade kranjske 17. maja 1890, št. 5826. — Ustanovnikov 6 — L. 1906.: —— K.
20. **Kranj:** Moška podružnica. Ustanovljena 28. novembra 1885., št. 4426. — Pokrovitelj 5, ustanovnikov 15, skupaj 20. — L. 1906.: 121— K.
21. **Kranj:** Ženska podružnica. Ustanovljena 13. avgusta 1892, št. 10.889. — 1. Gospa *Leopoldina Šavnikova*, soproga mestnega župana; 2. gdč. *Janja Miklavčičeva*, učiteljica; 3. gospa *Marija Pirčeva*, trgovčeva soproga. Namestnice: gospa *Matilda Majdičeva*, soproga veletržčeva; gdč. *Marija Roosova*, učiteljica; gdč. *Radivojka Ullrichova*, posestnica. — Pokroviteljica 1, ustanovnic 21, skupaj 22. — L. 1906.: 192— K.
22. **Kropa - Kamnagorica - Dobrava:** Ustanovljena z min. odlokom dne 30. marca 1886, št. 4775. — Pokrovitelji 4, ustanovnikov 8, skupaj 12. — L. 1896.: —— K.
23. **Krško in okolica:** Moška podružnica. Ustanovljena 6. marca 1887 z odlokom c. kr. deželne vlade v Ljubljani 24. marca, št. 3013. — 1. *Dr. Jurij Pučko*, c. kr. notar; 2. *Dr. Vilko Maurer*, notarski kandidat; 3. *Avgust Kos*, pomožni uradnik. Namestniki in odborniki: *Viktor Aumann*, *Fr. Gerald*, *Ivan Pfeifer*, *Janko Knapič*, *Fr. Marinček*, *Fr. Rumpreth*, *Jurij Adlešič*, *Fr. Antolič*, *And. Sever*. — Ustanovniki 3, letnikov 37, podpornikov 13, skupaj 53. — L. 1906.: 56— K.

24. **Krško in okolica:** Ženska podružnica. Ustanovljena z odlokom c. k. deželne vlade v Ljubljani 27. julija 1894, št. 13.985. — 1. Gospa Marija *Pfeiferjeva*, soproga posestnika; 2. gdč. Pavla *Zirerjeva*, učiteljica; 3. gospa Mar. *Pompetova*, c. kr. sod. prist. soproga. Namestnice: gospa Amalija *Jugovičeva*, pos., gospa Klotilda *Engelsbergova*, trg. soproga, gospa Mar. *Rumpretova*, trg. soproga. — Pokroviteljci 2, ustanovnice 4, letnic 37, podpornic 9, skupaj 52. — L. 1906 . . . 83 K.
25. **Litija:** Ustanovljena 1. novembra 1886. št. 10.929. — 1. Bernard *Andoljšek*, nadučitelj; 2. Luka *Sveteč*, c. kr. notar; 3. Vinko *Watzak*, c. kr. poštar. Namestnik: Fr. *Slanc*, veleposestnik. — Pokrovitelj 36, ustanovnikov 9, letnikov 15, podpornikov 67, skupaj 127. — L. 1906 . . . 282 K.
26. **Ljubljana:** Prva ljubljanska podružnica. Ustanovlj. z odl. c. kr. dež. vlade dne 14. oktobra 1885. št. 10.133. — 1. Doktor Vinko *Gregorič*, dež. primarij; 2. Fr. *Novak*, c. kr. gimn. profesor; 3. dr. Iv. *Svetina*, kn. šk. duhovni svetnik. Namestniki: Ivan *Sušnik*, stolni kanonik, Ant. *Bartel*, c. kr. gimn. profesor, dr. Iv. Milan *Hribar*, odvetnik. — Pokrovitelj 54, ustanovnikov 40, letnikov 221, podpornikov 26, skupaj 341. — L. 1906 . . . 1453 K 82 v.
27. **Ljubljana:** Šenklaškko-frančiškanska ženska podružnica. Ustanovljena 25. julija 1892. — Pokrovitelj 16, ustanovnic 25, skupaj 41. — L. 1906 . . . 465 K.
28. **Ljubljana:** Št. Jakobsko-trnovska moška podružnica. Ustanovljena z minist. odlokom 29. marca 1886. št. 3164. — 1. Dr. Fr. *Papež*, odvetnik; 2. Iv. *Vrhovnik*, mestni župnik; 3. dr. Gregor *Žerjav*, odvetn. kand. Namestnika: Vinko *Vizjak*, dež. rač. svetnik, Jos. *Pichler*, c. kr. okr. tajnik v p. Pregledovalca računov; Jernej *Bahovec*, trg., Jernej *Kilar*, c. kr. rač. revident. — Pokrovitelj 7, ustanovnikov 15, letnikov 29, skupaj 51. — L. 1906 . . . 94 K.
29. **Ljubljana:** Št. Jakobsko-trnovska ženska podružnica. Ustanovljena z odl. c. kr. deželne vlade dne 4. avgusta 1892. št. 9208. — Gospa Ivana *Zupančičeva*, stavbenikova soproga; 2. Gdčna Vera *Souvanova*; 3. gdč. Jela *Lozarjeva*. Namestnice: Gospa Josipina *Vidmarjeva*, gdč. Brigita *Souvanova*, gospa Mar. *Petrovčičeva*. Odbornice: Gospe: Jelka *Naglasova*,

Milica *Hribarjeva*, Uršula *Souvanova*, Ivana *Begova*, Franja dr. *Tavčarjeva*, gdč. Minka *Maroltova*. — Pokroviteljic 21, ustanovnic 32, letnic 110, podpornic 5, skupaj 263. — L. 1906. . . . 918 K.

30. **Ljubljana:** Šentpeterska moška podružnica. Ustanovljena z odl. c. kr. ministrstva notranjih zadev dne 14. aprila 1886. št. 5771. — 1. Fr. *Pavlič*, mestni župnik; 2. Fr. *Podkrajšek*, tajnik „Sl. Matice“; 3. Fr. *Zorko*, mestni kaplan. Namestniki: Viktor *Rohrmann*, tovarnar, Leo *Jerše*, železn. podur., Iv. *Bonač*, tovarnar. Odborniki: Al. *Lenček*, klep. mojster, Tomo *Mencinger*, trg., Janko *Pianeki*, nadučitelj v gluho-nemnici. — Pokrovitelj 13, ustanovnikov 32, letnikov 106, podpornikov 150, skupaj 301. — L. 1906 . . . 334 K.
31. **Ljubljana:** Šentpeterska prva ženska podružnica. Ustanovljena 12. julija 1891. — 1. Gospa Marija *Terčkova*, velepos.; 2. gdč. Helena *Bavdekova*, pos.; 3. gdč. Lina *Strahova*, pos. Namestnice: Gospa Ana *Podkrajškova*, pos., gospa Minka *Vrančičeva*, vdova viš. žel. oficijala, gdč. Josipina *Klemenčeva*, voditeljica trgovine, gospa Mar. *Sajovčeva*, trgovka. Odbornice: Gospa Katinka *Žanova*, pos., gdč. Antonija *Kadičeva*, trgovka, gdč. Roza *Počivalnikova*, knjigovodkinja. — Pokroviteljic 6, ustanovnic 32, letnic 110, skupaj 148. — L. 1906 . . . 1314 K.
32. **Logatec:** Moška podružnica. Ustanovljena 6. januarja 1887. — 1. Josip *Prevec*, c. kr. sod. pristav; 2. Stan. *Legat*, šols. vodja; 3. Valentin *Vončina*, c. kr. sod. oficijal v p. Namestniki: Fr. *Majdič*, c. kr. okr. živinozdravnik, Fr. *Jurca*, c. kr. tajnik, Fr. *Strmole*, c. kr. davč. kontrolor. Preglednika: Iv. *Rihar*, pos., Jos. *Tolazzi*, trgovec. — Pokrovitelj 1, letnikov 50, skupaj 51. — L. 1906 . . . 72 K.
33. **Logatec:** Ženska podružnica. Ustanovljena 21. avgusta 1892. št. 9854. — 1. Gospa Jos. *Mazi*, pos.; 2. gdč. Evgenija *Pe-hani*, učiteljica; 3. gdč. Marija *Tolazzijeva*, trg. hči. Namestnice: Gospa Ter. *Smole*, pos., gdč. Iva *Smole*, pos. hči, gdč. Marija *Meze*, pos. hči. Odbornice: Gospa Klementina *Vončina*, soproga sod. uradnika, gospa Marija *Strmoletova*, soproga davč. uradnika. — Pokroviteljic 6, ustanovnice 4, letnic 34, skupaj 44. — L. 1906 . . . 74 K.

34. **Loški potok:** Ustan. s c. kr. minist. odl. dne 28. aprila 1886. št. 6133. — Pokrovitelja 2, ustanovnikov 17, skupaj 19. — L. 1906 . . . — K.
35. **Meniševska v Begunjah:** Ustanovljena z odl. c. kr. dež. vlade 16. novembra 1886. št. 10.511. — Ustanovnikov 10. — L. 1906. . . — K.
36. **Metlika:** Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade dne 16. aprila 1886. št. 4866. — Ustanovnikov 9. — L. 1906 . . . — K.
37. **Mokronog:** Ustan. z minist. odl. 1886. št. 1. — 1. Dr. Milan *Geršak*, c. kr. sod. pristav; 2. Peter *Strel*, trgovec; 3. Iv. *Povše* ml., pos. in usnjar. — Pokrovitelja 2, ustanovnik 1, letnikov 53, skupaj 56. — L. 1906 . . . — K.
38. **Naklo z okolico na Gorenjskem:** Ustan. 18. septembra 1887. — 1. Fr. *Pavšič*, kaplan; 2. Fr. *Babič*, obč. sluga; 3. Fr. *Petrič*, nadučitelj. Namestniki: Peter *Jarc*, pos., Štefan *Čadež*, slikar, Val. *Križnar*, cerkvenik. — Ustanovnik 1, letniki 4, podpornikov 16, skupaj 21. — L. 1906 . . . 31 K.
39. **Novo mesto:** Moška podružnica, Ustanovljena z odl. c. kr. dež. vlade 3. marca 1886. št. 3318. — 1. Iv. *Krajec*, pos.; 2. Edmund *Kastelic*, trgovec; 3. Iv. *Maselj*, c. kr. profesor. Namestniki: A. *Žlogar*, kanonik, Jos. *Reisner*, c. kr. prof., Jos. *Ogoreutz*, trgovec. — Pokrovitelji 3, ustanovnikov 17, letnikov 58, podpornikov 5, skupaj 83. — L. 1906 . . . 178 K.
40. **Novo mesto:** Ženska podružnica. Ustan. z dop. c. kr. okr. glav. Novo mesto z dne 15. decembra 1901. — 1. Gospa Jakobina dr. *Žitkova*, soproga odvetnikova; 2. gdč. Frida *Vavpotičeva*; 3. gospa *Komparetova*, c. kr. davč. ofic. soproga. Namestnici: Gospa Ivana *Levčeva*, soproga svetnikova, gospa Mar. dr. *Vavpotičeva*, soproga zdravnikova. — Ustanovnic 7, letnic 63, podpornic 70, skupaj 140. — L. 1906 . . . 665 K.
41. **Pivka s sedežem v Št. Petru:** Ustanovljena z odl. c. kr. dež. vlade 3. oktobra 1886. št. 9917. — 1. Rudolf *Horvat*, nadučitelj v Zagorju; 2. gdč. Marica *Dovgan*, učiteljica; 3. Michael *Kalan*, nadučitelj v Št. Petru. Namestniki: Fr. *Verbič*, nadučitelj v Slavini, Alojzij *Domicelj* ml., trgovec, L. *Špillar*, trgovec. — Pokrovitelji 3, ustanovnikov 22, letnikov 26, skupaj 51. — L. 1906 . . . 53 K 18 v.

42. **Poljanska dolina:** Ustanovljena 17. septembra 1886. Pokrovitelj 1, ustanovniki 4, skupaj 5. — L. 1906 . . . 50 K.
43. **Postojna:** Moška podružnica. Ustanov. z odl. c. kr. deželne vlade dne 13. avgusta 1886. št. 8053. — 1. Greg. *Pikel*, pos. in župan; 2. Jakob *Drol*, c. kr. davč. kontrolor; 3. Andrej *Baraga*, tajnik posojilnice. Namestnika: Dom. *Dereani*, c. kr. davkar, Maks *Šeber*, pos. in fotograf. — Pokrovitelji 4, ustanovnikov 7, letnikov 50, podpornikov 26, skupaj 87. — L. 1906. . . . 60 K.
44. **Postojna:** Ženska podružnica. Ustan. 28. julija 1892, potrjena z odl. c. kr. dež. vlade dne 17. aprila 1893 št. 2161. — 1. Gospa Mar. *Pikel*, soproga trg. in župana; 2. gospa Julija *Gerstenmaier*, soproga fin. tajnika; 3. gdč. Mar. *Peteros*, učiteljica. Namestnici: Gospa Josipina *Juvanec*, gospa Franja *Paternost*, — Pokroviteljici 2, ustanovnic 7, letnic 40, podpornice 4, skupaj 53. — L. 1906 . . . 68 K.
45. **Prem:** Ustan. z odl. c. kr. deželne vlade z dne 3. septembra 1886. št. 8964. — Ustanovnikov 5. — L. 1906 . . . — K.
46. **Radovljica:** Ustan. 27. septembra 1892. — 1. — ; 2. Iv. *Šega*; 3. — Pokrovitelji 3, ustanovnikov 5, letnikov in podpornikov 45, skupaj 53. — L. 1906 . . . 70 K.
47. **Radovljica in okolica:** Ženska podružnica. Ustan. 8. avgusta 1900. št. 3502. — 1. Gospa Jela *Vilfan*; 2. Kristina *Fajdiga*; 3. — Pokroviteljici 2, ustanovnici 2, letnic 51, podpornic 9, skupaj 64. — L. 1906 . . . 144 K 17 v.
48. **Ribnica:** Ustanov. z min. odl. 5. februarja 1886. št. 1571., c. kr. okr. glav. Kočevje 18. februarja 1886. št. 2218. — 1. Doktor Ant. *Schiffner*, zdravnik in župan; 2. Ant. *Spende*, c. kr. sod. kancelist; 3. Štefan *Tomšič*, šol. vodja. Namestniki: Fr. *Dolinar*, dekan, Iv. *Toporiš*, c. kr. sod. pristav. Ign. *Gruntar*, c. kr. notar. — Pokrovitelj 5, ustanovnikov 18, letnikov 71, skupaj 94. — L. 1906 . . . 156 K 26 v.
49. **Ribnica in okolica:** Ženska podružnica. Ustan. 1. septembra 1898. št. 18.964. — 1. Gospa Albina *Višnikarjeva*, c. kr. sod. nadsvetnikova soproga; 2. gospa Jul. *Tomšič*, nadučiteljica soproga; 3. gdč. Anka *Podboj*. Namestnice: Gospa Marija *Gruntarjeva*, c. kr. notarja soproga, gdč. Albertina *Arkova*, gospa Ana *Murgljeva*, soproga davkarjeva. Druge odbornice

- gospo: Klementina *Pauserjeva*, Valentina *Spendetova*, Amalija *Fajdigova*. — Pokroviteljic 6, ustanovnic 13, letnic 100, skupaj 119. — L. 1906 . . . 630 K.
50. **Selce na Gorenjskem**: Ustan. z odl. c. kr. okr. glav. v Kranju 31. maja 1886. št. 5007. — Pokrovitelj 1, skupaj 1. — L. 1906. . . — K.
51. **Senožeče**: Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade v Ljubljani 23. aprila 1886. št. 4033, Ustanovnikov 6. — L. 1906 . . . — K.
52. **Smlednik in okolica**: Ustanov. 20. junija 1887. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 11, skupaj 12. — L. 1906 . . . — K.
53. **Stari trg pri Ložu**: Moška podružnica. Ustanov. 12. februarja 1893. z odl. c. kr. dež. vlade dne 19. januarja 1893. št. 15.820 de 1892. — Pokrovitelja 2, ustanovnikov 11, skupaj 13. — L. 1906 . . . — K.
54. **Stari trg pri Ložu**: Ženska podružnica. Ustanov. dne 12. februarja 1893. — L. 1906 . . . — K.
55. **Šiška**: Ustan. 17. februarja 1886. — 1. Jakob *Matjan*, pos.; 2. Fr. *Drenik*, zasebnik; 3. Ant. *Rojina*, pos. Namestnik: Anton *Javoršek*, nadučitelj. Odbornika: Iv. *Škarjovec*, slikar, Avgust *Schweiger*, zobozdravnik. — Pokrovitelji 4, ustanovnikov 12, letnikov 13, skupaj 29. — L. 1906 . . . — K.
56. in 57. **Škofja Loka in okolica**: Moška podružnica ustanovljena z min. odl. dne 28. marca 1886 št. 4772. — Ženska podružnica ustan. z odl. c. kr. dež. vlade 16. februarja 1894. št. 3084. — Skupni odbor: 1. Slavko *Flis*, učitelj in pos.; 2. gospa Ivanka *Flisova*, učiteljeva soproga; 3. Rafael *Thaler*, trg. in pos. Namestniki: Dr. Karol *Zakrajšek*, zdravnik, Otilija *Logar*, poštna upraviteljica, Leo *Lavrič*, trgovec. Odborniki: Albina *Deisinger*, zasebnica, Jos. *Deisinger*, trg., in Leopold *Primožič*, c. kr. kanc., računsko preglednika. — Pokrovitelji 3, ustanovnikov 18, letnikov 44, podpornik 1, skupaj 66. — L. 1906 . . . 80 K 40 v.
58. **Tržič in okolica**: Ustanovljena 29. avgusta 1899. št. 4547. — 1. Fr. *Špendal*, duh. svetnik in župnik; 2. Leonard *Zupan*, kaplan; 3. Rihard *Mally*, c. kr. davč. kontr. v p. Namestnik Rajko *Pollak*, c. kr. sod. pristav v p. Odborniki: Fr. *Ahačič*, tovarnar, Iv. *Papov*, čevljar, Jos. *Šter*, krčmar Pokrovitelji 3, ustanovnikov 6, letnikov 64, skupaj 73. — L. 1906 . . . 150 K.

59. **Turjak**: Ustanov. 26. marca 1886. Pokrovitelj 1, ustanovnikov 6, skupaj 7. — L. 1906 . . . — K.
60. **Unec in okolica**: Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade v Ljubljani 13. maja 1904. št. 8581. — 1. Avgust *Bele*, velepos.; 2. Peter *Repič*; 3. gospa Matilda *Sebenikar*. Namestništvo: Lovro *Sebenikar*, Viljemina *Repič*, Antonija *Gnezda*. — Letnikov 33. — L. 1906. . . . 72 K.
61. **Velike Lašiče**: Ženska podružnica. Ustan. z odl. c. kr. okr. glav. v Kočevju 2. jan. 1896. št. 12.271. — 1. Gospa Terez. *Grebenec*, soproga pos.; 2. gdč. Marija *Somrak*, učit.; 3. gdč. Kristina *Grebenec*. Namestnice: Gospa Ana *Hočevvar*, pos. soproga, gdč. Franjica *Hočevvar-Lenčkova*, gdč. Mila *Hočevvar*. Odbornice gospe: Marija *Hočevvar*, žup. soproga, Ema *Pucelj*, Ivana *Hočevvar*, Ana *Hočevvar*, Ana *Hočevvar-Lenčkova*, Franja *Ivanc*. Preglednici računov: Lea *Buković*, Poldi *Garbais*, učiteljici. — Pokrovitelja 2, ustanovniki 3, letnikov 100, skupaj 103. — L. 1906 . . . — K.
62. **Št. Vid nad Ljubljano**: Ženska podružnica. Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade v Ljubljani, 12. decembra 1892. št. 15.434. — Pokroviteljica 1, ustan. 2, skupaj 3. — L. 1906. . . . — K.
63. **Vipava**: Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade v Ljubljani 24. sept. 1886. št. 9656. — Pokr. 1, ustan. 16, skupaj 17. — L. 1906 — K.
64. **Vrhnika**: Moška podružnica. Ustan. 19. marca 1887., potrjena z odl. c. kr. dež. vlade 19. aprila 1887. št. 4123, — Pokrovitelj 7, ustan. 20, skupaj 27. — L. 1906 . . . 82 K.
65. **Vrhnika**: Ženska podružnica. Ustan. 10. okt. 1892. št. 12.368. z odl. c. kr. dež. vlade. — Pokr. 3, ustan. 6, skupaj 9. — L. 1906. . . . — K.
66. **Zagorje ob Savi**: z odl. c. kr. okr. glav. v Litiji 27. nov. 1892. št. 3152. — Pokr. 7, ustan. 3, skupaj 10. — L. 1906. . . . — K.
67. **Zatičina - Višnja gora**: Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade 3. sept. 1886. št. 8967. — Pokrov. 3, ustanovnikov 14, skupaj 17. — L. 1906. . . . — K.
68. **Železniki na Gorenjskem**: Ustan. 17. junija 1886. št. 5. — Pokrov. 1, skupaj 1. — L. 1906. . . . 52 K 30 v.
69. **Žužemberk in okolica**: Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade dne 2. jul. 1887. št. 6490. — 1. Jos. *Pehani*, pos.; 2. Ivan *Cirk*, c. kr. davčni pristav; 3. Gregorij *Koželj*, trg. — Letnikov 17. L. 1906. . . . — K.

II. Štajersko.

1. **Braslovče:** Ustan. dne 3. marca 1886. št. 6521. odl. min. za not. zadeve. — Ustanovnikov 13. — L. 1906. . . . — K.
2. **Breški okraj v Brežicah:** Ustan. z odlokom c. kr. vlade z dne 27. jul. 1890. št. 15.332. — 1. Andrej *Levak*, veleposestnik; 2. Peter *Gorjup*, kapelan; 3. Josip *Uršič*, trg. Namestniki: Jos. *Mešiček*, mestni župnik, Benjamin *Kunej*, posoj. tajnik, Ign. *Polanšek*, pek. mojster. Pokrov. 1, ustan. 10, letn. 32, skupaj 43. — L. 1906. . . . 223 K 75 v.
3. **Celje:** Moška podružnica. Ustan. z min. odl. 14. dec. 1885. št. 3563. — Pokrovitelj 5, ustanovnikov 9, skupaj 14. — L. 1906. . . . 500 K.
4. **Celje:** Ženska podružnica. Ustan. 19. nov. 1893. št. 29.547, z odl. c. kr. namestništva v Gradcu. — Pokrov. 4, ustan. 5, skupaj 9. — L. 1906. . . . 679 K 28 v.
5. **Gornji grad:** Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 27. febr. 1886. št. 2593. — 1. Josip *Krajnc*, st. velepos.; 2. Dr. Makso *Konečnik*, okrož. zdravnik; 3. Avgust *Drukar*, c. kr. notar. Namestniki: Fr. *Kocbek*, naduč., Rudolf *Vivod*, c. kr. davčni kontrolor, Božidar *Dedič*, nadučitelj v Bočni. — Pokrovitelj 1, ustan. 23, letn. 28, podporn. 30, skupaj 82. — L. 1906. . . . 263 K 80 v.
6. **Gornja Radgona:** Ustanov. 1901. — L. 1906. . . . 321 K 46 v.
7. **Gradec:** Akademiška podružnica. Ustan. z min. odl. dne 26. januarja 1886. št. 1112. — 1. Vilko *Pfeifer*, cand. jur.; 2. Konrad *Šmid*, cand. jur.; 3. Avgust *Munda*, cand. jur. Namestniki: 1. Bogumil *Hrašovec*, cand. jur., 2. in 3. Vekoslav *Lešnik*, cand. jur. — Pokrovitelj 1, ustan. 5, vseh članov 127. — L. 1906. . . . 150 K.
8. **Gradec:** Izvenakademiška podružnica. Ustan. z min. odl. dne 15. maja 1886. št. 7231. — 1. Ivan *Benedik*, župnik v p.; 2. Pavel *Glaser*, c. kr. pošt. rač. asistent; 3. Ivan *Vouk*, c. kr. pošt. nadkontrolor. Namestniki: Fr. *Hauptman*, c. kr. prof. na ženskem učiteljskišču, Fr. *Vršič*, uradnik zavarov. Riunione, Iv. *Mikl*, c. kr. pošt. rač. oficijal. — Pokrov. 5, ustanov. 22, letn. 75, podpornikov 15, skupaj 117. — L. 1906. . . . 254 K.
9. **Št. Jurij ob južni železnici:** Moška podružnica. Ustan. z odl. c. kr. namestništva 8. maja 1886. št. 895. — 1. Iv. *Jelšnik*,

- kapelan; 2. Karol *Kveder*, učitelj; 3. Anton *Jehart*, kapelan. Namestniki: Anton *Brglez*, Fr. *Žličar*, pos. tajnik, Jos. *Cmok*, pos. — Ustanovnikov 5, letn. 26, podporn. 3, skupaj 34. — L. 1906. . . . 150 K.
10. **Št. Jurij ob južni železnici:** *Ženska* podružnica. Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu 9 nov. 1891. št. 19.609. — 1. Gospa Agneza *Pisanec*; 2. gdč. Anica *Kavčičeva*; 3. gospa Mar. *Podgoršekova*. Namestnice: gospa Mar. *Mastnakova*, gdč. Anica *Cmokova*, gospa Ter. *Cmokova*. — Pokrovitelja 2, ustanovniki 4, letnikov 26, podpornikov 32, skupaj 64. — L. 1906. . . . 150 K 36 v.
11. **Konjice:** Ustanov. z min. odl. dne 26. marca 1886. št. 4252. — Pokrov. 1, ustan. 15, skupaj 16. — L. 1906. . . . 53 K.
12. **Kozje in kozjanski okraj:** Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 18. februarja 1904. št. 6044. — 1. Dr. Fran *Jankovič*, zdravnik; 2. Fr. *Čošenina*, not. kand.; 3. Iv. *Lah*, kapelan. Namestniki: Dr. Ferdinand *Kunej*, zdravnik, Franc *Vadnal*, učitelj; Fr. *Gostinčar*, učitelj. — Letnikov 34, podpornikov 11, skupaj 44. — L. 1906. . . . 94 K.
13. **Laški trg in okolica:** Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 18. sept. 1891. št. 21.236. — Ustanovnikov 8. — L. 1906. . . . — K.
14. **Lehen:** Ustan. z odlokom c. kr. deželne vlade v Gradcu dne 27. marca 1887. — 1. Srečko *Majcen*, nadučitelj; 2. Ivan *Zabovnik*, pos.; 3. gdč. Franjica *Urbanc*, velepos. hči. — Letn. 12. — L. 1906. . . . — K.
15. **Sv. Lenart v Slovenskih goricah:** Ustan. z odlokom c. kr. namestništva v Gradcu dne 13. oktobra 1888. št. 21.440. — L. 1906. . . . — K.
16. **Ljutomer z okolico:** Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 10. okt. 1892. št. 23.714. — 1. Ivanka *Karba*, učiteljica; 2. Ognjeslav *Skamlec*, kapelan; 3. Fr. *Zachert*, učitelj. Namestniki: Fr. *Čeh*, učitelj, Peter *Veselič*, brijač, Marija *Leber*, učiteljica. Odborniki: Gospe Marija dr. *Chloupekova*, Marija dr. *Grossmannova*, Marija *Seršenova*. — Letn. 31, podpornikov 126, skupaj 157. — L. 1906. . . . 203 K 24 v.
17. **Maribor:** Ustan. z min. odl. 10. januarja 1888. št. 353. — 1. Dr. Anton *Medved*, gimn. prof.; 2. dr. Karol *Verstovšek*,

- gimn. prof ; 3. Alb. *Avsenek*, posoj. uradnik. — Pokrov. 13. ustan. 12, letn. 95, skupaj 120. — L. 1906. . . . 600 K.
18. **Maribor in okolica:** Ženska podružnica Ustan. dne 14. maja 1898. št. 12.381. — 1. gospa Pavlina *Vousekova*, soproga sodnega nadsvetnika; 2. gdč. Mara *Koprivnikova*; gdč. Mar. *Poljančeva*, prof. soproga. Namestnice: Gospa Marija *Koprivnikova*, gdč. Ivanka *Sernečeva*, Pregl. računov: Gospa Olga *Schreinerjeva*, sopr. ravnateljja, gospa Ana *Košanova*. soproga prof. — Letn. 46, podpornikov 33, skupaj 79. — L. 1906. . . . 189 K.
19. **Ormoški okraj:** Moška podružnica. Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade dne 17. okt. 1887. št. 21.104. — 1. Dr. Anton *Žižek*, zdravnik; 2. Anton *Porekar*, nadučitelj; 3. Ciril *Geršak*, inženir. Namestniki: Jakob *Menhart*, župnik, Fran *Kovač*, tajnik okr. zastopa, Jakob *Zadravec*, paromlinar. — Pokr. 1, ustanovnikov 14, letnikov 13, podpornikov 8, skupaj 36. — L. 1906 . . . 31 K 28 v.
20. **Ormoški okraj:** Ženska podružnica. Ustan. z odlokom c. kr. namestništva v Gradcu dne 21. januarja 1892. št. 721. — 1. Gospa Ana *Rozinova*, učiteljeva soproga; 2. gdč. Uršula *Kuharičeva*, posestnikova hčerka; 3. gdč. Jerica *Omulčeva*, odvetnikova hčerka. Namestnice: Gospa Roza *Miklova*, gospa Ivanka dr. *Žižekova*, zdravnikova soproga, gospa Angela *Porekarjeva*, nadučiteljeva soproga. — Ustan. 10, letn. 40, podporn. 6, skupaj 56. — L. 1906 . . . 83 K.
21. **Polzela:** Ustanovlj. z odlokom c. kr. namestništva v Gradcu dne 8. marca 1887. št. 4219. — Ustanovnikov 5, skupaj 5. — L. 1906. . . . 50 K
22. **Ponikva:** Ustan. z odlokom c. kr. namestništva v Gradcu dne 8. marca 1887. št. 4219. — Ustan. 5 — L. 1905. . . . — K.
23. **Ptuj:** Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 27. dec. 1885 št. 25288. — 1. Leonard *Vavpotič*, minorit; 2. Ferdo *Skuhala*, posoj. uradnik; 3. dr. Josip *Komljanec*, profesor. Namestnik blagajn. Fr. *Košir*, učitelj. — Pokr. 3, ustan. 17, skupaj 20. — L. 1906. . . . 106 K 03 v.
24. **Rečica v Savinjski dolini:** Ustan. z minist. odl. dne 15. aprila 1886. št. 5233. — Ustanovnikov 2, skupaj 2. — L. 1906. . . . — K.

25. **Ruše in okolica:** Ženska podružnica. Ustan. z dne 26. dec. 1898. — 1. Gospa Ema dr. *Gorišekova*, zdravnikova sopr.; 2. Davorin *Lesjak*, učitelj; 3. gospa Ela *Lichtenwalnerjeva*, učit. sopr. Namestnica gospa Julija *Srnčeva*, trgov. soproga. Odbornice: Terezija *Haričeva*, Alojzija *Glaserjeva* in Ivanka *Hlebova* — Letn. 25, skupaj 25. — L. 1906. . . . 125 K.
26. **Sevnica:** Ustan. z min. odl. dne 27. maja 1886. št. 8017. — Ustan. 4, skupaj 4. — L. 1906. . . . — K.
27. **Slovenska Bistrica:** Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 13. septembra 1892. št. 20.790. Pokrov. 1, ustan. 8, letnikov 100, skupaj 109. — L. 1906. . . . 50 K.
28. **Slovenski Gradec in okolica:** Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 3. marca 1887. št. 3926. — Ustanikov 20, skupaj 20, — L. 1906. . . . — K.
29. **Sv. Benedikt v Slov. goricah:** Ženska podružnica. Ustanov. z odlokom c. kr. namestništva v Gradcu dne 21. julija 1904. št. 26.257. — 1. Roza *Doklova*; 2. Micika *Šeneker*; 3. Amal. *Letnik*. Namestnice: Antonija *Zimičeva*, Ivanka *Črnkova*, Iv. *Škofova*. Odbornice: Ana *Lorbekova*, Ant *Valentanova*, Matilda *Tomažičeva*, Cicilija *Škrobarjeva*. — Ustanov. 4, letn. 21, podpornikov 257, skupaj 282. — L. 1906. . . . 250 K.
30. **Sv. Lovrenc in okolica nad Mariborom:** Ženska podružnica. Ustan. dne 1. julija 1901. z odl. c. kr. dež. namestništva v Gradcu št. 22.692, — 1. Gospa Mar. *Brezočnikova*, velepos.; 2. gdč. Minka *Pernatova*, veleposestnikova hčerka; 3. gospa Julija *Škrbinjekova*, veleposestnica v Kumenu. Namestnice: gospa Marija *Pernatova*, velepos., gdč. Micika *Ladinikova*, Julika *Slavsova* v Lehnu. — Pokr. 1, ustan. 4 letnikov 25, skupaj 30. — L. 1906. . . . 252 K 72 v.
31. **Šaleška dolina v Šoštanju:** Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 20. februarja 1896. št. 3698. — Pokr. 1, ustan. 6, skupaj 7. — L. 1906. . . . — K.
32. **Škofja ves pri Celju:** Ustan. z odlokom c. kr. namestništva v Gradcu dne 3. okt. 1890. št. 35.890. — 1. Ivan *Prekoršek*, cand. phil.; 2. Ivan *Ahtik*; 3. Anton *Gmeiner*. Namestnika: Dr. Branko *Žižek*, Iv. *Jošt*. — Ustanovnikov 4, skupaj 4. — L. 1906. . . . — K.
33. **Šmarje-Slatina:** Ustan. z odl. c. kr. dež. vl. v Gradcu dne 10. dec. 1886. št. 24.839. — Ustanov. 5, skupaj 5. — L. 1906. 37 K.

34. **Trbovlje in okolica:** Ustan. kot podružnica za „Zidani most in okolico“ z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 7. dec. 1886. št. 24.545. Dne 25. okt. 1891. se je preselila in ima svoj sedež v Trbovljah, kar je na znanje sprejelo c. kr. namestništvo dne 30. marca 1892. št. 6047. — 1. Robert *Plovšak*, učitelj; 2. Fr. *Stermšek*, kapelan; 3. Josip *Lončarič*. Namestniki: Ivan *Šorčan*, nadučitelj, Dominik *Majcen*, rudar, Bernard *Perko*, železn. uradnik. Odbornik za Dol: Anton *Veternik*, župnik. — Ustanov. 24, letn. 52, podporn. 26, skupaj 78. — L. 1906. . . . 187 K 27 v.
35. **Trbovlje in okolica:** Ženska podružnica. Ustan. dne 13. febr. 1901. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 19. febr. 1901. št. 5466. — 1. Ga. Ana *Dimnik*, pos.; 2. gdč. Ruska *Frankovič*, modistinja; 3. gospa Ela *Kuhar*, učiteljjeva sopr. Namestnice: Vekoslava *Roš*, žup. hči, Jos. *Šentjunc*, pazn. sopr., Micika *Arzenšek*, učiteljica. Odbornice: Štefka *Cimperšek*, učiteljica, M. *Ludwig*, načeln. soproga, Amalija *Logar*, pos., Kristina *Birtič*, gost. hči, Režika *Pust*, trg. — Ustan. 1, letn. 83, podp. 15, skupaj 99. — L. 1906. . . . 221 K.
36. **Velenje:** Ustan. z odl. c. kr. glavarstva v Slovenjem Gradcu dne 19. septembra 1894. št. 2879. — L. 1906. . . . — K.
37. **Velika Pirešica:** Ustan. z odl. c. kr. namestništva dne 22. jul. 1888. št. 15.216. — Ustan. 1, skupaj 1. — L. 1906. . . . — K.
38. **Vransko:** Ustan. dne 9. januarja 1891. — 1. Simon *Meglič*, nadučitelj; 2. Rud. *Vrabl*, učitelj; 3. Ivan *Jakše*, učitelj. Namestniki: Fr. *Irgl*, župnik, Fr. *Kolšek*, tajnik pos. in okr. zastop., Alojzij *Zamuda*, kapelan. — Ustan. 2, letnikov 23, skupaj 25. — L. 1906. . . . 233 K.
39. **Vuhred - marenberski okraj:** Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 10. februarja 1886. št. 2958. — Rednih članov čez 50. — L. 1906. . . . 104 K.
40. **Žalec pri Celju:** Moška podružnica. Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 28. febr. 1886. št. 2621. — 1. Fran *Nidorfer*; 2. Fr. *Pikl*; 3. Fr. *Pristovšek*. Namestniki: Anton *Petriček*, Josip *Hvalenc*. — Pokrov. 1, ustan. 16, letn. 45, skupaj 62. L. 1906. . . . — K.
41. **Žalec pri Celju:** Ženska podružnica. Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 5. decembra 1905. št. 54.651. —

1. Gospa Mar. *Roček*; 2. gdč. Dora *Götzl*; 3. gdč. Dora *Bergman*. Namestnice: Gdč. Terezija *Kordiš*, gdč. Ljubica *Lipold*. gospa Marija *Černej*. — Ustan. 1, letn. 52, skupaj 53. — L. 1906. . . . 150 K.

III. Koroško.

1. **Apače**: Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade v Celovcu dne 16. maja 1888. št. 601. — Ustan. 1, skupaj 1. — L. 1906. . . . — K.
2. **Beljak in okolica**: Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade v Celovcu dne 21. oktobra 1886. št. 1954. — 1. Matija *Wutti*, posestnik; 2. Jurij *Trunk*, župnik; 3. Ivan *Hochmüller*, pos. in uradn. Namestniki: Kašpar *Truppe*, Ivan *Grabar*, posestnik, Ivan *Gajber* in Miha *Wilč*, posestnika. Druga odbornika: Gregor *Einspieler*, prošt, Ivan *Šervicelj*, pos. — Pokrov. 1, ustan. 5, letn. 5, podporn. 98, skupaj 109. — L. 1906. . . . 260 K.
3. **Celovec in okolica**: Ustan. dne 8. januarja 1886. št. 96. min. odl. — 1. Tomo *Schrey*, c. kr. prof. v p.; 2. Vekoslav *Legat*, vodja tisk. družbe sv. Mohorja; 3. Fr. *Errat*, zas. uradnik. Namestniki: Dr. Janko *Breje*, odvetnik, I. *Krofta*, vodj. ljublj. kreditne banke, Lambert *Ehrlih*, stolni kapelan. Odborniki: Monsign. Valentin *Podgorc*, vikar v Marijanišču, dr. Valentin *Janežič*, c. kr. učit. prof. — Pokrov. 5, ustan. 8, letnikov 21, skupaj 34. — L. 1906. . . . 120 K.
4. **Črna in okolica**: Ustan. dne 12. maja 1889. Ustan. 6, skupaj 6. L. 1906. . . . — K.
5. **Haber pri Medgorjah**: Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade v Celovcu dne 20. oktobra 1888. št. 1447. — 1. Martin *Dominikus*, posestnik; 2. Anton *Kaplan*, župnik; 3. Ivan *Drobnik*, pos. sin. Namestniki: Jurij *Drobnik*, gostil., Ant. *Drobnik*, pos., Matija *Ripan*, pos. Drugi odborniki: Valentin *Lušnik*, Martin *Kordaš*, Florijan *Sucher*. Ustan. 1, letn. 3, podporn. 75, skupaj 79. — L. 1906. . . . 27 K.
6. **Št. Janž v Rožni dolini**: Ustan. dne 16. septembra 1888. — Ustan. 1, skupaj 1. L. 1906. . . . — K.
7. **Št. Kancijan in okolica**: Ustan. dne 21. maja 1888. z odl. c. kr. dež. vlade št. 636. — 1. Ivan *Picej*, pos. in župan; 2. Lovro *Milar*, pos.; 3. Peter *Povoden*, krojač. Namestniki: Simon

- Temel*, pos.; Lovro *Silan*, pos.; Jos. *Povoden*, pos. — Ustan. 3, letn. 30, podporn. 78, skupaj 111. — L. 1906 . . . 144 K 56 v.
8. **Kotmara ves in okolica**: Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade 11. marca 1890. št. 298. — 1. Matija *Prosekar*, pos.; 2. Tomo *Ulbing*, prov.; Ivan *Štih*, pos. Namestniki: Andrej *Koban*, Dioniz *Strugar*, Jernej *Modrič* za Hodiše, Jakob *Hedenik*, Rupert *Krušič*. — Ustanovnik 1, letn. 5, podp. 115, skupaj 126. — L. 1906 . . . 30 K.
9. **Libeliče**: Ustan. dne 8. februarja 1891. z odl. c. kr. dež. vlade 20. marca 1892. št. 400. — L. 1906 . . . — K.
10. **Libuče in okolica**: Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade dne 30. junija 1902. št. 1175. — L. 1906 . . . 63 K 40 v.
11. **Pliberk in okolica s sedežem v Šmihelu**: Ustan. 2. aprila 1888. — Pokrovitelj 1, ustanov. 7, letn. 19, podporn. 11, skupaj 38. — L. 1906 . . . — K.
12. **Pokrče in okolica**: Ustan. 13. oktobra 1897. št. 1686. — L. 1906 . . . — K.
13. **Pribla ves in okolica**: Ustanov. z odl. c. kr. dež. vlade 22. marca 1890. št. 385. — L. 1906 . . . — K.
14. **Rožak in okolica**: Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade dne 19. julija 1893. št. 1178. — 1. Jos. *Pavl*, velep.; 2. Drag. *Hüttner*, žup.; 3. Mat. *Ražun*, žup. Namestnika: Matej *Antonič*, Gregor *Arnejc*. Odbornika: Simon *Lepušič* in Anton *Miklavčič*. — Ustan. 4, letn. 15, skupaj 19. — L. 1906 . . . — K.
15. **Št. Šteben in okolica na Zilji**: Ustan. z odl. c. kr. dež. vlade dne 22. februarja 1890. št. 249. — Ustan. 1, letn. 12, podporn. 10, skupaj 23. — L. 1906 . . . 18 K.
16. **Tolsti vrh in okolica**: Ustan. z odl. dež. vlade dne 6. junija 1888. št. 677. — Ustanovnik 1, letn. 13, podporn. 10, skupaj 24. — L. 1906 . . . 31 K.
17. **Velikovec in okolica**: Ustan. z odl. c. kr. dež. preds. v Celovcu z dne 6. oktobra 1893. št. 1616. — 1. Jos. *Pušl*, pos.; 2. Matej *Škofic*, pos.; 3. Anton *Kassl*. Namestnik: Fr. *Treiber*, župnik. — Letn. 30, podp. 40, skupaj 70 — L. 1906 . . . 124 K.
18. **Ziljska dolina in župnija Vrata**: Ustan. kot podružnica v „Ziljski Bistrici“, a razširila si je okrožje pod zgornjim naslovom, odobrenim z deželnovladnim odlokom dne 6. novembra 1887. št. 1492. — Ustan. 3, skupaj 3. — L. 1906 . . . K —.

IV. Primorsko.

a) Goriško.

1. **Ajdovščina in okolica:** Moška podružnica. Ustanovljena z odlokom c. kr. okr. glavarstva v Gorici dne 9. sept. 1886. št. 11.979. — Mihael *Malik*, trg.; 2. Avgust *Šeme*, uradnik drž. železn.; 3. Štefan *Štekar*, trg. — Ustanovnik 1. — L. 1906 . . . 25 K.
2. **Ajdovščina in okolica:** Ženska podružnica. Ustanovljena z odl. c. kr. namestništva v Trstu, dne 11. nov. 1892. št. 19.261. — 1. Gospa Mar. *Lokar*, soproga pos. in trg.; 2. gdč. Marica *Mahorčič*, učiteljica; 3. gdč. Lojzika *Dolenc*, trg. hčerka. Namestnice: gdč. Ženka *Godina*, gospa Anica *Božičeva*, gdč. Krista *Kovačeva*, gospa Avgusta *Repičeva*. Odbornici: gospa Justa *Lokarjeva*, velepos. soproga, gdč. Erna *Bratinina*. — Letn. 41, skupaj 41. — L. 1906 . . . 82 K 20 v.
3. **Bovec:** Ustanovljena 20. dec. 1886, z odlokom c. kr. namestništva v Trstu, št. 19.586. — Ustanovnikov 6, skupaj 6. — L. 1906 . . . — K.
4. **Briska podružnica, sedež v Biljani:** Ustanovljena 29. nov. 1888. z odl. c. kr. namestništva v Trstu št. 18.671. — L. 1906 . . . 23 K 60 v.
5. **Cerkno in okolica:** Ustanov. z odl. tržaškega namestništva, dne 10. dec. 1887. št. 18.322. — Ustan. 2. — L. 1906 . . . — K.
6. **Dornberg, Prvačina, Vogrsko in Gradišče:** Moška podružnica. Ustanov. z odl. c. kr. ministerstva dne 15. okt. 1887. št. 17.813. — Ustanovniki 3. — L. 1906 . . . — K.
7. **Dornberg.** Ženska podružnica. Ustanov. z odl. c. kr. namestništva v Trstu 14. avg. 1892. št. 13.893/1. — Ustanovnica 1. — L. 1906 . . . — K.
8. **Gorica:** Moška podružnica. Ustanov. 29. marca 1886. št. 4773, z odl. c. kr. ministerstva. — Pokr. 6, ustan. 15, skupaj 21. — L. 1906 . . . 20 K.
9. **Gorica:** Ženska podružnica. Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Trstu, dne 9. maja 1889. št. 7300/1. — 1. Gospa Avgusta *Šantlova*, prof. soproga; 2. gdč. Ida *Žilih*; 3. gospa Marija *Kopačeva*, trg. soproga, Namestnice: gospa Milena *Papeževa*, profesorjeva soproga, gdč. Lavoslava *Koršičeva*, učiteljica, gospa Ivanka *Deklevova*, trgovčeva vdova. Odbornici: Gospa *Amalija*

- Drufovokova*, trgovčeva soproga in gospa *Karolina Makučeva*, trgovčeva sopr. — Ustan. 28, letn. 118, podp. 22, skupaj 178. — L. 1906 . . . 385 K.
10. **Kanal**: Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Trstu, dne 23. febr. 1888. št. 3002. — Ustan. 4. — L. 1906 . . . — K.
  11. **Kobarid**: Moška podružnica. Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Trstu, dne 11. dec. 1886. št. 18.847 I. — Pokr. 1. ustan. 2, skupaj 3. — L. 1906 . . . 30 K.
  12. **Komenski okraj**: Ustanov. dne 5. julija 1891. — Ustan. 14. — L. 1906 . . . — K.
  13. **Naklo na Krasu**: Ustan. dne 24. apr. 1887. — L. 1906 . . . — K.
  14. **Prvačina**: Ženska podružnica. Ustan. 19. jan. 1894. ter potrjena z odl. c. kr. namestništva v Trstu 1894. št. 1264. — 1. Avgusta *Orel*; 2. Ter. *Pahor*; 3. Lucija *Gregorič*. Namestnice: Ter. *Saksida*, Jos. *Gregorič*, Mar. *Leban*. Odbornici: Jos. *Zorn*, Jos. *Gregorič*. Preglednici računov: Mar. *Stanič*, Alojzija *Zorn*. — Pokr. 2, letn. 24, podp. 5, skupaj 31. — L. 1906 . . . 25 K.
  15. **Ročinj in okolica**: Ženska podružnica. Ustan. 25. febr. 1899. št. 2405. — L. 1906 . . . — K.
  16. **Sežana in okolica**: Moška podružnica. Ustan. dne 10. avgusta 1894. z odl. c. kr. namestništva v Trstu št. 14.126. — Pokr. 4, ustan. 2, skupaj 6. — L. 1906 . . . — K.
  17. **Sežana in okolica**: Ženska podružnica. Ustan. z odl. tržaškega namestništva dne 6. okt. 1892. št. 16.977/I. — 1. gospa Ana *Bajec*, soproga učiteljiškega učitelja; 2. gospa Olga *Gruntar*; 3. gospa Milena *Pirjevec*. Namestnice: gdč. *Zvezdoslava Delak*, gospa *Rozina Kante*, gdč. *Justina Rožič*. Odbornice: gospa *Vekoslava Rebek*, gospa *Franja Gulič*, gospa *Marija Stolf*, gospa *Zofija Renčelj*. — Pokr. 13, ustan. 7, letn. 73, skupaj 93. — L. 1906 . . . 394 K.
  18. **Šempas**: Ustan. z odl. tržaškega namestništva dne 15. julija 1887. št. 9830 I. — Ustan. 2. — L. 1906 . . . 33 K 20 v.
  19. **Tolmin**: Moška podružnica. Ustan. z odl. tržaškega namestništva 22. avg. 1887. št. 12.278. — Ustan. 5. — L. 1906 . . . — K.
  20. **Tolmin**: Ženska podružnica. Ustan. dne 24. oktobra 1892. — Ustan. 9. — L. 1906 . . . — K.
  21. **Vrtojba in okolica**: Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Trstu dne 27. januarija 1905. št. 317/pr. — 1. Edvard *Štrekelj*, vikarij;

2. gospa Vincencija *Ferletič*; 3. Iv. *Zorn*. Namestniki: gdč. Genovefa *Cijan*, gdč. Arna *Batistič*, Alojzij *Paulin*. — Letn. 12, podp. 1, skupaj 13. — L. 1906 . . . 122 K 40 v.

b) Trst.

1. **Greta pri Trstu:** Ustan. dne 2. febr. 1889. z odl. tržaškega namestništva št. 2377 I. — Pokr. 5, ustanovn. 8, skupaj 13. — L. 1906 . . . — K.
2. **Sv. Ivan v Verdeli pri Trstu:** Ustan. dne 24. avgusta 1887. — 1. Miloš *Kamušič*, bivši šolski vodja in pos.; 2. Anton *Germek*, učitelj; 3. Iv. H. *Škerl*, trg. in posestnik. Namesniki: Anton *Čok*, kapelan, Josip *Nagode*, podjetnik in posestnik, Fran *Ponikvar*, trg. — Pokr. 5, ustan. 10, letn. 96, skupaj 111. — L. 1906 . . . 380 K.
3. **Trst:** Moška podružnica. Ustan. z min. odl. dne 27. febr. 1886. št. 3267. — 1. dr. Jos. *Abram*, odvetnik; 2. Vinko *Engelman*, učitelj; 3. Ivan *Vrščaj*, c. kr. učitelj. Namestniki: Miroslav *Pretner*, c. kr. učitelj, Ivan *Levičar*, trgovec, Justin *Arhar*, c. kr. učitelj. Odborniki: Jos. *Prunk*, ravnatelj, Nicefor *Stepančič*, veletržec. — Pokr. 12, ustanovn. 42, letn. 117, skupaj 171. — L. 1906 . . . 2261 K 70 v.
4. **Trst:** Ženska podružnica. Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Trstu, dne 12. februarja 1887. št. 1800 I. — Pokr. 8, ustan. 34, skupaj 42. — L. 1906 . . . 3209 K 80 v.
5. **Trst. Pri Sv. Jakobu:** Ustan. z odl. c. kr. namestništva v Trstu z dne 3. maja 1907. št. 534 I. — 1. Peter *Može*; 2. Andrej *Sirok*; 3. Rudolf *Može*. Odborniki oziroma namestniki: Mih. *Hrvatín*, Jos. *Zadnik*, Ant. *Kreševič*, Iv. *Hvastja*, Marija *Fabjančič*, Rozalija *Dobčnik*, posebej 4 odborniki. — Ustan. 4, letn. 92, skupaj 96. — L. 1906 . . . 37 K 09 v.
6. **Rojan pri Trstu:** Ženska podružnica. — L. 1906 . . . 120 K. — L. 1907. se je razšla.

c) Istra.

1. **Podgrad:** Ustan. 2. avg. 1886. — Pokr. 5, ustan. 17, skupaj 22. — L. 1906 . . . — K.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

šteje po XXII. veliki skupščini 155 podružnic s 6786 člani. — Podružnic in članov je naznanjenih :

	Podružnic				Vkup	Članov						Vkup	Podružnični prispevek l. 1906.	
	me- šan- kih	moš- kih	žen- skih	Vkup		častnih	pokro- vi- teljev	usta- nov- nikov	let- nikov	pod- porni- kov	K		V	
														K
za Kranjsko	32	17	20	69	2	290	642	1791	568	3293	8 779	23		
„ Štajersko	26	6	9	41	—	46	279	1061	562	1948	5 712	19		
„ Koroško	18	—	—	18	—	7	42	153	437	639	817	96		
„ Goriško	7	6	8	21	—	31	122	268	28	449	1 140	40		
„ Tržaško	2	2	1	5	—	30	100	305	—	435	6 008	59		
„ Istro	1	—	—	1	—	5	17	—	—	22	—	—		
	86	31	38	155	2	409	1202	3578	1595	6786	22 458	37		

Opomnja. Letošnji imenik podružnic je glasen opominjavec **na delo**. Mnogo podružnic je spalo v minulem letu. Nekatere so pač poslane novce, a niso naznanile podružničnega odbora in članov. Nujno prosimo slovenske rodoljube:

1. da ožive vse speče podružnice in osnujejo nove podružnice po vseh slov. občinah, kjer jih še ni;
2. do glavne skupščine naj se vsako leto izvrši podružnični občni zbor in nato naj se takoj nazna-
nijo vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda imena izvoljenih odbornikov in število članov;
3. podružnični blagajniki naj blagovole postlati nabrane novce (letnino in dr.) do 31. dne grudnia ali vsaj do 15. dne prosinca nasl. leta glavnemu vodstvu, da se morejo sprejeti kot podružnični prispevki v račun za tisto leto.

O volilni pravici

na veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda

govorita § 14. in 15. družbinih pravil. Njima v dopolnilo je izdalo družbino vodstvo pred zadnjo XXII. skupščino nastopna določila:

Posvetovalno in glasovalno pravico na veliki skupščini imajo:

1. Častni člani, pokrovitelji, člani družbinega vodstva, nadzorništva in razsodništva. Ti prejmejo „zglasnice“ in „glasovnice“ neposredno od družbinega vodstva. Svoje pravice morejo izvrševati le osebno. Namesto sebe ne morejo nikogar pooblastiti. Ako je pokrovitelj pravna oseba n. pr. kaka podružnica, društvo ali kakršnakoli skupina, naj se vodstvu od pristojne strani naznani zastopnik ali zastopnica pokroviteljnine, ako ni to že razvidno iz zadnjega Koledarja-Vestnika.

2. Podružnični zastopniki. Njihovo število se določi po številu članov tako, da je po en zastopnik na vsakih 50 članov, kateri so v minulem letu izpolnili svojo dolžnost. Štejejo se: a) vsi pokrovitelji, vpisani pri dotični podružnici; b) še živeči ustanovniki in letniki, kateri so plačali letnino za minulo solnčno leto; letniki, ki pristopijo letos, pridejo v poštev šele drugo leto, ker se na veliki skupščini poroča in polaga račun za minulo leto. Podporniki se pri določevanju zastopnikov za veliko skupščino ne štejejo, ker se ti po § 5. vdeležujejo samo zborov svoje podružnice kot poslušalci. Ako število tako določenih članov ni višje od 50, dobi podružnica enega zastopnika; ako je članov 51—100, dobi dva itd.

Podružnice, ki za minulo solnčno leto niso poslale nobenega prispevka, se štejejo med speče in ne morejo biti zastopane na letošnji veliki skupščini. Skrbe naj, da se kmalu predramijo. „Zglasnice“ in „glasovnice“ za podružnične zastopnike se pošljejo načelništvom podružnic. Od teh jih dobe zastopniki, izvoljeni na podružničnem letnem občnem zboru. Ako se pri kateri podružnici ne ganejo doslej vpisani funkcionarji, ker ne morejo več delati za

družbo, ali če pravijo, da so odstopili, pa jim niso bili izvoljeni nasledniki, prosi družbino vodstvo, naj katerikoli prijatelj slovenske mladine v dotičnem kraju pregovori nekdanjega podružničnega prvomestnika ali njegovega namestnika, da skliče podružnični letni občni zbor, ki naj izvoli nov odbor. Ako je v odboru le ena delavna oseba, lahko iz speče postane vzgledno delujoča podružnica. Podružnični letni zbor je sklepčen ob vsakem številu članov, ako je bil vsaj osem dni poprej sklican in naznanjen, kakor je krajevna navada.

3. P o o b l a š č e n c i. Podružničnim zastopnikom je dovoljeno pooblastiti namesto sebe kogarkoli izmed članov; vendar en pooblaščenec ne more za druge podružnice oddati več glasov kakor 5; od zastopnikov svoje podružnice pa tudi več. Pooblastilo pa mora biti od pooblaščenca podpisano, kakor je označeno na „zglasnici“. Le pravilno izpolnjene in podpisane „zglasnice“ ter pooblastila dajejo vdeležencem velike skupščine posvetovalno in glasovalno pravico.

Častna člana

družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Svec Luka, vitez Fran-Josipovega reda, namestni prvomestnik in pokrovitelj družbi sv. Cirila in Metoda, c. kr. notar, posestnik v Litiji i. dr.

Mons. Tomo Zupan, tajni komornik Nj. Svetosti papeža Pija X., vitez Fran-Josipovega reda, bivši prvomestnik in pokrovitelj družbi sv. Cirila in Metoda, konzistorijalni svetnik, gimnazijski profesor v pok., odbornik „Društva za krščansko umetnost“, vlastelin i. dr.

Pokrovitelji

družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani,

ki so po § 4 a) družbinih pravil vplačali vsaj po 200 kron.

1. **Abiturijenti slovenski 1896.** leta v Ljubljani po zastopniku dr. Leonu Staretu.
2. **Abiturijenti slovenski in hrvatski 1891.** I.
3. **Abiturijenti II. drž. gimnazije** v Ljubljani 1904. I., zastopnik Ivan Kcelj, sedaj medicinec na Dunaju.
4. **Gospa Accettova** Ivana, posestnica v Ljubljani.
5. „**Adrija**“, pevsko društvo v Barkovljah pri Trstu.
6. **Akad. društvo ferijalno „Prosveta“**, I, v Ljubljani, zastopnik vsakokratni predsednik.
7. „ „ „ „ „ II, v Ljubljani, zastopnik vsakokratni podpredsed.
8. „ „ „ „ „ III, v Ljubljani, zastopnik vsakokratni tajnik.
9. „ „ **slov. kat. „Danica“** na Dunaju.
10. **Akademija slovenskih bogoslovcev** v Celovcu, šolskega leta 1905/6., zastopnik Štefan Singer, prefekt v Celovcu.
11. **Alijančič Andrej** †, prelat in stolni kanonik v Celovcu.
12. **Gospa Alijančičeva** Marija na Dobravi pri Kropi.
13. **Aljaž Jakob**, župnik na Dovjem.
14. **Gospica Arcetova** Josipina, posestnica v Ljubljani.

15. **Bogoslovci slovenski**, Gorica 1891. l.
16. " " " 1892. l.
17. " " " 1893. l.
18. " " " 1894. l.
19. " " " 1895. l.
20. **Bogoslovci ljubljanski** 1892. l.
21. " " 1897. l., zastopnik Ivan Baloh, kaplan.
22. " " 1906. l., zastopnik Ivan Pogačar, kaplan.
23. **Bogoslovci mariborski** 1892. l.
24. " " šol. leta 1895/6.
25. " " 1899. l.
26. " " 1902. l.
27. " " 1903. l.
28. " " 1904. l., zastopnik Josip Friedauer, bogoslovec.
29. " " šol. leta 1904/5.
30. " " " " 1905/6., zastopnik Ivan Širec, bogoslovec.
31. Gospa **Brataničeva** Marija †, veleposestnica v Celju.
32. **Bralno društvo** pri Sv. Ivanu na Verdeli.
33. **Brezničani mašniki**, zastopnik najmlajši župnik-rojak, sedaj Fran S. Finžgar.
34. **Bukovec** Fr., župnik v Trvižu v Istri.
35. **Bukvarna kat.** v Ljubljani, zastopnik vsakokratni poslovodja, sedaj Ivan Mesar.
36. **Bulovec** Ivan †, kupec in posestnik v Radovljici.
37. Dr. **Celēstin** Fr. †, vseučiliški profesor v Zagrebu.
38. **Čitalnica Narodna** v Kranju.
39. **Čitalnica** v Postojni.
40. **Čitalnica** v Planini pri Rakeku.
41. **Čitalnica** v Spodnji Šiški.
42. **Čitalnica Slovanska** v Trstu.
43. **Čitalnica** v Vipavi.
44. Gospa dr. **Dečkova** Adela, odvetnikova soproga, graščakinja v Celju.
45. **Dekanija Šmartin pri Litiji**, zastopnik vsakokratni dekan, sedaj Matej Rihar.
46. Dr. **Dolenc** Josip, konz. svetnik in prof. bogoslovja v Ljubljani.

47. **Dolenec** Oroslav, posestnik v Ljubljani.
48. **Dom Gorjanski** v Gorjah, zastopnik njegov prvomestnik. Darovalec ameriški misijonar Josip Zalokar.
49. **Dom Katoliški** na Vrhniki.
50. **Domoljub**, neimenovan v Idriji.
51. **Drčar** Martin †, župnik v Preski.
52. Gospica **Druškovičeva** Ana, trgovčeva hči v Ljubljani.
53. Gospa **Druškovičeva** Valentina, omožena Goljaž v Pulju.
54. „**Društvo bralno**“ pri Sv. Ivanu poleg Trsta,
55. „**Društvo bralno**“ Litija.
56. „ „ Trebnje.
57. „ „ slovensko, Tržič.
58. „**Društvo delavsko podporno**“ v Trstu.
59. **Društvo hranilno in posojilno** v Ptuju št. I.
60. „ „ „ „ „ „ „ št. II.
61. „**Društvo Kamnik**“ v Kamniku.
62. „ „ „ „ zastopnica gospa Alojzija Žargijeva.
63. **Društvo kat. delavsko** na Jesenicah.
64. **Društvo kat. izobraževalno sv. Josipa** v Tržiču.
65. **Društvo kat. tiskovno** v Ljubljani, zastopnik Andrej Kalan, kanonik.
66. „**Društvo konsumno**“ pri Sv. Ivanu v Vrdeli.
67. „**Društvo pevsko Kolo**“ v Trstu.
68. **Društvo pevsko „Zvon**“ v Šmartinu pri Litiji.
69. **Društvo slovensko katoliško politično za radovljiški okraj** v Radovljici.
70. „**Društvo slovensko učiteljsko**“ v Ljubljani.
71. „**Društvo učiteljev in šolskih prijateljev**“ za okraj Kamnik.
72. „**Društvo učiteljsko za kranjski šolski okraj.**“
73. **Društvo vzajemno in podporno** v Ljubljani, zastopnik Andrej Kalan, kanonik.
74. **Društvo „Zvezda**“ na Dunaju.
75. **Družba Vincencijeva** v Tržiču.
76. **Družba zabavna** na Dolu, Štajersko, zastopnik nadučitelj Anton Gnus.
77. **Duhovščina ljubljanskega mesta št. I.**, zastopnik mestni župnik Martin Malenšek †.

78. Ista št. II., zastopnik stolni kanonik Fr. Lampe †.
79. **Einspieler** Andrej †, mnsgr., profesor v Celovcu.
80. **Ferk** Feliks, zdravnik in veleposestnik v Mariboru.
81. **Fon Jak.**, župnik v Kredi.
82. **Gerdol** Iv., posestnik v Škorklji pri Trstu.
83. Dr. **Glančnik** Jern., odvetnik v Mariboru.
84. **Govedič** Ivan, župnik v Šoštanju.
85. **Gregorčič** Sim. †, duhovnik, slovenski pesnik v Gorici.
86. Dr. **Gregorič** Vinko, dež. primarij v Ljubljani.
87. **Gričar** Ivan, trgovec v Ljubljani.
88. **Gruden** Jak. †, župnik.
89. **Hajšek** Ant. †, č. kanonik, dekan v Slov. Bistrici.
90. Gospa **Hočevnar** Josipina, veleposestnica v Krškem.
91. Gdč. **Hrenova** Ana, posestnica v Ljubljani, Krakovo.
92. **Hren** Jak., c. kr. dež. sod. svetnik v Ljubljani.
93. **Hrovatin** Ant. †, mnsgr., č. kanonik v Trstu.
94. **Jan** Juri †, č. kanonik in dekan v Dolini v Istri.
95. Dr. **Jeglič** Ant. Bonaventura, knezoškof ljubljanski i. dr.
96. **Jurca** And., veletržec v Ptuju.
97. **Jurca** Fr., trgovec v Postojni.
98. Gospica **Kadivčeva** Antonija, posestnica v Ljubljani.
99. **Kalan** Andrej, stolni kanonik v Ljubljani.
100. **Kalister** Fr. †, veletrgovec v Trstu.
101. Gospa **Kalistrova** Ivana, soproga veletrgovčeva v Trstu.
102. **Kavčič** Hinko †, posestnik in deželni poslanec v Razdrtem. V hvaležni spomin njegovega delovanja zbrali in darovali prijatelji po njegovi smrti 1893. l.
103. **Klub slovenski** v Celovcu.
104. **Koblar** Anton, dekan v Kranju, c. kr. konservator.
105. Gospa **Koblarjeva** Marija †, posestnica v Litiji.
106. Gospa **Koblarjeva** Vekoslava, omož, Slanec v Litiji.
107. **Kollmann** Fran, veletržec, namestni prvomestnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani, prvomestnik Mestni hranilnici.
108. **Košmertj** Frančišek, župnik v Ameriki.
109. **Kotnik** Fr. †, veleposestnik na Vrhniki.
110. **Kranjc** Viktor, c. in kr. generalni major v pokoju v Gradcu.
111. Dr. **Krek** Gregor †, dvorni svetnik, vseučiliški profesor v p., akademik v Ljubljani, št. I.

112. Isti, št. II.
113. Dr. **Krisper** Valentin, odvetnik v Ljubljani.
114. **Krzič** Anton, c. kr. učiteljski profesor, častni kanonik, član c. kr. dež. šolskega sveta, kot zastopnik „Katoliškega društva detoljubov“.
115. Gospa **Kukovec** Ana, soproga odvet. kand. v Celju.
116. Dr. **Lesar** Josip, častni kanonik, konz. svetnik, član c. kr. dež. šolskega sveta, ravnatelj semenišča v Ljubljani.
117. **Ljudska pesmarica**, zastopnik dr. Pečjak Gregorij, c. kr. gimn. profesor.
118. **Luckmann** Karel †, ravnatelj na Jesenicah.
119. **Luxa** Marino, posestnik in gostilničar na Proseku.
120. Gospa **Majdičeva** Ana, veletovarnarjeva soproga v Ljubljani.
121. **Majdič** Peter, veletovarnar v Hudinju pri Celju.
122. **Majdič** Vinko, veletovarnar v Kranju.
123. Gospa **Mallyjeva** Antonija, tovarnarjeva soproga v Hudinju pri Celju.
124. **Mally** Fr., tovarnar v Ljubljani.
125. Dr. **Marinko** Josip, k. š. duh. sv., c. kr. gimn. prof. v Novem mestu.
126. Dr. **Marolt** Janko, okrožni zdravnik na Vrhniki.
127. **Martelanec** Drag. †, hranilnični uradnik na Greti pri Trstu.
128. **Matjan** Jak., veleposestnik v Zgornji Šiški.
129. **Mejač** Ivan, trgovec v Ljubljani.
130. **Mestna občina Idrija.**
131. **Mestna občina Ljubljana.**
132. **Miklavčič** Karel, župnik v pokoju.
133. **Mladina litijska**, zastopnik vsakokratni nadučitelj, sedaj Bernard Andoljšek.
134. Dr. **Munda** Fr., odvetnik in posestnik v Ljubljani.
135. **Murnik** Iv., ces. svetnik, vitez železni kroni III. vrste in Fran-Josipovemu redu v Ljubljani.
136. Gospa **Murnikova** Marija †, soproga ces. svetnika.
137. **Nabergoj** Iv. †, posestnik na Proseku.
138. **Naselbina** slovenska v Pulju, zastopnik c. kr. mornarski kaplan Iv. Ambrož.
139. **Neimenovan rodoljub.**
140. **Notar** Ant., eksposit v Plavju, p. Zavlje pri Trstu.

141. **Občina Draga.**
142. **Občina Selce** na Gorenjskem.
143. **Občina Sežana** na Krasu.
144. „**Obitelj Truden-Bogdaničeva**“ v Barkovljah pri Trstu v spomin
† gospe Natalije Trudnove.
145. **Oblak Ivan**, župnik na Bledu.
146. **Perdan Ivan** †, prvomestnik trgovski komori in veletrgovec v
Ljubljani.
147. **Dr. Perne Fr.**, c. kr. gimnazijski profesor v Kranju.
148. **Petričič Vaso**, veletržec v Ljubljani.
149. **Plantan Ivan**, c. kr. notar v Ljubljani.
150. **Pleteršnik Makso**, vitez Fran-Josipovemu redu, c. kr. gimn.
profesor v pokoju v Ljubljani.
151. **Podružnica akademiška** v Gradcu.
152. **Podružnica Bled** v proslavo 50let. vladanja cesarja Frana Josipa I.
153. **Podružnica Brežice.**
154. **Podružnica Gornji grad**, zastopnik Fran Kocbek, nadučitelj.
155. **Podružnica Sv. Ivan** pri Trstu.
156. **Podružnica Kropa-Kamna-Gorica-Dobrava št. I.**
157. Ista št. II.
158. Ista št. III.
159. **Podružnica** v Litiji št. I., zastopnik vsakokratni prvomestnik,
sedaj nadučitelj Bernard Andoljšek,
160. **Podružnica Litija št. II.**, zastopnica gospa Terezija Svetec.
161. **Podružnica** v Loškem potoku.
162. **Podružnica** v Mokronogu.
163. „**Podružnica pivška**“ v Št. Petru na Krasu št. I.
164. Ista št. II.
165. **Podružnica Šiška št. I.**
166. Ista št. II., zastopnik trgovec Ant. Pogačnik.
167. **Podružnica** v Železnikih.
168. **Podružnica moška** v Kamniku št. I.
169. Ista št. II., zastopa c. kr. višji okrajni živinozdravnik Jos. Nik.
Zadnikar.
170. Ista št. III., zastopnik lekarničar Jos. Močnik.
171. **Podružnica moška** v Kranju.
172. **Podružnica moška šentpeterska** v Ljubljani, zastopnik trgovski
poslovodja Fr. Mulaček.

173. **Podružnica moška** v Postojni.
174. **Podružnica moška** v Ribnici št. I.
175. Ista št. II., zastopnik c. kr. višji dež. sod. svetnik Fr. Višnikar.
176. Ista št. III., zastopnik c. kr. sodni kancelist Anton Spendè.
177. Ista št. IV., zastopnik dr. Anton Schiffrer.
178. **Podružnica moška** v Sežani št. I.
179. Ista št. II.
180. **Podružnica moška** v Starem trgu, zastopnik vsakokratni prvomestnik.
181. **Podružnica moška** v Trbovljah št. I. } zastopnika voli vsako
182. Ista št. II. } leto občni zbor.
183. **Podružnica moška** na Vrhniki št. I.
184. Ista št. II.
185. **Podružnica ženska** v Ajdovščini št. I.
186. Ista št. II
187. Ista št. III.
188. **Podružnica ženska** v Celju.
189. **Podružnica ženska** v Cerknici.
190. **Podružnica ženska** v Dornbergu.
191. **Podružnica ženska** v Idriji.
192. **Podružnica ženska** v Št. Juriju ob južni železnici.
193. **Podružnica ženska** v Kamniku št. I.
194. Ista št. II.
195. Ista št. III., zastopnica gospa Marija Fischerjeva.
196. Ista št. IV., zastopnica odvetnikova ter županova soproga Ana dr. Krautova.
197. Ista št. V., zastopnica gdč. Terezija Karolnikova.
198. Ista št. VI., zastopnica gospa Marija Vremšakova.
199. Ista št. VII., zastopnica gospa Terezija Kemperlejeva.
200. Ista št. VIII., zastopnica gdč. Ivanka Trpinčeva.
201. **Podružnica ženska** v Kranju.
202. **Podružnica ženska** v Krškem.
203. **Podružnica ženska** v Laščah.
204. **Podružnica ženska šenklavško - frančiškanska** v Ljubljani št. I. zastopnica gospa nam. žup. Marija pl. dr. Bleiweiss-Trsteniška.
205. Ista št. II., zastopnica viš. svet. gospa Julija dr. Ferjančičeva.
206. Ista št. III., zastopnica gospa Ana Lahova †.
207. Ista št. IV., zastopnica gospa vlad. svet. Marija dr. Zupančeva.

208. Ista št. V., zastopnica „Glasbena Matica“ po vsakokratnem svojem prvomestniku, sedaj po c. kr. gimn. prof. Antonu Štritofu.
209. Ista št. VI., zastopnica gdč. nadzorovalna dama mestne višje dekljiške šole Marija Wessnerjeva.
210. Ista št. VII., zastopnica gospa odvetnikova soproga Lina dr. Hudnikova.
211. Ista št. VIII., zastopnica gospa ravnateljjeva soproga Marija Grassellijeva.
212. Ista št. IX., zastopnik vsakokratni prvomestnik akad. kluba „Mladost“ v Zagrebu.
213. Ista št. X., zastopnik častni član družbe sv. Cirila in Metoda, c. kr. notar Luka Svetec.
214. **Podružnica ženska šentjakobsko-trnovska** v Ljubljani št. I., zastopnica gospa ravnateljjeva Hedvika Šubičeva.
215. Ista št. II., zastopnica gospa Ivanka Gutnikova †.
216. Ista št. III., zastopnica gdč. mestna učiteljica-voditeljica Minka Maroltova.
217. Ista št. IV., zastopnica gospa mestna učiteljica Ivanka Beg-Praprotnikova.
218. Ista št. V., zastopnik magistratni oficijal Anton Gutnik.
219. Ista št. VI., zastopnica gospa revid. Marija Pe trovčičeva.
220. Ista št. VII., zastopnica gospa prvomestnica Ivanka Zupančičeva.
221. Ista št. VIII., zastopnica gospa Marija prof. Peruškova.
222. Ista št. IX., zastopnica gospa Marija dr. Kušarjeva.
223. Ista št. X., zastopnica gospica trg. Jelica Lozarjeva.
224. Ista št. XI., zastopnica gospica veletrg. hči Brigita Souvanova.
225. Ista št. XII., zastopnica gospa Josipina Vidmarjeva.
226. Ista št. XIII., zastopnica gospa županja Milica Hribarjeva.
227. Ista št. XIV., zastopnik konc. vodja „Glasbene Matice“ Matej Hubad.
228. Ista št. XV., zastopnica gospa tovarnarjeva Jelka Naglasova.
229. Ista št. XVI., zastopnica veletrg. hči gdč. Vera Souvanova.
230. Ista št. XVII., zastopnica not. soproga gospa Lea Demšarjeva.
231. **Podružnica I. ženska šentpeterska** v Ljubljani št. I.
232. Ista št. II.
233. Ista št. III., v spomin † prvomestniku Martinu Malenšku.
234. Ista št. IV., zastopnik častni član družbe sv. Cirila in Metoda c. kr. notar Luka Svetec.

235. **Podružnica ženska** v Logatcu št. I.
236. Ista št. II.
237. Ista št. III., zastopnica gospa Ivana Šegova.
238. Ista št. IV., zastopnica gdč. Marija Tollazzijeva.
239. Ista št. V., zastopnica gdč. učiteljica Evgenija Pehanijeva.
240. Ista št. VI., zastopnica gdč. Marija Puppisova.
241. **Podružnica ženska pri Sv. Lovrencu** nad Mariborom.
242. **Podružnica ženska** v Novem mestu.
243. **Podružnica ženska** v Postojni.
244. **Podružnica ženska** v Prvačini št. I.
245. Ista št. II.
246. **Podružnica ženska** v Radovljici št. I.
247. Ista št. II.
248. **Podružnica ženska** v Ribnici št. I., zastopnica gospa notarjeva soproga Marija Gruntarjeva.
249. Ista št. II., zastopnica gospa Albina Višnikarjeva, soproga viš. dež. sodnega svetnika.
250. Ista št. III., zastopnica gospa Ana Podboj-Cenetova, posestnica.
251. Ista št. IV., zastopnica gospa notarjeva soproga Marija Gruntarjeva.
252. Ista št. V., zastopnica gospa Amalija Fajdiga, soproga veleposestnika v Sodražici.
253. Ista št. VI., zastopnica gospa Ana Tomšičeva, naduč. soproga.
254. **Podružnica ženska** v Sežani št. I., zastopnica gospa Marija dr. Treova v Gorici.
255. Ista št. II., zastopnica gospa Zinka dr. Rybářeva v Trstu.
256. Ista št. III., zastopnica gospa Franja Guličeva.
257. Ista št. IV., zastopnica gdč. Ivanka Lozejeva, učiteljica v Tomaju.
258. Ista št. V., zastopnica gospa Maša Gromova v Trstu.
259. Ista št. VI., zastopnica gdč. Ant. Drufovka.
260. Ista št. VII., zastopnica gospica Zvezdoslava Delakova, učiteljica v Storjah.
261. Ista št. VIII., zastopnica gospa Janja Stolfova.
262. Ista št. IX.
263. Ista št. X., zastopnica gospa Antonija Grahilijeva v Klancu, Istra.
264. **Podružnica ženska** v Škofji Loki št. I., zastopnica gdč. Jerica Dolenčeva.
265. Ista št. II.

266. **Podružnica ženska** v Trbovljah št. I. } zastopnico voli vsako
 267. Ista št. II, } leto občni zbor.
268. **Podružnica ženska** v Trstu št. I., zastopnica † gospa Natalija Trudnova.
269. Ista št. II., zastopnica gdč. Milika Mankočeva.
270. Ista št. III., zastopnica gospa Franja dr. Pertotova.
271. Ista št. IV., zastopnica gospa učit. Marica Nadlišek-Bartolova.
272. Ista št. V., zastopnica gospa Karla Ponikvarjeva.
273. **Podružnica ženska** v Št. Vidu nad Ljubljano.
274. **Podružnica ženska** na Vrhniki št. I.
275. Ista št. II.
276. **Pogačar Simon**, vpokojen c. kr. vojni oskrbnik in posestnik v Ljubljani.
277. **Pollak Karol**, tovarnar v Ljubljani.
278. **Posojilnica** v Celju.
279. " " Logatcu.
280. " " Mariboru št. I.
281. " " " št. II.
282. " " " št. III.
283. " notranjska v Postojni.
284. **Posojilnica** v Ormožu.
285. " " Radovljici.
286. " " Ribnici.
287. " **Savinjska** v Žalcu.
288. " **in hranilnica** v Trstu.
289. " v Vitanju.
290. **Potočnik Tomo**, župnik na Breznici.
291. **Predovič Elija**, veletrg. v Ljubljani.
292. **Prezlik Jarolim**, mag. pharm. v Litiji.
293. **Profesorji slovenski ljubljanske I. drž. gimn.**, zastopnik vpok. c. kr. prof. Makso Pleteršnik.
294. **Ramoveš Andr.**, župnik v Dobropoljah.
295. **Ramoveš Jern.**, župnik v Poljanah nad Škofjo Loko.
296. Gospa **Ravniharjeva Franja**, vdova dež. knjigovodje v Ljubljani.
297. **Resman Iv. Nep. †**, vpok. nač. železnične postaje v Ljubljani.
298. **Rodbina Lovro Verbičeva**. V spomin očetove smrti 11. avgusta 1897. Zastopnik Jos. Verbič, posestnik v Borovnici.
299. **Rodè Jos. †**, posestnik v Kamniku.

300. **Rodoljub**, neimenovan v Celovcu.
301. „**Rodoljubi lokovski**,“ zastopnica gospa Marija Muhova.
302. **Rohrman Vikt.**, posestnik in tovarnar v Ljubljani.
303. **Rozina Julij** †, trgovec v Pudobu pri Ložu.
304. „**Samci novomeški**.“
305. „**Samci šentpeterski**“ na Krasu.
306. **Schrey Alojzij**, c. kr. višji poštar in posestnik na Jesenicah.
307. Dr. **Sedej Fr.**, knez in nadškof v Gorici, i. dr.
308. **Skočir Avgust**, župnik deželne bolnice v Gradcu.
309. **Skrinjar Sim**, uradnik v Trstu.
310. **Skupina** poštних uradnikov v Ljubljani, zastopnik c. kr. oficijal Iv. Hafner.
311. **Slavija, banka** v Ljubljani št. I.
312. Ista št. II.
313. Ista št. III.
314. „**Slovenke litijske**“ št. I., zastopnica gospa Jos. Koblarjeva.
315. Iste št. II., zastopnica gospa Hel. Bevkova.
316. Iste št. III., zastopnica gospa Milivoja Vončinova.
317. Iste št. IV., zastopnica gospa Agneza Lenčkova †.
318. Iste št. V., zastopnik častni član družbe sv. Cirila in Metoda, c. kr. notar Luka Svetec.
319. Iste št. VI., zastopnica gospa Minka Vrančičeva, vdova železniškega uradnika v Ljubljani.
320. Iste št. VII., zastopnica gospa Kristina Gregorčičeva.
321. Iste št. VIII., zastopnica gospa notarjeva Ter. Svetčeva.
322. Iste št. IX., zastopnica gospa Hel. Bevkova.
323. Iste št. X., zastopnik častni član družbe sv. Cirila in Metoda, c. kr. notar Luka Svetec.
324. Iste št. XI., zastopnica gospa Ana Kozlevčarjeva, soproga postajenačelnika v Litiji.
325. „**Slovenke litijske in šmartinske**“ št. I., zastopnica gospa Ter. Svetčeva.
326. Iste št. II., zastopnica gdč. Ljudmila Roblekova.
327. Iste št. III., zastopnica gospa Marija Zoretova.
328. Iste št. IV., zastopnica gospa Iv. Knafličeva.
329. Iste št. V., zastopnica učiteljica gdč. Kristina Demšarjeva.
330. Iste št. VI., zastopnica gdč. Minka Demšarjeva †.
331. Iste št. VII., zastopnica gdč. Amalija Jenkova.

332. Iste št. VIII., zastopnica gospa Jos. Bartlova, nadučiteljjeva soproga v Ljubljani.
333. Iste št. IX., zastopnica gospa Emilija Beneševa †.
334. Iste št. X., zastopnik častni član družbe sv. Cirila in Metoda c. kr. notar Luka Svetec.
335. Iste št. XI., zastopnica gdč. Ana Moosova, učiteljica v Šiški.
336. Iste št. XII., zastopnica gospa Jos. Lebingerjeva, posestnica in trgovka v Litiji.
337. **Slovensko omizje v Pliberku**, zastopnik g. Ivan Hornböck.
338. **Slovenski rimski romarji**, zastopnik knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič.
339. **Smolnikova rodbina** pri Sv. Križu nad Mariborom, zastopnik Fran Hauptmann, profesor v Gradcu.
340. **Smrekar** Ivan, katehet v Ljubljani.
341. „**Sokol Dolenjski**“ v Novem mestu.
342. „**Sokol ljubljanski**.“
343. **Souvan** Fr. Ks. †, veletrgovec v Ljubljani.
344. Gospa **Souvanova** Ursula, vdova veletrgovčeva v Ljubljani.
345. Dr. **Srnec** Jos., odvetnik, deželni poslanec v Celju.
346. Dr. **Stare** Josip, c. kr. fin. prok. adjunkt v Ljubljani.
347. Gospa dr. **Storova** Ana, soproga odv. v Teharjih na Štajerskem.
348. Dr. **Stor** Frančišek, graščak v Teharjih na Štajerskem.
349. Dr. **Stor** Fr., graščak.
350. **Stor** Stanko, gimn. dijak v Kalksburgu.
351. Častni član družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, **Svetec** Luka, vitez Fran Josipovega reda, c. kr. notar, posestnik i. dr. v Litiji.
352. **Svetec** Terezija, soproga c. kr. notarja v Litiji.
353. Dr. **Svetina** Iv., k.-š. duh. svetnik, c. kr. gimnazije profesor v Ljubljani.
354. **Šabec** Iv., †, veletrgovec v Trstu.
355. **Škrjanec** Ivan, župnik v Vremah.
356. Gospa dr. **Škofic-Trtnikova** Iv. †, soproga prof.
357. **Štepančič** Fr. †, veleposestnik v Temnici.
358. Gospa dr. **Tavčarjeva** Franja, soproga odvetnika in deželnega odbornika v Ljubljani.
359. **Tiskarna Blaznikova** v Ljubljani, zastopnica gospica † Albina Blaznikova.
360. „**Tiskarna Narodna**“ v Ljubljani.

361. **Tomazič** Iv. F. †, mestni župnik v Škofji Loki.
362. **Treven** Anton, posestnik in trgovec ob Savi na Jesenicah.
363. **Trg Litija**.
364. **Trg Vrhnika**, zastopnik vsakokratni župan, sedaj g. Gabrijel Jelovšek.
365. **Trpin** Ivan, župnik v Mošnjah.
366. Dr. **Turner** Pavel, veleposestnik v Mariboru.
367. Dr. **Ušeničnik** Aleksij, profesor bogoslovja v Ljubljani.
368. **Valenčič** Ivan, trgovec v Trnovem pri Ilirski Bistrici.
369. **Vas Podholm** pri blejskem jezeru, zastopnik duhovni predstojnik gorjanske župnije. Darovalec misijonar Josip Zalokar.
370. **Vas Šmartin** pri Litiji.
371. **Vas Št. Vid** pri Zatičini.
372. **Vatovec** Ivan Marija, deželni poslanec v Trstu.
373. **Vavru** Ivan †, vpok. c. kr. gimn. profesor v Ljubljani.
374. Gospa **Velkovrhova** Franja, tovarnarjeva soproga v Ljubljani, 1898. leta, v spomin 50-letnice vladanja cesarja Frana Josipa I.
375. **Velkovrh** Ivan, tovarnar in mestni odbornik v Ljubljani.
376. **Verbič** Josip, tovarnar v Bistrici.
377. Dr. **Vicco** Anton †, graščak v Podgradu v Istri.
378. Dr. **Vidrič** Lovro †, odvetnik v Zagrebu.
379. **Vilhar** Ivan †, ravnatelj, hišni posestnik in meščan v Ljubljani.
380. **Visokošolci slovenski** na Dunaju leta 1892.
381. **Volk** Ivan †, župni upravitelj pri Sv. Lenartu.
382. Dr. **Vošnjak** Jos., zdravniški svetovalec, posestnik v Venčesu pri Slov. Bistrici.
383. **Vošnjak** Mih., posestnik v Gorici.
384. **Vrhovnik** Ivan, trnovski župnik v Ljubljani.
385. **Vršec** Makso †, bankir v Ljubljani.
386. **Vuti Matijeva družina** na Ločilu pri Beljaku.
387. Gospa **Wiesel** Ana v Divači.
388. **Zalokar** Jos., duhovni pastir v Red Jacketu, Michigan, United States of North America.
389. **Zamejic** Andrej †, vitez železne krone III. vrste, stolni dekan v Ljubljani i. dr.
390. **Zarnik** Anton †, posestnik in trgovec v Krtini.
391. „**Zaveza zagorskih Slovenk**“ št. I., zastopnica gospa M. Weinbergerjeva.

392. Ista št. II., zastopnica gdč. Amalija Čerinova.
393. Ista št. III., zastopnica gdč. Lavoslava Eibensteinerjeva.
394. Ista št. IV., zaštopnica gospa Uršula Jerinova.
395. Ista št. V., zastopnica gospa Ivana Poljšakova.
396. **Zelenik** Josip, posestnik pri Sv. Vrbanu poleg Ptuja.
397. Msgr. **Zupan** Tomo, tajni komornik Nj. Svetosti papeža Pija X., vitez Fran-Josipovega reda, konzistorijalni svetnik, c. kr. gimn. profesor, vlastelin i. dr.
398. Dr. **Zupanec** Jernej †, vitez Fran-Josipovega reda, notarske komore prvomestnik.
399. **Žizek** Fr., zdravnik v Gradcu.
400. **Žlogar** Anton, kanonik v Novem mestu.
401. **Župnija Breznica**, zastopnik vsakokratni župnik brezniški ali pa njegov namestnik, sedaj župnik Tomo Potočnik.
402. **Župnija Cerklje** na Gorenjskem.
403. **Župnija Sv. Ivan** pri Trstu.
404. **Župnija Kranjska gora**, zastopnik vsakokratni župnik v Kranjski gori ali njegov namestnik, sedaj Ljudevit Škufca.
405. **Župnijá Št. Lambert** pri Zagorju ob Savi, zastopnik župnik Anton Berce.
406. **Župnija trnovska v Ljubljani**, zastopnik župnik Ivan Vrhovnik.
407. **Župnija Rojan** pri Trstu.
408. **Župnija Višnja gora**.
409. **Župnija Zagorje ob Savi**, zastopnik starosta zagorskega „Sokola“.

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

A. Vodstvo

po volitvi na XXII. veliki skupščini v Bohinjski Bistrici 6. velikega srpana 1907.

1. Prvomestnik: Andrej **Senekovič**, c. kr. vladni svetnik, gimnazijski ravnatelj v pokoju, izvoljen leta 1907.
2. Dr. Dragotin vitez **Bleiweis-Trsteniški**, ljubljanski častni meščan, ljubljanski namestni župan, član c. kr. deželnega šolskega sveta, hišni posestnik i. dr., 1907. l.
3. Fran **Črnagoj**, nadučitelj na Barju pri Ljubljani, 1906. l.
4. Gregor **Einspieler**, prošt v Tinjah ob Velikovcu na Koroškem, duh. svetnik, 1907. l.
5. Blagajnik: Aleksander **Hudovernik**, c. kr. notar, posestnik i. dr. 1906. l.
6. Dr. Ivan **Mrhar**, c. kr. gimnazijski profesor v Trstu, 1907. l.
7. Dr. Fran **Novak**, odvetnik v Ljubljani, 1907. l.
8. Fran **Pahernik**, veleposestnik v Vuhredu, 1907. l.
9. Namestni prvomestnik: Častni član „družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ Luka **Sveteč**, vitez Fran-Josipovega reda, c. kr. notar v Litiji, posestnik i. dr., 1905. l.
10. Tajnik: dr. Ivan **Svetina**, k. š. duhovni svetnik, gimn. profesor, izpraševalec iz veronauka na učit. izpitih, 1906. l.
11. Ivan **Vrhovnik**, mestni župnik v Ljubljani, 1906. l.
12. Dr. Gregor **Žerjav**, odvetniški kandidat, 1907. l.

Ožji odbor: Načelnik Senekovič; Sveteč; Hudovernik, dr. Svetina, Vrhovnik, dr. Žerjav.

Gospodarski odsek: Načelnik Hudovernik; dr. Bleiweis, dr. Novak, Vrhovnik, dr. Žerjav.

Šolski odsek: Načelnik dr. Bleiweis; Črnagoj, dr. Svetina, Vrhovnik, dr. Žerjav.

B. Nadzorništvo.

1. Dr. Fran **Ilešič**, c. kr. profesor v Ljubljani.
2. Dr. Danilo **Majaron**, prvomestnik odvetniške zbornice, odvetnik.

3. Ravnatelj Fran **Povše**, vitez reda železne krone III. vrste, vitez Fran-Josipovega reda, imetelj zlatega križa s krono ter papeškega „Pro ecclesia et pontifice“, komercialni svetnik, deželni odbornik, državni poslanec, graščak i. dr.
4. Dr. Vladimir **Ravnihar**, odvetnik v Ljubljani.
5. —

C. Razsodništvo.

1. Andrej **Kalan**, stolni kanonik, voditelj Marijanišča.
2. Cesarski svetnik Karol **Šavnik**, vitez Fran-Josipovega reda, častni kranjski meščan, mestni župan v Kranju.
3. Dr. Fran **Tekavčič**, odvetnik v Ljubljani.
4. Dr. Karol **Triller**, odvetnik, ljubljanski mestni odbornik.
5. Fran **Vedernjak**, c. kr. deželnosodni svetnik v Ljubljani.

Č. Svetovalci.

1. Oroslav **Dolenec**, hišni posestnik, svečar i. dr.
2. Dr. Fran **Munda**, odvetnik, hišni posestnik.
3. Cesarski svetnik Ivan **Murnik**, vitez reda železne krone III. vrste, vitez Fran-Josipovega reda.
4. Makso **Pleteršnik**, vitez Fran-Josipovega reda, c. kr. gimnazijski profesor v pokoju.
5. Henrik **Schreiner**, ravnatelj c. kr. učiteljišča i. dr. v Mariboru.

D. Pisarna

v „Narodnem domu“ v Ljubljani v 1. nadstr. na vogalu poleg „Čitalnice“; uradne ure ob delavnikih od 3.—6. pop.

Vodja: Andrej **Senekovič**.

Tajnik: dr. Ivan **Svetina**.

Uradniki: Anton **Berce**, Emanuel **Josin**, Fran **Skulj**.

Družbini zavodi.

I.

Število otrok

v družbinih zavodih v šolskem letu 1906/7:

Tek. št.	V r t e i	Šolskega leta	
		začet.	konec
A. Družbini:			
1.	v Celju	50	47
2.	„ Hrastniku	76	90
3.	na Jesenicah	?	48
4.	v Mariboru	56	53
5.	„ Pevmi pri Gorici	44	33
6.	„ Rocolu	89	50
7.	„ Rojanu	95	95
8.	na Savi pri Jesenicah I.	?	82
9.	„ „ „ „ II.	?	64
10.	pri Sv. Ivanu poleg Trsta	88	80
11.	v Škednju poleg Trsta	36	36
12.	„ Tržiču	61	59
B. Podpirani:			
13.	v Devinu	20	26
14.	„ Podgori poleg Gorice I.	70	70
15.	„ „ „ „ II.	45	45
	Vkup	?	878

Tek. št.	Š o l e	Šolskega leta	
		začet.	konec
1.	Slovenski vzporednici ljudske šole šolskih sester v Mariboru	55	53
2.	Enorazredna dekliška šola na Muti	40	37
3.	Petrazredna deška šola pri Sv. Jakobu v Trstu	367	354
4.	Petrazredna dekliška šola pri Sv. Jakobu v Trstu	393	381
5.	Štirirazrednica v Št. Ruprtu poleg Velikovca	206	188
	Vkup	1061	1013

Konec šolskega leta 1906/7 je bilo torej v družbinah zavodih 1891 otrok.

II.

Učno osebje

v začetku šolskega leta 1907/8:

1. Otroški vrtec v Celju.

Otvorjen dne 20. grudna 1886.

Voditeljica: Bivša prednica šol. sestra, s. Mr. Angelina **Križaničeva**.

Vrtnarica: Sestra Mar. Kazimira **Severjeva**.

Pomočnica: Antonija **Selišekova**.

2. Otroški vrtec v Gabriju pri Celju.

Otvorjen dne 16. kimavca 1907.

Voditelj: Armin **Gradišnik**, nadučitelj v Celju.

Vrtnarica: Cirila **Kržanova**.

3. Otroški vrtec v Hrastniku I.

Otvorjen dne 2. prosinca 1907.

Voditelj: Ivan Sorčan, nadučitelj v Hrastniku.

Vrtnarica: Alojzija Kustrova.^{*)}

4. Otroški vrtec v Hrastniku II.

Otvorjen dne 5. vinotoka 1907.

Voditelj: Ivan Sorčan, nadučitelj v Hrastniku.

Vrtnarica: Marija Poglajenova.

5. Otroški vrtec na Jesenicah.

Otvorjen dne 15. kimavca 1903.

Voditeljica: Margareta Podkrajšekova, vrtnarica na Savi.

Vrtnarica: Angela Rekarjeva.

6. Otroški vrtec v Mariboru.

Otvorjen dne 1. vinotoka 1894.

Voditeljica: S. Mr. Lavoslava Flucherjeva.

Vrtnarica: S. Sabina Reboljeva.

Pomočnica: Ana Peršakova.

7. Otroški vrtec v Pevmi pri Gorici.

Otvorjen dne 1. vinotoka 1888.

Vrtnarica: Roza Marazeva.

8. Otroški vrtec v Rocolu.

Otvorjen dne 1. vinotoka 1900.

Voditelj: Andrej Širok, vodja družbine deške šole v Trstu.

Vrtnarica: Antonija Čargava.

9. Otroški vrtec v Rojanu.

Otvorjen dne 19. kimavca 1889.

Voditelj: Andrej Širok, vodja družbine deške šole v Trstu.

Vrtnarica: Marica Črnigojeva.

---

^{*)} Do 1. dne kimavca 1907 je bila vrtnarica v I. vrtcu v Hrastniku Justina Grilčeva.

10. Otroški vrtec na Savi pri Jesenicah I.

Otvorjen dne 15. vinotoka 1903.

Voditeljica in vrtnarica: **Margareta Podkrajšekova.**

11. Otroški vrtec na Savi pri Jesenicah II.

Otvorjen dne 1. vinotoka 1905.

Voditeljica: **Margareta Podkrajšekova**, vrtnarica.

Vrtnarica: **Ivanka Kastelčeva.**

12. Otroški vrtec pri Sv. Ivanu poleg Trsta.

Otvorjen dne 1. malega srpana 1898.

Voditeljica in vrtnarica: **Antonija Grmekova.**

13. Otroški vrtec v Škednju pri Trstu.

Otvorjen dne 1. vinotoka 1899.

Voditelj: **Andrej Širok**, vodja družbine deške šole v Trstu.

Vrtnarica: **Dragica Gregoričeva.**

14. Otroški vrtec v Tržiču.

Otvorjen dne 22. prosinca 1900.

Voditeljica in vrtnarica: **Agneza Staralova.**

---

15. Slovenski vzporednici dekliške ljudske šole s pravico javnosti na zavodu šol. sester v Mariboru.

Otvorjeni dne 15. kimavca 1905.

Voditeljica: **S. Mr. Lavoslava Flucherjeva.**

Učiteljica: **S. Mr. Anastazija Kopitarjeva** (I. razred).

Učiteljica: **S. Avrelija Plankarjeva** (II. razred).

Katehet: **Fran Sal. Spindler**, duhovnik v Mariboru.

16. Enorazredna dekliška ljudska šola s pravico javnosti na Muti.

Otvorjena dne 23. malega travna 1900.

Učiteljica-voditeljica: Sr. Mr. Ursula **Gosakova**.

Učiteljica: Sr. Leonarda **Koširjeva**.

Katehet: Blaž **Dvoršak**, kapelan na Muti.

17. Petrazredna deška ljudska šola s pravico javnosti pri Sv. Jakobu v Trstu.

Otvorjena dne 15. kimavca 1888.

Voditelj: Andrej **Širok** (V. razred).

Učiteljica: Mira **Kovač-Engelmanova** (I. razred).

Učitelj: Ciril **Petrovec** (vzporednica I. razreda za dečke in deklice).

Učiteljica: Josipina **Delkinova** (II. razred).

Učiteljica: Ema **Zamejčeva** (III. razred).

Učitelj: Vinko **Engelman** (IV. razred).

Katehet: Matija **Skabar** (I., II., IV. in V. razred).

„ Aleksander **Martelanec** (III. razred).

18. Petrazredna dekliška ljudska šola s pravico javnosti pri Sv. Jakobu v Trstu.

Otvorjena dne 30. kimavca 1895.

Voditeljica: S. Mr. Rafaela **Kovačičeva**.

Učiteljica: S. Romana **Šoterjeva** (I. razred).

Učiteljica: Helena **Mežekova** (II. razred).

Učiteljica: Alojzija **Kocmutova** (III. razred).

Učiteljica: S. Eleonora **Pirnatova** (IV. razred).

Učiteljica: S. Bonaventura **Kunstova** (V. razred).

Učiteljica ženskih ročnih del: S. Fidelija **Berlanova**.

Katehet: Aleksander **Martelanec**.

19. Štirirazredna ljudska šola v Št. Ruptu pri Velikovcu.

Otvorjena dne 25. vinotoka 1896.

Voditelj in katehet: Fran **Treiber**, kanonik in župnik.

Učiteljica: Sestra prednica Mr. Cirila **Šijančeva** (IV. razred).

Učiteljica: S. Alfonza **Ribežlova** (I. razred).

Učiteljica: S. Kornelija **Zegova** (II. razred).

Učiteljica: S. Ambrozija **Gornikova** (III. razred).

Učiteljica ženskih ročnih del: S. Klotilda **Strnadova**.

Od družbe podpirani zavodi:

20. Otroški vrtec v Devinu na Goriškem.

Ustanovljen leta 1899., v podporo sprejet dne 1. kimavca 1900.

Voditeljica in vrtnarica: Ana **Durjanova**.

21. Otroški vrtec v Podgori pri Gorici I.

Otvorjen dne 1. kimavca 1887.

Voditelj: Josip **Budal**, nadučitelj v Podgori.

Vrtnarica: Malvina **Plaperjeva**.

22. Otroški vrtec v Podgori pri Gorici II.

Otvorjen dne 26. listopada 1896.

Voditelj: Josip **Budal**, nadučitelj v Podgori.

Vrtnarica: Marija **Bunčeva**.

Pozor!

Družba sv. Cirila in Metoda je nastopila III. desetletje svojega obstoja. Mnogo slovenskih src se ji je široma odprlo v minuli dobi; prinašali so ji svoje darove mladi in stari, veljaki in prostaki; vsi stanoviti so se zbirali krog njenega vzvišenega oltarja. **Srčna hvala** vsem, ki so se je v dejanju spominjali, a hkratu jim bodi priporočena **iskrena prošnja**, da naj ne zatorijo svojih src naši šolski družbi v bodoče. Na tisoče slovenske mladine se potujčuje po obmejnih pokrajinah, potaplja se v morju tujine; ali jih ne bomo skušali rešiti in ohraniti Slovenstvu?

Družbino vodstvo se trudi storiti v tem oziru svojo dolžnost. Rado bi razširilo in pomnožilo slovenske šole ob mejah, da bi stale kakor čvrste obmejne straže, braneče naš starodavni slovenski dom; ali denarnih prispevkov treba za to obilnih in krepko tekočih. Zato naj nobeden rodoljubni Slovenec ne zabi nakloniti družbi **darov o raznih prilikah**: o novem letu za voščilni odkup, o godu sv. Cirila in Metoda, o pogrebi namesto vencev, o novih mašah, o svatovščinah in botrinjah, v oporoki, pri stavah in globah, na godovanjih, na izletih. Napravljajo naj se **veselice** na korist družbe sv. Cirila in Metoda; prirejevalci veselic naj se kolikor moči izogibajo prevelikim stroškom.

Prispevkov prosimo slavna **predstojništva slovenskih občin, hranilnic in posojilnic.**

Mohorjani, ki jih je krog 80.000, zlahkoma pomagajo naši šolski družbi, ako vsak njih navrže vsaj po 4 vinarje poštini. Ko prihajate po knjige, ne pozabite družbe sv. Cirila in Metoda.

Kupujoč **razglednice** o božiču, o novem letu, o veliki noči, zahtevajte družbine razglednice. Vodstvo je izdalo že lepo vrsto tega priljubljenega blaga in ga v kratkem še izda. Opozarjamo na razglednice s slikami slovenskih veljakov: Gregorčiča, Meška.

Narodni kolek, noseč podobo slovanskih apostofov, naj rabi vsakemu prijatelju družbe sv. Cirila in Metoda. Kakor vsakdo pritisne cesarsko znamko na pismo, preden ga odpošlje, prav tako naj nobeden slovenski rodoljub ne pozabi prilepiti poleg navadne pisemske znamke narodni kolek.

Slavna **narodna društva** prosimo, da kolkujejo svoje dopise z narodnim kolkom.

Družbine razglednice in narodni kolek prodaja družbina pisarna — naslov: Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, Narodni dom — nanjo naj se obrača slavno občinstvo. Gg. trgovcem je zagotovljen pri razglednicah in kolku znaten popust.

Prav tam se dobivajo nove krasne **sprejemnice** z umetno sliko sv. Cirila in Metoda (cena 20 vin.). V okvir dejane ozaljšajo naša stanovanja.

V vsaki narodni gostilni, kavarni, trgovini, v zbirališčih narodnih društev, stoj družbin **nabiralnik**, ki ga rade volje pošlje na zahtevo pisarna družbe sv. Cirila in Metoda.

Gg. trgovcem, gostilničarjem in kavarnarjem priporočamo **računske listke**, izdane na korist naši šolski družbi.

V vsaki slovenski hiši naj se rabi **družbino blago** (glej str. 167).

Slovenske časnike prosimo, da z navdušeno besedo priporočajo družbo sv. Cirila in Metoda Slovincem, da poročajo o njenem razvoju, nabirajo in objavljajo darove.

Vsak zavedni Slovenec bodi član vsaj ene Ciril-Metodove podružnice.

Kar žrtvujemo družbi, prinese gotove obresti slovenskemu narodu.

Naši narodni nasprotniki strastno delujejo na zator Slovenstva, delujmo tudi mi strastno za njegovo rešitev — torej **vsekdar za, nikdar pa zoper družbo sv. Cirila in Metoda**.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Knjige

izšle v založbi družbe sv. Cirila in Metoda ali
podarjene ji v razprodajo.

Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda:

II. zvezek: „**Rudolf Habsburški**“, oče avstrijske cesarske rodovine, str. 77, stane 30 v.

V. zvezek: „**Matej Ravnikar**“, tržaško-koperski škof, str. 36, stane 30 v.

VI. zvezek: „**Pesmi Valentina Vodnika**“, str. 64, stane 60 v.

VII. zvezek: „**Junaki**“, II. snopič, str. 102, stane nevezan 60 v, vezan 70 v, 100 izvodov vkup nevezanih 50 K, vezanih 60 K.

IX. zvezek: „**Ljubezen do mamice**“, str. 74, stane vezan 80 v.

X. zvezek: „**Igre in pesmi za otroška zabavišča in ljudske šole**“, str. 141, stane vezan 1 K 20 v.

XI. zvezek: „**Naš cesar Fran Josip I.**“, II. natis. Str. 67 in stane nevezan 40 v. Spisal in založil družbin prvomestnik Tomo Zupan. Pisatelj-založnik je daroval ves ta drugi, 5000 proizvodov broječi natis družbi.

XII. zvezek: „**Franc Jožef I.**“, cesar avstrijski. II. pomnoženi natis. Str. 72 in stane nevezan 30 v. Spisal Frančišek Hubad, c. kr. učiteljski ravnatelj v spomin 50 letnice cesarjeve vlade.

Oba ta zvezka (XI. in XII.), zlasti Toma Zupana „**Naš cesar Fran Josip I.**“, ki je bogato in zanimivo ilustriran, sta jako prikladna za razdelitev med šolsko mladino o 60 letnici cesarjevi leta 1908.

XIII. zvezek: „**Andrej baron Čehovin**, slavni junak slovenski.“ Str. 39 in stane nevezan 20 v. Spisal Janko Leban, nadučitelj.

Zvezki: I., III., IV., VIII. in XIV. so razprodani.

Poleg omenjenih zvezkov se nahajajo v družbini zalogi še:

„**Materine sanje**.“ Slika v enem dejanju, str. 20, stane 30 v. Spisal Engelbert Gangl, mestni učitelj v Ljubljani.

Psalmi. Preložil Ivan Vesel. Cena 1 K.

„**Sv. Ahacij s tovariši mučenci**, kranjske dežele pomočnik,“ str. 35. Cena 20 v.

„**Mučenci**.“ Starokrščanska povest Milutina Mayerja. Cena 90 v.

„**Koledar** družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani,“ za l. 1904, 1905, 1906, 1907 — po znižani ceni 60 v vsak letnik.

Dr. Jos. Vošnjaka Zbrani dramatični in pripovedni spisi. II. zvezek. Vsebina: Životopis dr. Jos. Vošnjaka, spisal dr. P. Turner — in Lepa Vida, drama v 5. dejanjih. Po znižani ceni 60 v.

III. zvezek. Vsebina: Doktor Dragan, drama v 5. dejanjih. Po znižani ceni 60 v.

Josip Lavtižar, Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj, 312 str. Po znižani ceni 1 K.

Iz zapuščine pokojnega dekana **Ivana Vesela** ima družba sv. Cirila in Metoda na prodaj še **mного knjig** razne vsebine. Kdor želi kaj kupiti, naj se obrne na družbo po „Imenik knjig“, ki se mu takoj pošlje brezplačno.

Založništvo blaga,

ki se prodaja v prid **družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani**, imajo sledeče tvrdke :

Jernej **Bahovec** v Ljubljani: Peresa družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ivan **Bonač** v Ljubljani: Svinčniki družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ivan **Drufovka** v Gorici: Voščilo za črevlje v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Adolf **Jacobi** na Dunaju VIII.: Svalčični papirčki in svalčični ovitki v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ivan **Keber** v Ljubljani (Stari trg št. 9): Krema (čistilo) za usnje in črevlje v korist družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Frančišek **Kollmann** v Ljubljani: Cilindri za svetilke v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ivan **Perdan** v Ljubljani: Vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ivan **Perdan** v Ljubljani: „Kavin primatek“ (cikorija) družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

J. N. **Peteršič** v Ptuju: Pisemski papir družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Vaso **Petričič** v Ljubljani: Toaletno milo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. ? ?

Makso **Salokar** v Ljubljani (Kladezne ulice št. 19): drožje v korist družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

A. E. **Škaberne** v Ljubljani: Ciril-Methodovo platno.

Pravkar našteto blago najtopleje priporočamo vsem rojakom, katerim je mar prospeh družbe sv. Cirila in Metoda. Kakor so se domalega povsod po Slovenskem vdomačile družbine vžigalice, tako naj se prikupi in vsepovsod razširi med nami tudi ostalo blago, ki se prodaja na korist družbi sv. Cirila in Metoda. Dolžnost vsakega slovenskega narodnjaka bodi, da sam kupuje družbino blago in da ga priporoča svojim znancem.

Vodstvo.

Vsebina.

Koledar.

Nekaj spominov leta 1908.

Poštna določbe.

Lestvice.

Pouku in zabavi:

Tomo Zupan (s podobo)	25
Umrlemu pevcu (S. Gregorčiču)	35
V pomladanski noči	37
Bolnikova velikonočna	41
Pot z zaprekami	42
Simon Gregorčič — beli Ljubljani	47
Na rodno grudo	50
Beneški Slovenci	61
Vzorna podružnica	69
Vestnik družbe sv. Cirila in Metoda XXII.	81

Naznanila

v „Koledarju“ družbe sv. Cirila in Metoda

naj blagovole cenjeni mnogobrojni člani družbe uvaževati pri naročilih. Tu objavljene tvrdke so narodne in zanesljive, postrežejo točno z dobrim blagom in nizko ceno. Ker je dohodek naznanil odmenjen družbi v korist, je želeti, da se častiti naročniki pri naročbah sklicujejo izrečno na inserat v družbinem „Koledarju“; sklicevanje na inserat uveri p. n. uvrstitelje o uspehu inseriranja.

**„Vzšgalice družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani“**

ter

**„Kavln prida tek v korist družbe
sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“**

prilporoča založnik : Ivan Perdan v Ljubljani.

== Nizke cene! ==

J. LOZAR

— v Ljubljani, Mestni trg 7 —

priporoča vse vrste volnenega perila, belih srajc, barvastih srajc za hribolazce, ovratnikov, zavratnic, zapestnic, nogavic, žepnih robcev, koptincev, dokolenic, zagrinjal na valcih, volne, bombaža i. t. d.

Zaloga potrebščin za sokolska in kolesarska društva.

== Nizke cene! ==

SCHNEIDER & VEROVŠEK

trgovina z železnino

Ljubljana

Ljubljana

priporočata **po najnižjih cenah** različno **orodje, stroje, posodo, traverze in cement, trombe, cevi, nagrobne križe, blagajne, posnemalnike in vrče za mleko, tehtalce, motorje** in sploh vsa **železnino**. Ceniki se dobivajo zastonj in franko.

Specialiteta!

Najnovejše fasone finih modercev po zelo nizkih cenah.

Dalje rokavice, nogavice, perilo za dame, gospode in otroke. Svilen blago, baržun in vse druge potrebščine za šivilje priporoča

MARIJA VEHOVC

KONGRESNI TRG št. 6.

== Telefon št. 135. ==

Poštno hran. račun št. 49086. Tekoči račun pri avstro-ogrski banki.

GLAVNA POSOJILNICA

Ljubljana, Kongresni trg 15, nasproti nunske cerkve, Souvanova hiša
reg. zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ od dneva vložitve do dneva dvig, brez odbitka rentnega davka.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo. Na razpolago so pošne hranilnične položnice.

Dr. Matija Hudnik, predsednik.

F. P. ZAJEC — LJUBLJANA —
Stari trg št. 26.

Priporočam svojo veliko zalogo švicarskih ur,
zlatino in srebrnino po nizkih cenah.
Priporočam dobro urejeni optični zavod kakor
različne vrste naočnikov, ščipalcev, toplomere,
zrakomere, daljnoglede itd. — Popravila ščipalcev, očal,
itd. opravljam dobro in ceno.

Zahtevajte novi cenovnik, ki ga pošiljam brezplačno.

LJUBLJANA
Dunajska cesta
št. 8.

ANTON ŠKOF

LJUBLJANA
Dunajska cesta
št. 8.

Ernest Jevnikerjev nasl.

priporoča svojo veliko zalogo galanterijskega in
norimberškega blaga, pletenih nogavic in srajc.

Devocionalije, vse vrste blago za božja pota, vse na debelo po nizkih cenah.

M. Podkrajšek

frizer za dame in za gospode
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35.

Priporoča svoj ateljé za gojitev las in za umivanje glave, svoj
zdravniško priporočeni gorkozračni in mrzlozračni sušilni aparat.
Suši brez nadležne vročine. — Ne krči las. — Ugodno pospe-
šuje rast las.

Izvršuje vsakovrstna dela iz las. Oddetek za dame s posebnim vhomom.

Uživajte „FLORIAN!“

„FLORIAN“

je najboljšo krepčilo za želodec!

DROGERIJA ANTON KANC

LJUBLJANA

ŽIDOVSKÉ ULICE ŠT. 1

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in prašek, redilne in posipalne moke za otroke, ribje olje, parfume in toaletne predmete, obvezila, fotografične aparate in potrebščine, sredstva za desinfekcijo. Čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopeli. Zaloga karbida. Oblastveno konces. oddaja strupov. Kupuje razna zelišča (rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd.

Založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Klobuke, cilindre in čepice
v najnovejših fazonah in velikih izbirah

priporoča

Pod Trančo
št. 2.

Ivan Soklič

Postaja elek-
trične železnice.

VID BRATOVŽ Sv. Jakoba nabrežje
št. 25.

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na
deželi posebno pa ženinom in nevestam .:

svojo zalogo pohištva.

Najnižje cene!

Solidno blago!

Založnik c. kr. državnih uradnikov.

Tvrdba

J. KEBER

v Ljubljani, Stari trg števil. 9

priporoča

svojo veliko zalogo manufakturnega,
suknenega, platnenega in perilnega
blaga, kakor tudi:

vencev in šopkov za neveste ter
nagrobnihi vencev.

Svoji k svojim.

Svoji k svojim.

Obenem priporoča zgoraj omenjena
tvrdba svojo trgovino **s čevlji**

„pri zlatem čevlju“

v isti hiši.

V zalogi je le solidno in trpežno blago
domačega in tujega izdelka po izredno
nizkih cenah.

Zaloga najboljšega

čistila (creme) za čevlje

v prid

družbe sv. Cirila in Metoda.

Svoji k svojim.

Svoji k svojim.

Mal položi dar, domu na altar.

Kdor rabi traverze in železniške šine za oboke, strešno lepenko, bičje za strope, pločevino za strehe, okove za okna in vrata, pumpe in cevi za vodo, vino in gnojnico

naj se obrne na trgovino z železnico

FR. STUPICA v Ljubljani

Marije Terezije cesta 1   Valvazorjev trg 6

Edino tam se dobi vedno svež portland in roman cement iz slovečih tovarn dovške in trboveljske. Mreže in žica za ograje, travniške brane, plugi, štedilniki, tehtnice, čistilnice za žito, oprava za mlekarne ter vse poljedelsko orodje.

Glavno in edino zastopstvo za celo Kranjsko na zadnji poljedelski razstavi v Zagrebu s prvim darilom odlikovanih

slamareznic, mlatilnic in gepeljnov. Amerikanski stroji za košnjo in obrabjanje mrve vedno v zalogi.

P. N.

PRIPOROČA SE ZA NAKUP MANUFAKTURNEGA IN ŠPECERIJSKEGA BLAGA TVRDKA

BOŽIDAR PAVČIČ

V LJUBLJANI, ZALOŠKA CESTA 15

VELIKA ZALOGA VEDNO NAJNOVEJŠEGA MODNEGA BLAGA, ŠTOFA, HLAČEVINE, KAMBRIKA, PORHATA, KOTENINE, OXFORTA, ROBCEV VOLNENIH IN DR., PREDPASNIKE, MOŠKE, ŽENSKÉ IN OTROČJE SRAJCE, NOGAVICE, ODEJE POSTELJNE IN DR., NAMIZNE PRTE TER VSE POTREBŠČINE ZA ŠIVILJE IN KROJAČE.

DALJE SE PRIPOROČA VEDNO SVEŽA ZALOGA ŠPECERIJSKEGA BLAGA, KOT KAVA, RIŽ, JEČMENČEK, GRES, MOKA, MAKARONE, JUŽNO SADJE, ČAJ, KONJAK RUM IN ŠPIRIT.

DOBRO BLAGO, NIZKE CENE IN SOLIDNA POSTREŽBA!

Vrtnarija:

Cesta na Rožnik št. 25.

Umetni in trgovski vrtnar

J. Wider

v Ljubljani.

□ □ □

Trgovina cvetlic

Šelenburgove ulice šte. 3

v neposredni bližini c. kr. glavne pošte,
hotela pri „Slonu“ in „Stadt Wien.“

Točna postrežba in takojšnja izvršitev
vsakovrstnega vezanja cvetlic.

Vrtnarija:
Cesta na Rožnik št. 25.

JOS. POLAK

v Ljubljani

Sv. Petra cesta 9 (poleg hotela Lloyd)
preje Orešek.

Zaloga špecerijskega blaga, pro-
daja žganja, špirta na debelo in
na drobno.

Eksport pristnega kranjskega brinovca,
borovničarja in hrušovca.

Prodaja vseh poljskih semen, trave,
detelje, pese i. t. d.

Za gotovo kal se jamči.

— Najbolje in najceneje se dobivajo —
klobuki in kožuhovina

pri
Antonu Krejčiju v Wolfvih ulicah 5

Kupuje tudi vsakovrstne kože divjačine po najvišjih cenah.

Franc Ks. Starè

slikar, pleskar in pozlatar

v Ljubljani, na Bregu št. 20

se priporoča p. n. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela v mestu kakor zunaj mesta ob dobri, solidni izvršitvi in primernih cenah.

K. Treo roj. Hrovatin

Pogačarjev trg 1, semeniško poslopje.

Že čez 60 let obstoječa velika zaloga raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke. Poštene, nizke cene, ∴ ∴ ∴ točna postrežba. ∴ ∴ ∴

Domača tvrdka!

Najnižje cene!

Velika zaloga storjene obleke za gospode in dečke

Ljubljana.

Marija Čik

Mestni trg št. 9

priporoča svojo veliko izbiro storjenih oblek, havelokov, pelerin, čepic, vsakovrstnega perila za gospode in dečke od 2 let naprej.

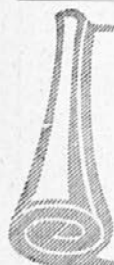
Filijalka: Glavni trg 6.

JAK. ZALAZNIK

slaščičar

Ljubljana, Stari trg šte. 21.

Filijalka: Sv. Petra cesta 26.

✦ IVAN SEUNIG ✦
— LJUBLJANA, STARI TRG 7. —

Trgovina z usnjem na debelo in na drobno.
Direktni uvoz. Največja zaloga vsakovrstnega
usnja domačega in tujega izdelka.
Vsakovrstne čevljarske in strojarske potrebščine.

F. P. VIDIC & KOMP.

v Ljubljani
opekarna in zaloga peči

nudijo vsako poljubno množino
patentiranih zarezni

strešnikov.

Razpošiljanje
blaga na vse kraje!
Najcenejša, naj-
večja eksp. tvrdka!

Prosim, zahtevajte
veliki cenik, ki se
pošlje zastoj in
poštne prosto!

FR. SÜTTNER, urar, Ljubljana

Mestni trg, nasproti rotovža

priporoča svojo veliko, izborno
zalogo finih

švicarskih ur

briljantov, zlatnine in srebrnine
v veliki izbiri po **najnižjih**
cenah.

Najnovejši vzorci švicarskih vezenin za neveste.

Priporoča vse v modno stroko spadajoče vrste
blaga: letno in zimsko životno perilo, ro-
kavice (glace, svilene in volnene), nogavice
(damske in otročje v vseh barvah), kravate,
ovratnike in manšete za dame in gospode,
čepice in plašče za otroke, modrce po naj-
modernejših fasonah, pase, svilene, volnene,
in šeniljaste šerpe, rute, pajčolane, modne
trakove, predpasnike, spodnja krila (klotasta,
volnena in svilena).

Bogata izbira najmodernejših bluz, svilenih, ba-
tistastih in volnenih.

Vse potrebščine za krojače priporočajo
z vsem spoštovanjem

ANE ŠINKOVIC DEDIČI.

Cene solidne, postrežba točna.

Velika izbira kožuhovine.

Nagrobni trakovi z napisi.

FILIP FAJDIGA

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 19

priporoča slavnemu občinstvu
svojo

veliko zalogo

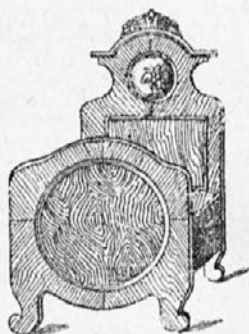
pohištva

v vseh slojih.

Izdeluje tudi po naročilu.

Delo solidno in trpežno.

Cene nizke.

Prva kranjska industrija za marmor
in granit s strojnim obratom

FELIX TOMAN

umetni kamnoseški mojster

— v Ljubljani —

priporoča vse svoje v **stavbno in
umetno kamnoseško obrt in pod-
barstvo** spadajoče izdelke po zelo
ugodnih pogojih.

(Proračuni in načrti za naročila brezplačno.)

Ces. in kralj.

dvorni založnik

KAREL JELOVŠEK

parna opekarna na Vrhniki.

Avstro-ogrski patent št. 62309/13339.
Nemški državni patent št. 112981.

Francoški patent št. 311282.
Švicarski patent št. 20907.

Izdeluje ter se priporoča za: postavno velik zidak, kakor tudi mali zidak, zidak za okrajek, veliki tlakovec, podstrešni tlakovec, opeko za vodnjake ter dimnike po vsaki meri ali velikosti, navadni žlebak, strešnik, „kavljar“ imenovan, posebno lepo, dobro žgano zarezano strešno opeko „Falz“ po sestavi „Steinbrück“, kakor tudi lep zarezan žlebak iste sestave.

Navadni strešnik na m 30 komadov. Zarezana strešna opeka na m 15 komadov. Žlebaki, 3 kosí na m dolžine.

Vrhniška opeka priznana vobče kot najboljša.

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe,

gospodom trgovcem voščene zvitke in med za prodajo v škafih po 15, 20 in 40 kg težkih prav poceni,

Zaloga in prodaja brinja in brinjevca.

Za obila naročila se topla priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo.

OROSLAV DOLENEC

svečar in lectar, trgovina z medom in voskom

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 10.

Tvrdba ☼

Telefon št. 192.

T. MENCINGER

v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 37 in 42.

Špecerijska in delikatesna trgovina.

— Vinarna. —

Najtopleje priporoča po solidnih cenah pristna do-
lenjska, štajerska, istrijska in goriška vina.

o o o

Pivo v zabojih od raznih pivovaren dostavlja brezplačno.

JOSIPINA SCHUMI

tovarna kanditov in sladčič

Gradišče 9 ▲ LJUBLJANA ▲ Gradišče 9

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih v njeno
stroko spadajočih izdelkov, kot: **mnogovrstnih sladčič**
(bonbonov) od navadnih do najfinejših vrst. **Razno**
navadno pecivo, piškote, vafelne itd.

Edina zaloga za Ljubljano čokoladne tvornice Josip
Mannerja na Dunaju; čokoladne in druge predmete
na drobno in na debelo.

Kakovost mojih izdelkov brez konkurence.

Postrežba točna, cene zmerne.

△ △ △
Odlikovan z
zlato kolajno
na Dunaju, v
Parizu in v
Londonu.

Anton Presker

krojač

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje

vsakovrstne duhovniške obleke

iz trpežnega solidnega blaga po nizkih cenah.

Velika zaloga izgotovljene obleke

posebno havelokov, po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva
državnih uradnikov.

Tvrška F. MERŠOL LJUBLJANA
Mestni trg št. 18

priporoča slav. občinstvu svojo bogato zalogo vsakovrstnih **vezenin, pričetih in izvršenih ženskih ročnih del in vseh k tem spadajočih potrebščin** kakor: bombaža, volne, preje, sukanca in svile vseh barv, zlata in srebra za vezenje, kvačk, okvirov in drugih priprav.

V zalogi je tudi **vsakovrstno drobno in modno blago**, lišp, milo, vonjave, kravate, ovratniki, žepni robci, čipke in lične tirolske porte.

Primerna darila za godove in druge take prilike. **Monogrami, okraski in poljubne risbe** se tu najceneje predtiskajo in uvezujejo na vsakovrstne tkanine.

Trpežno blago, zmerne cene!

Pivovarna Auerjevih dedičev

∴ v Ljubljani ∴
v Wolfovih ul. 12

priporoča cenj. občinstvu

svoje izborno in na ba-
varski način kuhano
granatno pivo.

Pivo se oddaja v sodcih in steklenicah.

FRANC KOLLMANN

LJUBLJANA

priporoča svojo za-
logo stekla, porcelana
~ ~ in svetiljk. ~ ~

Posebno priporoča izvrstne
svetiljne cilindre družbe
sv. Cirila in Metoda, ter vabi
~ ~ na obilno naročbo. ~ ~

BR. HLAVKA

izdelovalca ki-
rurg. instrum.
in bandažista

LJUBLJANA
Prešernove ul. 5.

priporočata svojo veliko zalogo kirurških instrumentov, gumi-bлага in ortopedijskih aparatov, obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, kilnih pasov, nogavic za krotice (krčne žile), sedalnih blazinic, vrečic za led, prašilnikov za karbol, aparatov za inhalacije (s paro in mrzlo). Vsakovrstne brizgalke in aparati za samoklistiranje. Vse bandaže se izdelujejo po odredbah p. n. zdravnikov. Starejši instrumenti se razkužujejo. Popravila se izvršujejo kar najbolje in najceneje.

ETABLISEMENT MODNEGA BLAGA ZA GOSPODE IN DAME

J. S. BENEDIKT

~ LJUBLJANA ~

PREŠERNOVE ULICE

V PALAČI MESTNE HRANILNICE.

PERILO ZA GOSPODE IN DAME, KLOBUKI, KRAVATE, KOŽUHOVINA, NAGROBNI VENCI IN VSI TOALETNI PREDMETI.

USTANOVLJENO 1830.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Špitalske ulice št. 2.

Delniška glavnica K 2,000.000, rezervni zaklad K 250.000.

Posreduje najkulantneje **nakup in prodajo** vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, prioritet, srečk in novcev; prevzema: **zavarovanja proti kurzni izgubi pri izžrebanju** (glej premijski tarif za l. 1903.);

denarne in hranilne vloge na tekoči račun ali na vložno knjižico. Vloženi denar se obrestuje od dne vloge do dne vzdiga. Od vlog na knjižice plačuje banka 20 $\frac{1}{2}$ % rentnino.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane obligacije, srečke in kupone.

Prodaja in kupuje **devize in valute**. Daje **predjme na vrednostne listine** pod kulantnimi pogoji. **Eskomptuje in vnovčuje menice**.

Preskrbuje **vinkulacijo in devinkulacijo**, zlasti vojaških ženitninskih kavcij ter raznih ustanov. Vsa potrebna pojasnila, kateri papirji so za to najbolj umestni, kako se doseže čim višje obrestovanje, kdaj je izmenjava posameznih papirjev koristna, daje drage volje in izvede vse tozadevne transakcije najtočneje.

Borzna naročila za dunajsko in inozemske borze izvede točno in ceno.

Nakaznice in čeki na inozemska mesta. **Promese** k vsem žrebanjem.

Podružnici v Spljetu in v Celovcu.

• Ljubljanska plinarna. •

Slav. občinstvu v Ljubljani in okolici priporočamo svoj

angleški plinov koks

kot kurivo, ki je prosto dima, saj in smradú ter pripravno za kurjavo v stanovanjih, kakor tudi za industrijske namene in prav posebno za kovaške namene.

Cenjeno občinstvo tudi vabimo, da si v našem skladišču ogleda naše

**plinove peči in aparate za kuhanje s
plinom.**

Ljubljanska plinarna.

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS

Ljubljana, Turjaški trg št. 7.

Preproge,
zastorji,
modroci
na vzmeti.

Najnižje cene.

Največja zaloga

pohištva

za spalne in jedilne
sobe, salone
in gosposke sobe.

Ustanovljena leta 1847.

Žimnati
modroci,
otroški vo-
zički itd.

Najsolidnejše
blago.

LJUBLJANA

Kolodvorske ul. 32.

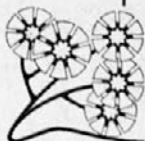
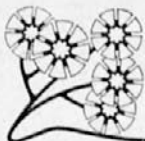
ALOJZIJ VODNIK

kamenar

Delavnice in kamno-
lomi za splošna ka-
menarska cerkvena
umetna dela. - - -

Pohištvene plošče,
spomeniki in stavbni
proizvodi, - - - -

oooooooooooooooooooo

Točna postrežba!

Obče znana manufakturna trgovina

Češnik & Milavec

v Ljubljani, Lingarjeve ulice

priporoča slavnemu občinstvu pri nakupovanju
različnega oblačilnega blaga

svojo bogato zalogo.

Nizke cene!

Leskovic & Meden

Jurčičev trg šte. 1.

Trgovina špicerijskega,
kolonialnega blaga, raznih
barv, žganja in deželnih
pridelkov na drobno in na
debelo.

Zaloga najfinejših vrst čaja
„Popoff“, Moskva, Mandarin,
Ceylon itd., pristni jamaika
rum, fina namizna vina ter
Malaga, Ruster, Rizling, šam-
panjec, zdravilni konjak in
Fernet Branca.

Točna
in
solidna
postrežba.

o o o

Tovarna
strojev

in livarna
železa

K. & R. JEŽEK

— v Blanskem, Moravsko —

se priporoča v dobavo vsakovrstnih

kmetijskih in drugih strojev.

Posebna izdelava sesalk, vodovodnih naprav, bencinovitih in petrolinovitih motorjev in lokomobil, motornih naprav na sesalni generatorjev plin, vrtalnih strojev in strojev za kroženje obročev.

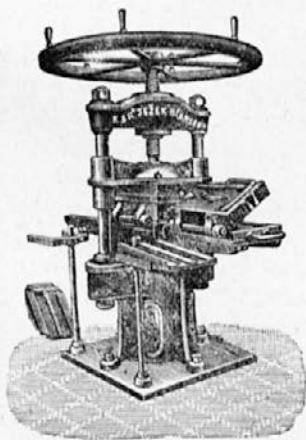
Popolne opreme opekarn, šamotnih in cementnih tovarn.

Zmerne cene in ugodni plačilni pogoji.

Ceniki zastonj.

Dopisuje slovensko.

Premovana na vseh
razstavah z najvišjimi
priznanji.

Stanje hranilnih vlog:
nad 24 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 860.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3.

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne
in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje
nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek
od vloženih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga
zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna
občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno
močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v
v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom
c. kr. poštne hranilnice.

„SLAVIJA“

==== vzajemno zavarovalna banka v Pragi ====
zavaruje človeško življenje po vseh kombinacijah, izmed katerih so najugodnejše naslednje:

Za slučaj smrti, po kateri naj se taista primeri kadar koli — izplača se zavarovani kapital **takoj** dotičnim dedičem.

Za doživetje in smrt, t. j. ako zavarovanec doživi naprej določeno leto, katero si sam izvoli, izplača se zavarovalnina njemu samemu; ako prej umrje, pa takoj njegovim dedičem. Pri tem načinu se more zavarovati tudi tako, da mu ostane ravno toliko kapitala izplačanega po smrti, kolikor ga je prejel ob doživetju določene dobe.

Za dobo 20 let, t. j. ako umrje v teh letih, izplača se zavarovani znesek dedičem; ako pa jih doživi, potem določi sam, kako se mu naj izplača kapital: **ves naenkrat, v dosmrtnih obrokih, ali pa šele po smrti.**

Doto otrokom, zlasti dekletom, katera se izplača, ko doživi zavarovani otrok 18., 20. ali 24. leto svoje dobe in to tudi takrat, ako je zavarovanec (oče, mati, skrbnik itd.) umrl pred koncem zavarovalne dobe, dasi v tem slučaju preneha daljnje vplačevanje zavarovalnine. Ako umrje otrok pred določenim letom, izplača se vsa zavarovalnina roditelju, zavarovalcu itd. ali pa se prenese ves kapital na kakšno drugo osebo.

Ivan Gregorčič, c. kr. notar v Žužemberku, je bil pri banki „Slaviji“ zavarovan za slučaj doživetja in smrti od 30. decembra 1903 za K 40.000. Umril je 27. februarja 1906 in je do svoje smrti vplačal vsega skup samo 3995 K 62 h zavarovalnine. Banka „Slavija“ pa je njegovi vdovi takoj izplačala ves zavarovani kapital brez odbitka.

Vse te in ostale načine zavarovanja prevzame banka „Slavija“ po ugodnejših pogojih in cenejših tarifih, kakor vse druge zavarovalnice. Vrhu tega pa imajo člani banke „Slavije“ — ker je vzajemna zavarovalnica — brez posebnega priplačila, še pravico do dividende, t. j. do deleža čistega dobička, ki je doslej znašal po 10, 20, 25 in eno leto celo 48 odst.

Rezervni fondí koncem leta 1906	K 38,242.074-78
Pupilarno varno naloženih	37,257.674-26
Izplačani kapitali in škode leta 1906	4,760.609-98
Izplačani kapitali in škode sploh	91,936.993-73
Plačana zavarovalnina leta 1906	8,678.350-50
Izplačana dividenda leta 1906	229.526-36
Izplačana dividenda sploh	1,836.419-57

Vsa potrebnejša pojasnila o zavarovalnih stvareh daje generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani, Gosposke ulice št. 12.

Mastin

Učiteljska tiskarna

• v Ljubljani •
Gradišče št. 4.

Poštnohranilnični račun št. 76.307.

Telefon šte. 118.

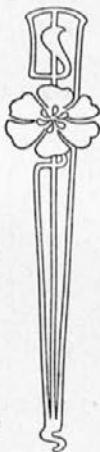

Delo

točno,

solidno in

elegantno.

„Učiteljska tiskarna“ je najmodernejša urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi so tudi vse šolske in druge tiskovine.

Enobarvni kakor tudi večbarvni tisk.

Litografija.

Gg. skladateljem vljudno naznanjamo, da je „Učiteljska tiskarna“ preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije s prav ličnim in različnim tiskom.

Cene zmerne.

Pošt. hran. rač. 828.406.

Telefon štev. 185.

Ustanovljena leta 1882.

Kmetska posojilnica ljubljske okolice

registrovana zadruga z neom. zavezo

===== v Ljubljani =====

v lastnem združnem domu na Danajski cesti 18

podvržena škontraciji „Zveze slovenskih zadrug“ v Ljubljani

je imela konec l. 1906 denarnega prometa **K 50,486.935·14**
upravnega premoženja . . . . . „ **11,325·718·62**

Obrestuje hranilne vloge po

$4\frac{1}{2}\frac{0}{0}$

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje
posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim
prometom ter jih obrestuje od one vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 30. sept. 1907 **K 12,438.049·23.**

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\frac{0}{0}$ z $1\frac{1}{3}\frac{0}{0}$ na amortizacijo
ali pa po $5\frac{1}{4}\frac{0}{0}$ brez amortizacije. Na menice po $6\frac{0}{0}$.
Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amor-
tizacije dolga.

Ob času setve
dobra in zanesljivo
kaljiva semena.

○
Velika zaloga
istrskega
in laškega
brinja, fig in
sliv
za žganjekuho.
○

Najnižje cene!
Poštena in točna
postrežba!

A. Šarabon

v Ljubljani

tik Sv. Petra cerkve

trgovina s špecerijskim bla-
gom, moko, žganjem in de-
želnimi pridelki

Velika novourejena

pražarna za kavo

z električnim obratom

Kava na ta način pražena je
okusnejša, obdrži ves aroma, se
dalj časa ohrani in nakup te kave
posebno priporočam.

Razpošilja se v vsaki množini.

△
Kupuje po
najvišjih
cenah
razno-
vrstne
deželne
pridelke.
▽

Največja zaloga izgotovljene obleke za
— gospode, gospe in dečke —

GRIČAR & MEJAČ

∴ ∴ v Ljubljani ∴ ∴
v Prešernovih ulicah

Domača tvrdka.

Najnižje cene.

Velika izbira po poljubnem
kroju izvršene obleke iz naj-
različnejšega blaga za vsak
— letni čas. —

Najcenejše nakupovanje dobro in
trpežno izgotovljenih oblek za lovce,
turiste in potovalce, različno prikro-
jenih zimskih in vrhnih sukenj itd.
za gospode; za gospe plaščev in
plaščkov tudi s krznino obloženih
∴ ∴ ∴ in obrobljenih. ∴ ∴ ∴

V zalogi imava tudi najrazličnejše
blago ter sprejemava naročila za
izvršitev oblek
— po izbranem blagu. —

Nujna naročila v najkrajšem času.

□ □ □
Popravila in preobleke točno in
ceno.

□ □ □
Popravila in preobleke točno in
ceno.

Najcenejše
solnčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča

Josip Vidmar

v Ljubljani

Pred Škofijo 19, Stari trg 4,

Prešernove ulice 4.

Veliki novi cenik s koledarjem
zastonj in poštnine prosto.

□ □ □

FR. ČUĐEN

urar in trgovec

Ljubljana, v Prešernovih ulicah
nasproti frančiškanske cerkve.

□ □ □

Največja in najbogatejša zaloga

vsakovrstnih ur, verižic, uhanov,
zapestnic in dragih kamnov.

□ □ □

Posebno velika izbira za

novoporočence

namizna oprava, in okraski iz pravega in
kina srebra po najnižjih cenah.

□ □ □

Delničar in edini zastopnik za celo Kranjsko
tovarn za ure „Union“ v Genovi in Bielu.
kakor tudi ur z znamko Klassig, Schaffhausen
in Glashütte.

***

Modna trgovina

PAVEL MAGDIČ

Ljubljana, Prešernove ulice 7

priporoča:

***

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice. Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezene.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnat in baržunasti trakovi. Posamenterija, porte in žnore, resice, krepince in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za žalovanje

Zlate in srebrne resice, čipke in žnore. Šerpe iz svile, čipk in volne. Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlače, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka. Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje. — **Gumbi in različne igle.**

***

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.
Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi vencii.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrce.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimske rokavice. Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Razna narodna pletena in vezena ročna dela.

***

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, narpniki in žepne rute.

Pravo Jägrovo normalno perilo, trikot srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meča, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki in ovratni robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

***

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne.

Jaz razpošiljam po povzetju od K 12-50 eno krasno, dobro in moderno opravo, katera obstoji iz sledečih stvari: 1 fina bela ali barvasta srajca št. ? —, 1 dobre spodnje hlače, 1 lepa spalna srajca, 1 ovratnik po želji, 1 krasno kravato, 1 par trpežnih nogavic, 1 močno brisalko, 1 izvrstne naramnice, 3 dobre žepne rute, vse v eni škattlji lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Kar ne ugaja, vrnem denar nazaj.

***

Ljubljana **Ivan Bonač** ljubljana

Šelenburgove ulice št. 5 in 6, Knafllove ulice št. 9.

Zaloga in trgovina papirja

ter vseh uradnih in šolskih potrebščin. En gros, en detail.

Edina zaloga

izbornih svinčnikov v korist družbi sv. Cirila in Metoda
Hardtmuthovega fabrikata. Cenovnik franko in brezplačno.

Največja izber različnih slov, narodnih razglednic.
Prekupcem velik rabat.

Izdelovanje razglednic v svetlo- ali kromotisku prevzamem
po jako nizki ceni v priznani fini izvršbi. Dopošljejo naj
se mi fotografije, na kar postrežem z vzorci in ceno
franko in brezplačno.

Tovarniška zaloga **ovijalnega papirja** za sladkor, maslo po
nizkih cenah.

Priznano izborne vreče iz močnega papirja, dobro lepljene.

Vzorci za papir in vreče brezplačno in franko.

Tovarna papirne in kartonažne industrije.

Zaklopnice (Faltschachtel) za eks-
port s tiskom in brez tiska.

Vzorci na zahtevo.

Izdelovanje vsakovrstnih škatelj za
skupno in domačo rabo.

Za gg. špecerijske trgovce imam
vedno v zalogi škatljice za 10, 20
in 40 v. čaja po jako nizki ceni.

Vzorci na razpolago.

Kažipot mesta Ljubljane v 5 barvah à 40 v, s pošto 50 v.